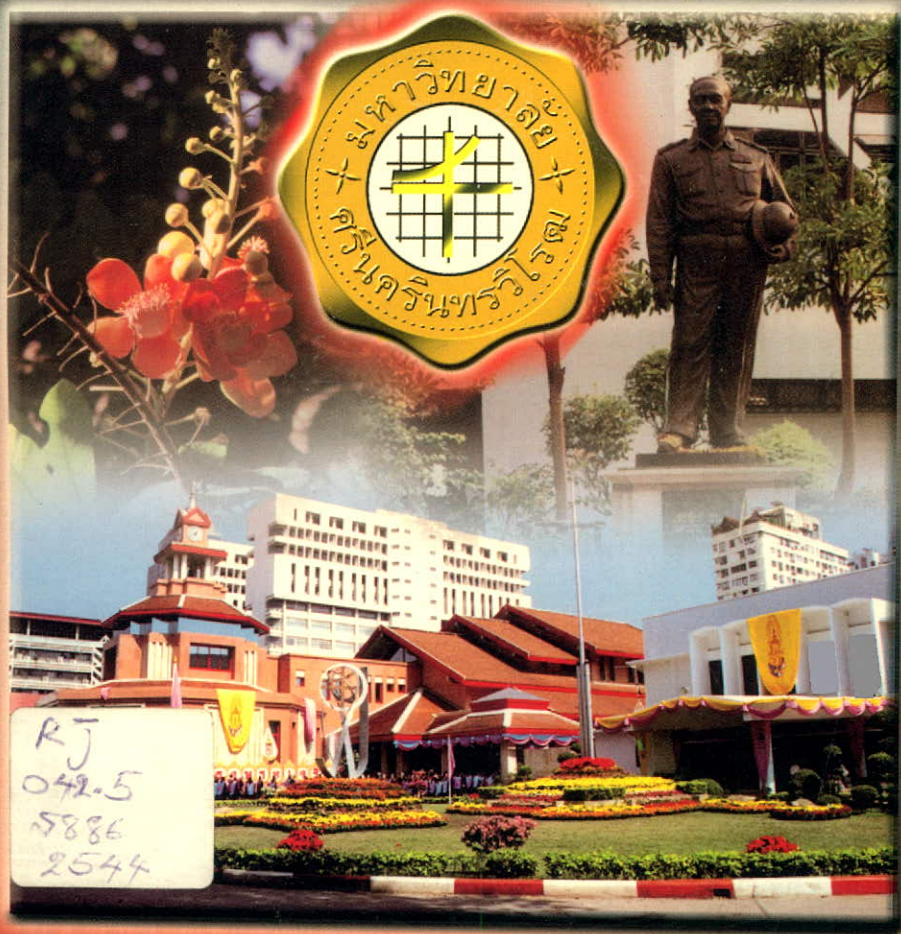

สูงสุด...จุดหมาย

ปัญญาประดิษฐ์

คณะกรรมการนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปีการศึกษา 2544

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
ทรงสำเร็จการศึกษาดุษฎีบัณฑิต (กศ.ด.)
สาขาวิชาพัฒนศึกษาศาสตร์ จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ในปีพุทธศักราช ๒๕๒๙ ๒๕๑๗๕๖

ปณญา ว ธเนน เสวยโย

ปณญาเทียวประเสริฐกว่าทรัพย์

ปณญาเป็นทรัพย์ล้ำ
เป็นสิ่งที่อันประเสริฐ
อาจก่อเกียรติยศด้วยเจต
รู้ดีก่นำตนพ้น

เด้อเด้อ
ยังต้น
ชูช้อ
จากห้องทุกกิจกรรม.

คำกล่าวต้อนรับนิสิตใหม่

ขอ

อธิการบดี

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ขอต้อนรับนิสิตใหม่ทุกท่านด้วยความยินดีเป็นอย่างยิ่ง นิสิตทุกคนเคยผ่านการเรียนระดับปริญญาตรีมาแล้ว คงจะรู้วิธีการเรียนที่จะให้ได้ผลดีมาบ้าง แต่การเรียนในระดับบัณฑิตศึกษานั้น จะแตกต่างไปจากการเรียนที่ผ่านมา จึงขอให้ทุกคนมีสติ มีความตั้งใจ มีความมุ่งมั่นศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง มีความมานะอดทน ขยันหมั่นเพียรอย่างสม่ำเสมอ เพื่อพัฒนาตนเองให้ “ มีความรู้ ประจักษ์ปราชญ์ และมีความประพฤติประดุจผู้ทรงศีล ” สมดังปณิธานของมหาวิทยาลัยแห่งนี้

ในแต่ละปีมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒของเรามีผู้สมัครสอบเป็นจำนวนมาก การที่ท่านได้รับการคัดเลือกเข้ามา จึงถือเป็นความสามารถที่นายินดีและยกย่องเป็นอย่างยิ่ง คณาจารย์ของมหาวิทยาลัยก็จะต้องทำงานหนักขึ้น เพื่อปลูกฝังบัณฑิตให้มีคุณธรรมและคุณภาพทางวิชาการตามความคาดหวังของนิสิตและสังคม ขณะเดียวกันนิสิตทุกคนก็มีส่วนช่วยมหาวิทยาลัยในการสร้างชื่อเสียง ด้วยการตั้งใจศึกษาเล่าเรียนให้เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถทางวิชาการ และพร้อมที่จะน้อมนำเอาแต่สิ่งที่ดีงามไว้ในตน เป็นต้นว่า ลดความเห็นแก่ตัวให้เหลือน้อยที่สุดหรือหมดไปได้อย่างดี รู้จักเสียสละความสุขส่วนตน เพื่อสังคมส่วนรวมบ้าง ส่งเสริมคุณธรรมแห่งอกงามในตน วันข้างหน้าท่านจะได้เป็นที่พึ่งของประเทศชาติ

ในราวเดือนพฤศจิกายนของทุกปี มหาวิทยาลัยของเราจัดงาน “ วันสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ” และในวันดังกล่าว ทั้งคณาจารย์ปัจจุบัน คณาจารย์ที่เกษียณอายุราชการไปแล้ว ศิษย์เก่า นิสิตปัจจุบัน จะพร้อมเพียงกันมาเฝ้าทูลละอองพระบาทอย่างใกล้ชิด จึงขอเชิญชวนนิสิตทุกท่านให้มาเข้าเฝ้าฯ โดยทั่วหน้ากัน และน้อมรำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณขององค์พระมหากษัตริย์ของชาว มคอ อยู่เสมอ รวมทั้งพยายามดำเนินชีวิตตามรอยเบื้องพระยุคลบาทตลอดไป

สุดท้ายนี้ ขออาราธนาคุณพระศรีรัตนตรัย จงปกปักรักษานิสิตใหม่ที่รักทุกท่าน ให้ประสบแต่ความสุข ความเจริญรุ่งเรือง และสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรโดยเร็ว สมดังที่มุ่งหวังไว้

เอกสาร ๗๓๕

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุมนธา พรหมบุญ)
อธิการบดีมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คำกล่าวต้อนรับนิสิตใหม่

ขอ

รองอธิการบดี ฝ่ายกิจการนิสิต

ขอต้อนรับและแสดงความยินดีแก่นิสิตใหม่ระดับบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ทั้งระดับปริญญาโทและปริญญาเอก รวมทั้งชื่นชมในความสามารถสอบแข่งขัน เป็นที่ทราบกันดีว่านิสิตบัณฑิตศึกษาเป็นผู้ผ่านการศึกษา ผ่านประสบการณ์งานมาแล้ว แต่มหาวิทยาลัยหวังจะให้ท่านใช้โอกาสเล่าเรียนค้นคว้าอย่างเต็มที่และใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ ในการเรียนรู้ทั้งในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย เข้าร่วมกิจกรรมกับหมู่คณะนิสิตด้วยกัน เพื่อสร้างความสัมพันธ์กับเพื่อน เกิดการพัฒนาบุคลิกภาพประกอบตนเอง ขณะนี้สังคมประเทศชาติเรียกร้องมนุษยธรรมที่สมบูรณ์มาช่วยกันพัฒนาประเทศในโลกไร้พรมแดน จึงได้เกิดการปฏิรูปหลายอย่างในประเทศไทย และประเทศอื่น ๆ เช่น ปฏิรูปเศรษฐกิจและสังคม ปฏิรูปการเมือง ปฏิรูปการศึกษา พัฒนาเทคโนโลยีต่างๆ ถ้านิสิตไม่ปฏิรูปตนเองก็จะมีผลกับสังคมในอนาคต จึงใคร่ขอฝากข้อคิดว่า มหาวิทยาลัยแห่งนี้สามารถพัฒนานิสิตให้เป็นคนเก่ง คนดี และมีความสุข ถ้าท่านขยัน อดทน ตั้งใจเรียน ใฝ่รู้ ก็จะมีอนาคตที่ดี มีความสุขความเจริญก้าวหน้าตลอดไป

ม.ทอง

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์มานี ทองกุม)

รองอธิการบดีฝ่ายกิจการนิสิต

คำกล่าวต้อนรับนิสิตใหม่

ขอ

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย ขอแสดงความชื่นชมยินดีกับนิสิตระดับบัณฑิตศึกษาทุกท่านที่เข้ามาศึกษาต่อที่นี่ นับว่านิสิตเป็นผู้โชคดีที่มีโอกาสในการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา เพราะมีอีกหลายคนที่ไม่มีโอกาสเหมือนพวกเรา ขอให้ศึกษาเล่าเรียนให้สมกับโอกาสที่ได้รับ

แนวคิดพื้นฐานในการเรียนระดับบัณฑิตศึกษา ก็คือเรียนเพื่อพัฒนาวิชาการ พัฒนาการตนเอง และพัฒนางานที่ตนเองทำ ขอให้นิสิตได้เรียนรู้เพื่อสนองตอบแนวคิดพื้นฐานเหล่านั้น

ขอให้ทุกคนประสบความสำเร็จ

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'ศาสตราจารย์ ดร. เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์'.

(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คำกล่าวต้อนรับนิสิตใหม่

ขอ

ผู้อำนวยการกองกิจการนิสิต

ในนามของกองกิจการนิสิต ผมขอแสดงความยินดี และขอต้อนรับนิสิตใหม่ระดับบัณฑิตศึกษาทุกท่าน ที่สามารถสอบคัดเลือกเข้ามาศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้ นับเป็นเพียงความสำเร็จของบันไดขั้นต้นเท่านั้น ซึ่งท่านจะต้องใช้เวลาศึกษาตามหลักสูตรอีกประมาณ 3 - 5 ปี จึงจะประสบความสำเร็จ การศึกษาเพื่อให้จบเป็นบัณฑิตที่ดีต้องใช้ความมุ่งมั่น ความเพียรพยายามอีกมากจึงจะสำเร็จได้ ขอให้ท่านปักธงชัยเป้าหมายแห่งความสำเร็จให้สูงเด่นและมั่นคง และมีความแน่วแน่ มีความมานะอดทนที่จะแก้ไขปัญหาอุปสรรคทั้งหลายให้ลุล่วงจนบรรลุเป้าหมาย คือ สำเร็จเป็นมหาบัณฑิตและคหบดีบัณฑิตจากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒแห่งนี้ให้จงได้ เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วจะได้นำความรู้และประสบการณ์ต่าง ๆ นำไปใช้ในการทำงานและพัฒนาประเทศของเราดังตัวอย่างศิษย์เก่าเลือดเทา-แดง หลายท่านที่ประสบความสำเร็จในชีวิตและทำคุณประโยชน์ให้กับประเทศชาติจนมีชื่อเสียงในทุกวงการ

ผมมั่นใจ พร้อมทั้งขออวยพรให้นิสิตใหม่ระดับบัณฑิตศึกษาทุกท่าน มีกำลังกาย กำลังใจ ในการศึกษาเล่าเรียนและสร้างเสริมประสบการณ์ต่าง ๆ จนสำเร็จการศึกษาตามที่ตั้งใจและมุ่งหมายไว้ทุกประการ

(นายพิสิทธิ์ แต้มบรรจง)

ผู้อำนวยการกองกิจการนิสิต

คำกล่าวต้อนรับนิสิตใหม่

ขอ

ประธานคณะกรรมการ
นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา

สายสัมพันธ์ ใน ร้ว เทา - แดง

ในนามคณะกรรมการนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ขอแสดงความชื่นชมยินดี และขอต้อนรับนิสิตระดับบัณฑิตศึกษาน้องใหม่ทุกท่าน เข้าสู่ ร้ว เทา - แดง อย่างภาคภูมิใจ

การศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา เป็นช่วงที่มีความสำคัญสำหรับทุกท่าน จำเป็นต้องศึกษาทั้งทฤษฎี การปฏิบัติ และการวิจัยควบคู่กันไป ผู้ที่มีความรู้ความสามารถ และความตั้งใจจริงในการแสวงหาโอกาสให้กับตัวเอง จะเป็นผู้ที่ประสบความสำเร็จ สิ่งที่คุณค่ากับการเรียนรู้ ก็คือ การได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมกับเพื่อนๆ นิสิตด้วยกัน เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน สนับสนุนการเรียนให้ดีขึ้น และช่วยเพิ่มประสบการณ์ ทำให้เป็นผู้ที่มีภูมิปัญญา รอบรู้วิชาการ และมีวิสัยทัศน์กว้างไกล ส่งผลดีต่อการเรียนได้ดีที่สุด ก็จะประสบความสำเร็จ

ดังนั้นเมื่อท่านมีโอกาสได้มาศึกษา ณ มหาวิทยาลัยแห่งนี้ ก็ควรไขว่คว้าหาความรู้ ควบคู่กิจกรรม เติมเต็มให้กับตนเอง ขอให้มีความสุขกับการเรียน และโชคดีตลอดไป

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'อุดม' (Udom).

(นายสมจิตร อุดม)

นิสิตระดับปริญญาเอก การบริหารการศึกษา

ประธานคณะกรรมการนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา ปีการศึกษา 2543

คณะกรรมการนิสิต ระดับบัณฑิตศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา

1. รศ.ดร.สมชาย	ชูชาติ	รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัยฝ่ายวิชาการ
2. พศ.ดร.ไพโรจน์	กลั่นกุหลาบ	รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัยฝ่ายบริหาร
3. พศ.ดร.วีระ	สุภากิจ	ผู้อำนวยการสำนักหอสมุดกลาง
4. พศ.ดร.ไพโรจน์	เบาใจ	อาจารย์ภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา
5. นางกาญจนา	ชำนาญกิจ	อาจารย์จากกองกิจการนิสิต

คณะกรรมการที่ปรึกษา

1. นายสมจิต	อุดม	นิสิตปริญญาเอก	ปี 3	การบริหารการศึกษา ประสาน
2. นางวิรภา	เกตุกาหลง	นิสิตปริญญาโท	ปี 3	ภาคพิเศษ การบริหารการศึกษา
3. นางทูนสุข	อุดม	นิสิตปริญญาเอก	ปี 3	วิทยาศาสตร์ศึกษา
4. น.ส.อรุษา	อุปกิจ	นิสิตปริญญาโท	ปี 3	ภาคปกติ เทคโนโลยีการศึกษา
5. นายสุริยงค์	ชวนชน	นิสิตปริญญาเอก	ปี 2	การอุดมศึกษา
6. นางเนตรชนก	จันทร์สว่าง	นิสิตปริญญาเอก	ปี 2	วิทยาศาสตร์ศึกษา (นานาชาติ)
7. นางบุปผาชาติ	อุทกัมภ์นรากร	นิสิตปริญญาโท	ปี 2	ภาคพิเศษ การอุดมศึกษา
8. น.ส.รณิษา	พุทธธรรม	นิสิตปริญญาโท	ปี 2	ภาคพิเศษ ธุรกิจศึกษา
9. นางสมศิริ	อรัญ	นิสิตปริญญาโท	ปี 2	ภาคปกติ การประถมศึกษา

คำปรารภ

การศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญยิ่งในชีวิตมนุษย์ มีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าปัจจัยอื่น ๆ ชีวิตที่ขาดการศึกษาจะต้องตกอยู่ในวงจรของความล้มเหลว ความไร้ประสิทธิภาพ ในการทำงาน การถูกเอารัดเอาเปรียบจากข้อมูลข่าวสารในยุคโลกาภิวัตน์ ทำให้คุณภาพชีวิตด้อยคุณค่า สังคมใด ชนชั้นใดที่ขาดหรือได้รับการศึกษาดำ สังคม ชนชั้นนั้น จะประสบความขาดแคลนผู้นำ ขาดความรู้ ยากจน ความสามารถที่จะพัฒนาสังคมของตนไปสู่ภาวะที่ดีกว่า จะตกอยู่ในวงจรแห่งความอ่อนแอ ขาดความสามารถในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาตนเอง ในการพัฒนาตนเองจะต้องใช้การศึกษาเป็นสื่อปัจจัยส่งเสริม เพราะการศึกษาคือ ความเจริญงอกงาม (Education is growth) ตรงกับคำบาลีว่า สิกขา วิรุพฺหิ สมฺปตฺตา ซึ่ง ศ.ดร.บรรจบ พันธุเมธา เป็นผู้กำหนดให้ หมายถึง การเติบโตอย่างได้สัดส่วนเหมาะสมกับกาลเทศะ และสถานการณ์ ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา

ขอแสดงความชื่นชมต่อนิสิตทุกท่านที่ได้พัฒนาและพิสูจน์ตัวเองว่า เป็นผู้มีความรู้ความสามารถ มีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม ประเทศชาติ ได้เพียรพยายามไขว่คว้าหาความรู้ในระดับที่สูงขึ้น เพื่อนำความรู้ไปพัฒนาสังคม ประเทศชาติ ต่อไป การที่ได้เข้ามาศึกษาต่อในระดับบัณฑิตศึกษา จะต้องปรับตัวเอง และตั้งใจที่จะเรียนรู้ทุกอย่างในรั้วมหาวิทยาลัย เพราะสิ่งแวดล้อมใกล้ตัวท่านเป็นบรรยากาศวิชาการ ที่ส่งเสริมความรู้ ความสามารถแก่ท่าน ทั้งสถานที่ บุคลากร คณาจารย์ เพื่อน ๆ ผู้ร่วมเรียน และพี่ ๆ ผู้ที่จะประสบความสำเร็จที่นั่นจะต้องเปิดใจ พัฒนาตนเอง โดยเรียนรู้วิชาการควบคู่กิจกรรม ผสมผสานเข้าด้วยกัน ทำให้ตนเองมีความเชื่อมั่น อบอุ่นใจ ปรับตัวเองกลมกลืนกับสภาพแวดล้อมในมหาวิทยาลัย สิ่งสำคัญนิตยอย่าปิดตัวเอง และชื่นชมว่าตนเองเก่งกล้าสามารถกว่าผู้อื่น จะเป็นอันตรายที่สุดในการเรียนระดับบัณฑิตศึกษา

ในนามของคณะกรรมการนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา ได้พยายามชี้แนะแนวทางให้นิสิตในการเข้ามาอยู่ในรั้ว มศว ได้ปรับตัวเองเข้ากับสังคมเพื่อให้ทุกท่านเรียนอย่างมีความสุข เมื่อทุกท่านมีความสุข ก็จะมีความรัก ผูกพัน กับ เพื่อน ๆ พี่ ๆ คณาจารย์ และมหาวิทยาลัย เอกสาร “สูงสุด...จุดหมาย ปัญญาประจักษ์อาวุธ” เป็นเอกสารที่ให้ความรู้เชิงวิชาการ ข้อมูลข่าวสารเป็นสื่อสร้างความรัก ความผูกพัน ระหว่างนิสิตกับคณะกรรมการและมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ใช้เป็นคู่มือที่ให้คำปรึกษาแก่ทุกคน ขอให้ได้อ่านศึกษาทำความเข้าใจ ซึ่งรายละเอียดในเล่มมี 3 ส่วน คือ ส่วนที่หนึ่ง เป็นคำกล่าวต้อนรับจากผู้บริหาร มศว และคณะกรรมการ ส่วนที่สอง เป็นบทความวิสัยทัศน์ทางวิชาการ และส่วนที่สาม เป็นกิจกรรมที่สนองความต้องการของนิสิต คณะกรรมการผู้จัดทำหวังว่าจะเป็นประโยชน์ต่อนิสิตใหม่ทุกท่าน หากท่านมีอุปสรรค ปัญหาในการเรียน หรือปัญหาอื่น ๆ ขอให้ท่านปรึกษาคณะกรรมการนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา พวกเราจะอาสา และร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพราะเราเป็นลูกเทา - แดงเสมือนพี่น้องครอบครัวเดียวกัน ขอให้ทุกท่านโชคดี มีความสุขในการเรียน และภูมิใจในมหาวิทยาลัยของเรา

สารบัญ

- 1** ลำดับความเป็นมาของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- 7** ทิศทางการพัฒนา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
รศ.ดร. สุมณฑา พรหมบุญ
- 14** ประมวลแนวพระราชดำริของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เพื่อการพัฒนา มศว
รศ.ดร. สุมณฑา พรหมบุญ
- 17** การเลือกกำหนดเป้าหมายและสาระของโครงการวิจัยและพัฒนา
ศ. ดร.เฉลียว บุรีภักดิ์
- 21** ภูมิพลังของการศึกษา
ร.ศ. ดร.วิชัย วงษ์ใหญ่
- 24** อันเนื่องมาจาก ...นำพระราชกฤษฎีกาทางการศึกษาของสมเด็จพระเจ้า...
...นำพาสู่โครงการบัณฑิตคืนถิ่น
ดร.มนัส บุญประกอบ
- 32** การประกันคุณภาพ เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
ของกระทรวงศึกษาธิการ
พูนสุข อุดม
- 37** บทบาทการศึกษากับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์
มณฑนา พิพัฒน์เพ็ญ
- 42** กระบวนทัศน์การพัฒนาที่เน้น "คน" เป็นศูนย์กลาง
น.พ.ดำรง บุญยืน
- 44** การวางแผนการปฏิบัติงานในองค์กร
กิตติศักดิ์ รัตนฉายา
- 49** องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการจัดการศึกษา
ประวดี สิงห์แก้ว
- 53** การนำหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานไปใช้
สมศักดิ์ ลินธุระเวชณี
- 55** ผ่าระบบการศึกษา "โรงเรียนประจำบ้าน"
"หญ้าแพรก"
- 58** การวิจัยในชั้นเรียน
วิชาการมัธยม
- 61** กิจกรรมนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา
- 62** รายงานคณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัย
ประจำปีการศึกษา 2544
- 63** คนดี...ศรีนครินทร์
กาญจนา ชำนาญกิจ
- 67** นิสิตระดับบัณฑิตศึกษากับกาสามสูตร
สมจิตร อุดม
- 69** ความรู้...คู่กิจกรรม...
อรุษา อุปกิจ
- 71** คณะกรรมการนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา "เราคือตัวแทนของคุณ"
สมจิตร อุดม
- 76** จำเรียนมาหนัก...แวะพักห้องกิจกรรมบัณฑิต
อรุษา อุปกิจ
- 77** ภาพกิจกรรมนิสิตบัณฑิตศึกษา มศว ปี 43 - 44
อรุษา อุปกิจ

ลำดับความเป็นมาของ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถือกำเนิดมาจากโรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง อันสืบเนื่องมาจากพระมหากษัตริย์คุณในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล ซึ่งทรงเล็งเห็นความสำคัญของการฝึกหัดครู จึงทรงมีพระราชปรารภให้สร้างโรงเรียนสำหรับฝึกหัดสอนครูโดยเฉพาะ ดังนั้นศาสตราจารย์ ม.ล.ปิ่น มาลากุล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการในสมัยนั้นจึงสนองพระราชปรารภ โดยจัดตั้งโรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูงขึ้นที่ถนนประสานมิตร อำเภอพระโขนง จังหวัดพระนคร เมื่อวันที่ 28 เมษายน 2492 ต่อมากระทรวงศึกษาธิการได้ยกฐานะขึ้นเป็นวิทยาลัยวิชาการศึกษา เมื่อวันที่ 18 พฤษภาคม 2496 โดยปรับปรุงระดับการศึกษาถึงขั้นปริญญาในวิชาการศึกษาระดับต่าง ๆ คือ อนุปริญญา (อ.กศ.) ปริญญาตรี (กศ.บ.) ปริญญาโท (กศ.ม.) และปริญญาเอก (กศ.ด.) กิจกรรมของวิทยาลัยวิชาการศึกษาได้ดำเนินไปอย่างกว้างขวาง จนในที่สุดได้มีการยกฐานะเป็นมหาวิทยาลัยสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย เมื่อวันที่ 29 มิถุนายน 2517 โดยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชฯ ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯพระราชทานนามว่า “มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ” ซึ่งมีความหมายว่า “มหาวิทยาลัยที่เจริญเป็นศรีสง่าแก่มหานคร” เขียนชื่อย่อว่า “มศว”

จากความเป็นมาโดยลำดับนั้น มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้มี ผู้อำนวยการ อธิการ และ อธิการบดีท่านต่าง ๆ โดยลำดับมาจนปัจจุบัน ดังนี้

โรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง ถนนประสานมิตร

ผู้อำนวยการ

28 เม.ย. 2492 - 31 มี.ค. 2496

หลวงสวัสดิสารศาสตรบุทธิ

1 เม.ย. 2496 - 30 ก.ย. 2496

ศ.ดร.สาโรช บัวศรี

วิทยาลัยวิชาการศึกษา

ผู้อำนวยการ

1 ต.ค. 2496 - 29 ก.ย. 2497

ศ.ดร.สาโรช บัวศรี

อธิการ

30 ก.ย. 2497 - 6 มี.ค. 2499	ศ.มล.ปิ่น มาลากุล (รักษาการ)
7 มี.ค. 2499 - 1 ม.ค. 2512	ศ.ดร.สาโรช บัวศรี
2 มี.ค. 2512 - 28 มิ.ย. 2517	ศ.ดร.สุดใจ เหล่าสุนทร

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

อธิการบดี

29 มิ.ย. 2517 - 25 ม.ค. 2518	ศ.ดร.สุดใจ เหล่าสุนทร (รักษาการ)
26 ม.ค. 2518 - 25 ม.ค. 2522	ศ.ดร.สุดใจ เหล่าสุนทร
26 ม.ค. 2522 - 25 ม.ค. 2526	ศ.ดร.นิพนธ์ ศศิธร
26 ม.ค. 2526 - 16 พ.ค. 2526	ศ.ดร.พนัส หันนาคินทร์ (รักษาการ)
17 พ.ค. 2526 - 16 พ.ค. 2530	รศ.ดร.ทรงศักดิ์ ศรีกาฬสินธุ์
17 พ.ค. 2530 - 16 พ.ค. 2536	รศ.ดร.ชาติรี เมืองนาโพธิ์
17 พ.ค. 2536 - 16 พ.ค. 2540	ศ.ดร.พจน์ สะเพียรชัย
17 พ.ค. 2540 - 26 พ.ค. 2540	ศ.ดร.เกษม สุวรรณกุล (รักษาการ)
27 พ.ค. 2540 - ปัจจุบัน	รศ.ดร.สุมณฑา พรหมบุญ

ในสมัยนั้นนับว่า มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เป็นมหาวิทยาลัยที่มีวิทยาเขตมากที่สุด โดยรวมทั้งที่อยู่ในเขตกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัดเข้าด้วยกันทั้งหมดเป็น 8 วิทยาเขต ต่อมาวิทยาเขตต่างๆ ได้พัฒนาและยกฐานะเป็นมหาวิทยาลัย เช่น วิทยาเขตบางแสน ได้รับการยกฐานะเป็นมหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตพิษณุโลก ได้รับการยกฐานะเป็นมหาวิทยาลัยนเรศวร วิทยาเขตมหาสารคาม ได้รับการยกฐานะเป็นมหาวิทยาลัยมหาสารคาม วิทยาเขตสงขลา ได้รับการยกฐานะเป็นมหาวิทยาลัยทักษิณ อย่างไรก็ตามวิทยาเขตต่างๆ ที่ได้รับการยกฐานะเป็นมหาวิทยาลัยนั้นก็ยังคงมีความสัมพันธ์กันโดยมาร่วมกันจัดกิจกรรมทางวิชาการและกิจกรรมนันทนาการเป็นประจำทุกปี เรียกว่า “เครือข่ายสัมพันธ์”

ปัจจุบันนี้มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีหลากหลายสาขาวิชา ประกอบด้วยคณะวิชา 12 คณะ 1 สถาบัน 3 สำนัก บัณฑิตวิทยาลัย และสำนักงานอธิการบดี ดังนี้

1. คณะทันตแพทยศาสตร์
2. คณะพลศึกษา
3. คณะแพทยศาสตร์
4. คณะเภสัชศาสตร์
5. คณะมนุษยศาสตร์
6. คณะวิทยาศาสตร์
7. คณะวิศวกรรมศาสตร์
8. คณะศิลปกรรมศาสตร์
9. คณะศึกษาศาสตร์
10. คณะสังคมศาสตร์
11. โครงการจัดตั้งคณะสหเวชศาสตร์
12. โครงการจัดตั้งคณะพยาบาลศาสตร์
13. สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์
14. สำนักหอสมุดกลาง
15. สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา
16. สำนักคอมพิวเตอร์
17. บัณฑิตวิทยาลัย
18. สำนักงานอธิการบดี

นอกจากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จะมีที่ทำการอยู่ที่ประสานมิตรแล้ว ยังมีที่ทำการอยู่อีกแห่งหนึ่งที่อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก คือ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ศูนย์องครักษ์ ซึ่งมีคณะวิชาที่ดำเนินการสอนอยู่คือ คณะเภสัชศาสตร์ คณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ คณะพลศึกษา คณะแพทยศาสตร์ โครงการจัดตั้งคณะพยาบาลศาสตร์ ที่ศูนย์องครักษ์นี้มีหน่วยงานที่สำคัญ เช่น ศูนย์แพทย์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี และศูนย์กีฬาสิรินธร

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ของเรานั้นนับว่าเป็นมหาวิทยาลัยที่เก่าแก่ เพราะนับตั้งแต่วันก่อตั้งจนถึงปัจจุบันมีอายุถึง 51 ปีแล้ว และยังมีสิ่งที่น่าสนใจยิ่งของชาว มศว คือ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้เสด็จเข้าศึกษาในระดับดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนศึกษาศาสตร์ ณ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เมื่อ พ.ศ. 2524 นับเป็นความภาคภูมิใจอย่างยิ่งของชาว มศว พระองค์ทรงเป็นศิษย์เก่ายอดเยี่ยมของสมาคมศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และเพื่อเป็นการรำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณและพระเมตตาที่ทรงมีให้แก่มหาวิทยาลัยตลอดมา

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จึงได้จัดงาน “วันสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี” ขึ้นเป็นประจำทุกปี นับตั้งแต่ปี 2530 จนถึงปัจจุบัน

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับตลอดมาทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ นับแต่นี้ต่อไปมหาวิทยาลัยแห่งนี้ก็จะเจริญก้าวหน้าเป็นศรีสง่าแก่มหานคร ตามมงคลนามอันได้รับพระราชทานมา นิสิตทั้งหลายซึ่งเป็นส่วนสำคัญของมหาวิทยาลัยแห่งนี้ก็ต้องช่วยกันสร้างความคิดเพื่อดำรงชื่อเสียงของมหาวิทยาลัยไว้ตลอดไป

สี่ ตรา และปรัชญา ประจำมหาวิทยาลัย

ศาสตราจารย์ ดร.สาโรช บัวศรี ได้เสนอความคิดเกี่ยวกับเรื่องนี้ต่อสภาวิทยาลัยวิชาการศึกษา และได้รับอนุญาตให้ใช้ได้ทันที คือ

1. สี ใช้สีเทา - แดง เป็นสีประจำวิทยาลัย

สีเทา เป็นสีของ สมถะ หมายถึง ความคิด สีแดง เป็นสี ของเลือด หมายถึง ความกล้าหาญ ดังนั้นเมื่อรวมกัน เป็นสีเทา - แดง จึงหมายถึง คิดอย่างกล้าหาญ หรือกล้าหาญที่จะคิด

2. ปรัชญาของวิทยาลัย

ได้แก่ “การศึกษา คือ ความเจริญงอกงาม” ตรงกับภาษาอังกฤษว่า “Education is growth” และตรงกับ ภาษาบาลีว่า “สิกขา วิรุพฺพิสมฺปนฺตตา” สำหรับคำภาษาบาลีนี้ ศาสตราจารย์ ดร.บรรจบ พันธุเมธา เป็นผู้กำหนดให้ อันหมายถึง การเติบโตอย่างได้สัดส่วน เหมาะกับกาลเทศะทั้งทางด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม

นาม ตรา และสีของมหาวิทยาลัย

นาม “มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ” เป็นนามเฉพาะที่ได้รับพระราชทานจาก พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลปัจจุบัน อ่านออกเสียงที่ถูกต้องว่า “มะ-หา-วิด-ทะ-ยา-ลัย-สี่-นะ-คะ-ริน-วิ-โรด” เขียนเป็นภาษาอังกฤษ ดังนี้ SRINAKHARINWIROT UNIVERSITY

การเขียนนามย่อ “มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ” ที่ถูกต้องคือ “มศว” (ไม่มีมหัพภาค) เพราะเป็นชื่อเฉพาะ การเขียนคำย่อจึงไม่มีมหัพภาค

ตราทางราชการ ของ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้มาจากกราฟของ สมการ $Y = e^X$ ซึ่งเป็นเครื่องหมายของการเพิ่มหรือการงอกงามโดยทั่วไป ซึ่งตรงกับ หลักการศึกษาที่ว่า “การศึกษาคือความเจริญงอกงาม” (ศึกษา วิรุฬหิ สมปตตา)

สีทางราชการ ของ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ คือ

เทา - แดง

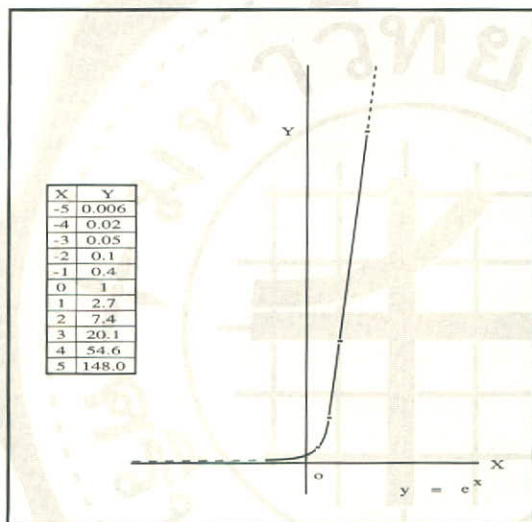
สีเทา หมายถึง สีของสมอง แปลว่า ความคิดหรือปัญญา

สีแดง หมายถึง สีของเลือด

ดังนั้น เทา-แดง แปลว่า มีความคิดอย่างกล้าหาญ หรือ มีความกล้าที่จะคิด

อนึ่ง สีเทา - แดง นี้ เป็นสีทางราชการของมหาวิทยาลัย และเป็นสีของผ้า คล้องคอ (Hood) สำหรับเสื้อครุยปริญญาของบัณฑิตทุกระดับ

ตรา ใช้ตราซึ่งแสดงในภาพ อันได้มาจาก สมการ $Y = e^X$ เมื่อนำค่า X และ Y มาเขียนเป็นกราฟ จะได้ดังแสดงในภาพ

ข้อสังเกต

- ◆ จากกราฟ ไม่ว่าค่า X จะเป็น + หรือ - ค่าของ Y จะเป็น + เสมอ
- ◆ จากสมการ แม้ค่าของ X เพิ่มขึ้นแต่น้อย ก็จะได้ค่าของ Y มหาศาล ซึ่งทั้งหมดนี้ย่อมมีความหมายว่า “งอกงามตลอดไปชั่วนิรันดร”
- ◆ ทั้งนี้เป็นการนำเอาความรู้ทางคณิตศาสตร์ และทางศึกษาศาสตร์ ซึ่งเกิดตรงกันเข้าอย่างแปลกประหลาด มาชี้ให้เห็น และประกอบกันเข้าเป็นตราของวิทยาลัยวิชาการศึกษา

แปลความ X คือสิ่งที่ป้อนเข้า (input) ได้แก่ วัตถุดิบ (นิสิต), Y คือ ผลผลิต (output) ได้แก่ บัณฑิต ฟังชั่นของสมการคือ ตัวสถาบัน หมายความว่า วัตถุดิบที่ป้อนเข้าไป โดยธรรมชาติแล้วย่อมจะมีทั้งดี (+) หรือ เลว (-) แต่เมื่อออกมาเป็นผลผลิตแล้วจะมีแต่ผลผลิตที่ดี มีความงอกงาม (+) ตลอดเวลา ไม่มีทางที่จะงอกเน่า (-) ได้เลย , นอกจากนั้นยังลงทุนน้อย (ค่า X ต่ำ) ก็ได้ผลผลิตสูง (ค่า Y สูง) เสมอไป

“สาละ”

ต้นไม้สัญลักษณ์ของ มศว

ต้นไม้ที่เป็นสัญลักษณ์ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ คือ ต้นสาละ หรือ สาละลังกา ซึ่งเป็นต้นไม้ที่เราอาจไม่ได้พบเห็นบ่อยนัก เราจึงควรมาทำความรู้จักกับต้นสาละกันสักหน่อยดีกว่า

สาละ หรือ สาละลังกา มีชื่อวิทยาศาสตร์คือ *Couroupita guianensis* Aubl. ส่วนชื่อสามัญในภาษาอังกฤษ เรียกว่า Cannonball tree เป็นพืชที่อยู่ในวงศ์ Lecythidaceae มีถิ่นกำเนิดในแถบคาริบเบียนอเมริกาใต้ เป็นไม้ยืนต้นสูงใหญ่ ขอบออยู่กลางแดด สูงประมาณ 15 - 35 เมตร ดอกออกเป็นช่อ โดยแตกช่อออกจากลำต้นใกล้โคน ดอกมีขนาดใหญ่ สีชมพู หรือสีแดงอมเหลืองมี 4-6 กลีบ ลักษณะกลีบหนาและแข็ง ออกดอกตลอดปี ผลกลมใหญ่ เปลือกผลสีน้ำตาล

ต้นสาละลังกานี้เมล็ดจะหาได้ที่บริเวณหอพระภายในประสานมิตร

ทิศทางการพัฒนา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

รศ.ดร. สุমনทนา พรหมบุญ

ทิศทางการพัฒนา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในระยะ 15 ปี (พ.ศ. 2540 - 2554)

เพื่อพัฒนามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ให้เป็นมหาวิทยาลัยสมบูรณ์แบบ (Comprehensive University) ที่มีความเป็นเลิศทางวิชาการในระดับสากล เป็นศูนย์กลางทางวิชาการในระดับภูมิภาคและระดับนานาชาติในสาขาวิชาที่มีความเข้มแข็งและสามารถดำเนินบทบาทสำคัญในการเป็นแบบอย่างในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชนและสังคมในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ด้านการศึกษาและจิตวิทยา ด้านศิลปวัฒนธรรม สุขภาพและการกีฬา ด้านชุมชนและครอบครัว ด้านสิ่งแวดล้อม ในการนี้มหาวิทยาลัยจะต้องสร้าง / ปรับปรุง / พัฒนา ทั้งด้านวิชาการและการบริหารดังนี้

1. ด้านวิชาการ ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพบัณฑิตให้มีความเป็นเลิศทางวิชาการในระดับสากล ควบคู่กับความมีคุณธรรม มีความรู้ความสามารถสอดคล้องกับความต้องการของสังคมและประเทศชาติ ทั้งนี้ มหาวิทยาลัยจะมุ่งขยายการผลิตบัณฑิตในระดับบัณฑิตศึกษาเป็นหลัก สำหรับสาขาวิชาที่มีความพร้อมและเข้มแข็ง เช่น สาขาศึกษาศาสตร์ ส่วนการผลิตบัณฑิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยจะขยายการผลิตในสาขาวิชาด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและวิทยาศาสตร์สุขภาพ เพื่อลดความขาดแคลนบุคลากรของประเทศ ส่วนสาขาวิชาด้านสังคมศาสตร์ จะคงไว้และขยายการผลิตบัณฑิตเฉพาะสาขาที่จำเป็น และตอบสนองความต้องการของสังคมและประเทศชาติโดยเน้นที่คุณภาพเป็นสำคัญ ดำเนินการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการผลิตบัณฑิตให้มีคุณภาพสูงทั้งด้านหลักสูตร การเรียนการสอน การวัดและประเมินผล ตลอดจนปัจจัยแวดล้อมอื่น ๆ โดยมุ่งเน้นให้การวิจัย การบริการวิชาการ การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม และการเรียนการสอน มีการประสานสัมพันธ์ซึ่งกันและกันและมีทิศทางเป้าหมายที่ชัดเจน

2. **ด้านการบริหาร** มหาวิทยาลัยจะพัฒนาการเป็นมหาวิทยาลัยของรัฐไปสู่การเป็นมหาวิทยาลัยในการกำกับของรัฐที่มีความพร้อมทั้งในเชิงบริหารและวิชาการ มีความพร้อมในการปรับเปลี่ยนรูปแบบและบทบาทไปสู่ลักษณะบทบาทเชิงรุก เพื่อดำเนินการให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อสังคมและประเทศชาติ มุ่งเน้นการบริหารการใช้ทรัพยากรทั้งบุคลากรงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ ให้มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด ปรับปรุงระเบียบ กฎเกณฑ์ ที่ไม่เอื้อต่อการบริหารจัดการตามลักษณะข้างต้น จัดหารายได้เพื่อพึ่งตนเอง โดยระบบการจัดการทรัพย์สินและทรัพย์สินทางปัญญาและระบบธุรกิจที่สอดคล้องกับการพัฒนาวิชาการ ทั้งนี้ บทบาทในด้านบริหารจะเป็นส่วนส่งเสริมสนับสนุน ให้บทบาททางวิชาการของมหาวิทยาลัยมีความเข้มแข็งและเด่นชัด

ปรัชญา

การศึกษาคือ ความเจริญงอกงาม

ปณิธาน

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีความมุ่งมั่นในการผลิตและพัฒนาบัณฑิตของมหาวิทยาลัยทุกคน ให้มีความรู้ประจุนกปราชญ์ และมีความประพฤติประดุจผู้ทรงศีล

วิสัยทัศน์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒจะเป็นมหาวิทยาลัยที่มีลักษณะสมบูรณ์แบบมีความเป็นเลิศทางวิชาการในระดับสากลและเป็นมหาวิทยาลัยที่มีบทบาทสำคัญในการเป็นแบบอย่างที่ดี ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชนและสังคม มีความพร้อมที่จะปรับเปลี่ยนรูปแบบและบทบาทในด้านต่าง ๆ รวมถึงการเป็นมหาวิทยาลัยในการกำกับของรัฐที่มีความพร้อมในเชิงบริหารและวิชาการเพื่อดำเนินการให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อสังคมและประเทศชาติ

พันธกิจ

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เป็นสถาบันชั้นสูงทางการศึกษา และวิจัยของรัฐ เพื่อดำเนินการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ให้มีคุณภาพและสอดคล้องกับความต้องการ

ของสังคม ทางด้านความรู้ ความสามารถในการคิด การปฏิบัติ คุณธรรม จริยธรรม พัฒนาความเป็นเลิศทางวิชาการ ในด้านสังคมศาสตร์ พหุติกรรมศาสตร์ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และด้านอื่น ๆ ในสาขาวิชาที่ทันสมัยขยายเพิ่มขึ้น ให้มีความเจริญก้าวหน้าในระดับสากลประยุกต์ และบูรณาการศาสตร์ ในสาขาต่าง ๆ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชนและสังคมอย่างยั่งยืน ในด้านการศึกษาและจิตวิทยา ด้านศิลปวัฒนธรรม ด้านสุขภาพและการกีฬา ด้านชุมชนและครอบครัวและด้านสิ่งแวดล้อม

วัตถุประสงค์

เพื่อให้มหาวิทยาลัยสามารถดำเนินงานให้เป็นไปตามปรัชญา ปณิธาน พันธกิจ และสอดคล้องกับแผนอุดมศึกษาระยะยาวของทบวงมหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒจึงได้กำหนดวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษา ค้นคว้า และพัฒนาศาสตร์ในสาขาต่าง ๆ ให้มีความสากล
2. เพื่อให้การศึกษาและส่งเสริมการศึกษา อันจะนำไปสู่การผลิตบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถ ทักษะ และคุณธรรม
3. เพื่อประยุกต์ใช้ศาสตร์ในสาขาต่าง ๆ สำหรับให้บริการวิชาการแก่สาธารณชน เพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิตในสังคมและการพัฒนาตนเองของประเทศ
4. เพื่ออนุรักษ์ ส่งเสริม เผยแพร่ และพัฒนา ตลอดจนทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม
5. เพื่อบริหารจัดการทรัพยากรของมหาวิทยาลัยอย่างมีประสิทธิภาพ
6. เพื่อสร้างระบบ และกลไกการประกันคุณภาพการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ

1. นโยบายการพัฒนาการวิชาการ

1.1 นโยบายการพัฒนาวิชาการด้านการเรียนการสอน / การผลิตบัณฑิตและกิจการนิสิต

1.1.1 ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพบัณฑิต สู่วิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีความสามารถในการวิเคราะห์ การสังเคราะห์ การติดต่อสื่อสาร การตัดสินใจเชิงคุณค่า การเรียนรู้สิ่งใหม่

1.1.2 พัฒนามหาวิทยาลัยให้ก้าวไปสู่การเป็นศูนย์กลางทางวิชาการในระดับภูมิภาคและระดับนานาชาติ

1.1.3 ส่งเสริมและสนับสนุนการผลิตบัณฑิตในสาขาวิชาที่ตอบสนองความต้องการของสังคมและประเทศชาติ

1.1.4 ขยายการผลิตบัณฑิตระดับบัณฑิตศึกษา ในสาขาวิชาที่มหาวิทยาลัยมีความพร้อม

1.1.5 ส่งเสริมการกระจายโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษา โดยเฉพาะผู้ด้อยโอกาสทางการศึกษา

1.1.6 ส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ

1.1.7 ส่งเสริมการจัดการศึกษาที่เปิดโอกาสให้ชาวต่างชาติเข้ามาศึกษา

1.1.8 ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพบัณฑิตให้เป็นผู้ประพฤติดี มีวินัย คุณธรรม จริยธรรม สุขุมทรียภาพ ความรับผิดชอบ และมีบุคลิกภาพที่ดี

1.1.9 ส่งเสริมและพัฒนากระบวนการและสวัสดิการให้แก่นิสิตอย่างทั่วถึง และมีประสิทธิภาพ

1.1.10 เสริมสร้างระบบอาจารย์ที่ปรึกษาที่มีคุณภาพ

1.2 นโยบายการพัฒนาวิชาการด้านการบริการวิชาการ

1.2.1 ส่งเสริมและพัฒนาการเผยแพร่ความรู้ สารสนเทศและเทคโนโลยีเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต การงานและสิ่งแวดล้อม

1.2.2 ส่งเสริมและพัฒนาการบริการวิชาการ ให้ประสานสัมพันธ์กับการเรียนการสอนและการวิจัย

1.2.3 ส่งเสริมการบริการทางวิชาการ ที่มีคุณภาพด้วยความยุติธรรม

1.3 นโยบายการพัฒนาวิชาการด้านการวิจัย

1.3.1 สนับสนุนและส่งเสริมการวิจัยสร้างองค์ความรู้ใหม่ด้านวิทยาการพื้นฐานและสามารถนำไปประยุกต์ใช้และพัฒนาประเทศใน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการศึกษา / จิตวิทยา ด้านศิลปวัฒนธรรม ด้านสุขภาพ ด้านชุมชน ครอบครัวและด้านสิ่งแวดล้อม

1.3.2 ส่งเสริมให้องค์รากลางที่ทำหน้าที่ในการบริหารงานวิจัยมีทรัพยากรที่เพียงพอในการดำเนินการ

1.3.3 ส่งเสริมและสนับสนุนบุคลากรให้ทำวิจัยเพื่อพัฒนางานในหน้าที่อย่างต่อเนื่อง

1.3.4 ส่งเสริมและเร่งรัดให้มีความร่วมมือระหว่างนักวิจัยของมหาวิทยาลัยกับนักวิจัยในสถาบันอื่น ทั้งในประเทศและต่างประเทศ

1.3.5 ส่งเสริมการทำวิจัยที่เป็นสหวิทยาการมากขึ้น เพื่อนำผลไปประยุกต์ใช้

1.3.6 ให้มีการจัดตั้งกองทุนสนับสนุนการวิจัย

1.3.7 ส่งเสริมบรรยากาศในการวิจัยและสร้างความตระหนักในคุณค่าของการวิจัย

1.3.8 สนับสนุนให้มีกลไกเชิงระบบ เพื่อให้มีการวิจัยมากขึ้น

1.4 นโยบายการพัฒนาวิชาการด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

1.4.1 ส่งเสริมและพัฒนาศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต

1.4.2 ส่งเสริมและพัฒนาการค้นคว้าวิจัยทางด้านศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย

1.4.3 ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพบุคลากรทางด้านศิลปวัฒนธรรม ทั้งด้านการสร้างสรรค์และการค้นคว้าวิจัย

1.4.4 ส่งเสริมและพัฒนาเด็ก เยาวชน และชุมชน ให้เป็นผู้ตระหนักในคุณค่าและมีความเข้มแข็งในการศึกษาและพิทักษ์หวงแหนศิลปวัฒนธรรม

2. นโยบายการพัฒนาบุคลากร

2.1 การปรับปรุงและพัฒนาระบบการบริหารบุคคลให้มีประสิทธิภาพทั้งด้านการสรรหา การคัดเลือก การโอนย้าย หมุนเวียน การให้ผลตอบแทน การพัฒนาและการประเมินผลการปฏิบัติงาน

2.2 ส่งเสริมและพัฒนาคณาจารย์ของมหาวิทยาลัยให้มีความเป็นเลิศทางวิชาการ และพัฒนาบุคลากรสายอื่น ๆ ให้มีความรู้ ความสามารถเหมาะสมสอดคล้องกับตำแหน่ง ภาระหน้าที่และความรับผิดชอบ

2.3 ส่งเสริมให้มีการจัดสวัสดิการที่เหมาะสม และเป็นธรรมแก่บุคลากรของมหาวิทยาลัย

2.4 พัฒนาระบบการวางแผนและพัฒนาบุคลากรให้สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาทางด้านวิชาการของมหาวิทยาลัย และมีการกำกับติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง

3. นโยบายการพัฒนาเทคโนโลยี

3.1 ส่งเสริมการพัฒนาระบบและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัยมีประสิทธิภาพและทั่วถึง เพื่อสนับสนุนการเรียนการสอน การบริหาร การวิจัย และการบริการวิชาการแก่สังคม

3.2 พัฒนาเครือข่ายสารสนเทศและศูนย์ข้อมูลต่างๆ ที่สามารถเชื่อมโยงและใช้ประโยชน์ร่วมกันได้ภายในองค์กรทั้งในระดับประเทศและต่างประเทศ

3.3 ส่งเสริมให้มีการประสานงานการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของมหาวิทยาลัยให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยใช้ทรัพยากรร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

3.4 ส่งเสริมให้บุคลากรสามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการทำงาน

4. นโยบายการบริหารทรัพยากรและการเงิน

4.1 สนับสนุนการใช้ทรัพยากรของมหาวิทยาลัยให้มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด

4.2 ส่งเสริมให้หน่วยงานของมหาวิทยาลัยคิดระบบการหารายได้ให้สอดคล้องกับศักยภาพที่มีอยู่

4.3 ส่งเสริมการสร้างระบบคู่ขนาน เพื่อที่จะรองรับการออกจากระบบราชการโดยมีพนักงานของมหาวิทยาลัย เพื่อสามารถปฏิบัติงานได้ในทุกสายงาน

5. นโยบายการพัฒนาระบบบริหาร และการพัฒนาโครงสร้างองค์กร

5.1 ส่งเสริมการเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ เพื่อความคล่องตัวในการบริหารงาน

5.2 ปรับปรุงระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ ให้เอื้อต่อการบริหารจัดการ

5.3 ส่งเสริมการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด

5.4 ส่งเสริมให้มีการปฏิรูปหน่วยงาน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

6. นโยบายการพัฒนาการร่วมมือกับสถาบันการศึกษาอื่น ๆ ทั้งในและนอกประเทศ

6.1 สนับสนุนให้มีหลักสูตรร่วมกับสถาบันการศึกษาที่มีชื่อเสียงในต่างประเทศมากขึ้น

6.2 สนับสนุนให้มีการทำวิจัยและการสร้างผลงานทางวิชาการร่วมกันกับนักวิชาการต่างสถาบันทั้งในและต่างประเทศ

6.3 สนับสนุนให้มีโครงการพัฒนาบุคลากร และแลกเปลี่ยนบุคลากรและนิสิตระหว่างสถาบันให้มากขึ้น

6.4 สนับสนุนให้มีเครือข่ายการเรียนรู้ระหว่างสถาบันทั้งในและต่างประเทศ

ประมวลแนวพระราชดำริของ

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เพื่อการพัฒนา มศว

รศ.ดร.สุมณฑา พรหมบุญ

เมื่อวันที่ 24 พฤศจิกายน 2542 สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงมีพระมหากรุณาธิคุณเสด็จพระราชดำเนินเป็นองค์ประธานในงาน “วันสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ครั้งที่ 13” ณ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ดังเช่นทุกปีที่ผ่านมา ถึง 12 ครั้งแล้ว โดยงานในปีนี้มีหัวข้อ “เฉลิมพระเกียรติ 75 พรรษา มหาราชารวมใจศรีนครินทรวิโรฒ 50 ปี” มีกรรมการสภามหาวิทยาลัย ผู้บริหาร คณาจารย์ ทั้งในอดีตและปัจจุบัน ศิษย์เก่า ศิษย์ปัจจุบันและบุคลากร มารับเสด็จฯ มากเป็นประวัติการณ์ถึงประมาณสามพันคน ระยะเวลาเกือบ 4 ชั่วโมง ที่ประทับใจในงาน สร้างความปลื้มปิติ ยินดี และความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณล้นเกล้าหาที่สุดมิได้แก่ชาว มศว อย่างถ้วนหน้า

ในระหว่างที่เสด็จฯ ทอดพระเนตรนิทรรศการ เสด็จฯ เยี่ยมชมของกลุ่มต่าง ๆ และประทับเสวยพระกระยาหารค่ำ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี พระราชทานแนวพระราชดำริอันทรงคุณค่าหลายประการ ซึ่งมีประโยชน์ต่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ข้าพเจ้าจึงประมวลไว้ ณ ที่นี้โดยย่อ เพื่อมอบให้แก่ชาว มศว ทั้งนี้ โดยมีได้เรียงตามลำดับที่รับสั่ง ส่วนการจัดให้เป็นหมวดหมู่นี้ ข้าพเจ้าเป็นผู้จัดเอง

เกี่ยวกับวิธีการทำงาน

* ม.ล.ปิ่น มาลากุล บันที่งานต่าง ๆ ที่ท่านคิด และทำอย่างละเอียด ทำให้คนรุ่นหลังที่มาอ่าน เกิดความเข้าใจหลักการ ภูมิหลัง วิธีการ และปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ สามารถศึกษาเรียนรู้จากบันทึกของท่านได้เป็นอย่างดี เช่น บันทึกประวัติการก่อตั้ง มศว เป็นต้น บันทึกเหล่านี้เป็นประโยชน์สำหรับการศึกษาวิจัยและพัฒนางานที่ลักษณะคล้ายกัน มิใช่ทำให้รู้ประวัติความเป็นมาเพียงอย่างเดียว

* คนบางคนมีความรู้ดี เรียนมามาก แต่ไม่ค่อยเขียน ไม่ค่อยพูด ทำให้ความรู้ไม่เผยแพร่ไป ในทางกลับกัน บางคนรู้น้อย เมื่อให้ข้อมูลก็อาจผิดพลาดหรือไม่มีอะไรใหม่

* การรับของหรือความช่วยเหลือจากใคร เช่น ความช่วยเหลือด้านอุปกรณ์หรือเครื่องมือต้องพิจารณาอย่างรอบคอบ บางทีดูเหมือนเขาใจดีมอบให้ แต่เป้าหมายสุดท้าย ทำให้เราต้องเสียเงินซื้อสินค้าหรือบริการจากเขาเป็นจำนวนมาก กลายเป็นเราช่วยเขา ไม่ใช่เขาช่วยเรา

เกี่ยวกับการพัฒนามหาวิทยาลัยโดยทั่วไป

* มหาวิทยาลัยไทยในระยะต่อไปนี้ จะต้องหาความช่วยเหลือจากศิษย์เก่ามากยิ่งขึ้น เพื่อให้มีงบประมาณเพียงพอกับภารกิจที่เพิ่มขึ้น

* บ้านเรา ยังต้องการผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ อย่างลึกซึ้งในสาขาวิชาต่าง ๆ ซึ่งหมายถึงผู้รู้ภาษาอย่างลึกซึ้ง สามารถค้นคว้าวิจัยและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้รู้ ในเรื่องนั้น ๆ อย่างลึกซึ้งด้วย

* มหาวิทยาลัยแต่ละแห่ง ควรสร้างความเชี่ยวชาญที่ไม่ซ้ำรอยกัน เพราะการที่จะเชี่ยวชาญแต่ละด้านอย่างแท้จริง ต้องรวมทรัพยากร หากกระจายกันและต่างฝ่ายต่างทำ ก็ไม่อาจสร้างความเชี่ยวชาญได้

เกี่ยวกับ มศว

* งานวิจัยลักษณะบูรณาการหลายสาขาวิชาเข้าด้วยกัน เพื่อให้มีข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับบ้านเรา และประเทศในภูมิภาคของเรา ที่ มศว ทำอยู่นี้ มีประโยชน์มากและเป็นแนวทางที่ควรจะทำให้มากขึ้น

* การผลิตตำราและโฮมเพจในโครงการแนวพระราชดำริศึกษา จะมีประโยชน์ต่อประชาชน เพราะข้อมูลจากโครงการต่าง ๆ มีจำนวนมากมายมหาศาล ที่รอการศึกษาค้นคว้าและเผยแพร่ในวงกว้าง ซึ่งเป็นประโยชน์มาก

* หลักสูตรที่ทรงศึกษาจาก มศว ทรงนำไปใช้ประโยชน์ได้มาก เพราะเป็นหลักสูตรบูรณาการหลายสาขาวิชา มีทั้งด้าน qualitative และ quantitative ซึ่งเป็นหลักการที่ดี จำเป็นต้องให้มีทั้งสองอย่างอย่างหนักไปในทางใดทางหนึ่งเพียงด้านเดียว

* พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ฯ ทรงต่อเรือเอง ซึ่งก็ต้องทรงใช้ทั้งวิชาช่าง และวิชาศิลปะผสมผสานกันไป แยกกันไม่ได้

เกี่ยวกับการศึกษา

* สมัยก่อนคนที่มาเรียนหนังสือ ต้องมีความขยันอดทนสูงมาก เพราะเป็นการตื่นนอนยามเช้ามาเรียนเอง การเรียนทำให้เสียเวลาทำงาน ดังนั้น หากเรียนไม่จบเป็นเรื่องที่น่าอับอาย สมัยนี้เด็กไม่ค่อยลำบาก มีความเป็นอยู่สบาย สภาพการณ์จึงแตกต่างจากเดิมมาก

* การสอนน่าจะทำให้ผู้เรียนอ่านหนังสือให้มากขึ้น ถ้าอ่านน้อยความรู้ก็น้อย ไม่รู้ลึกซึ่งน่าจะให้อ่านหลาย ๆ เล่ม แล้วทดสอบดูว่าสามารถสรุปและวิเคราะห์ความรู้ที่อ่านมาได้หรือไม่

* การถ่ายทอดความรู้ให้แก่กัน เป็นเรื่องสำคัญมาก บางทีคนหนึ่งหรือประชาชนกลุ่มหนึ่งมีความรู้ มีภูมิปัญญาที่สูงกว่า มีความเป็นอยู่ที่พัฒนาดีกว่า เราต้องหาวิธีถ่ายทอดภูมิปัญญาจากคนหนึ่งหรือกลุ่มหนึ่ง ไปยังคนอื่นหรือกลุ่มอื่น เพื่อให้เขาติดตามได้ด้วย ก็จะมีประโยชน์มาก

ข้าพเจ้าขอเสนอแนะว่าให้ทุกท่านรับแนวพระราชดำรินี้ไปเป็นแนวทางในการทำงาน เพื่อประโยชน์สุขทั้งแก่ตนเอง ครอบครัว มหาวิทยาลัย และสังคม พระมหากรุณาธิคุณของพระองค์ท่านเปี่ยมล้นในดวงใจของชาว มศว หากจะนำสิ่งเหล่านี้ไปดำเนินการให้เป็นรูปธรรม ก็คงเป็นการสนองพระมหากรุณาธิคุณของพระมิ่งขวัญของเราได้เป็นอย่างดี

การเลือกกำหนดเป้าหมายและสาระ ของโครงการวิจัยและพัฒนา

ศาสตราจารย์ ดร.เจลิยา บุรีภักดี

การเลือกกำหนดเป้าหมายและสาระให้มีความพอดีเป็นสิ่งสำคัญเบื้องต้น สำหรับการวางโครงการวิจัยและพัฒนาแต่ละโครงการ เพราะว่าเป้าหมายที่ดีเกินไปหรือใหญ่โตเกินไปจะทำให้เสียทรัพยากรมาก และผลลัพธ์มีมากเกินไปจะใช้ประโยชน์ได้หมดอย่างคุ้มค่า ส่วนสาระหรือเนื้อหาของการพัฒนาที่กว้างหรือใหญ่โตเกินไป นอกจากต้องใช้ทรัพยากรต้นทุนมากแล้วยังมีส่วนประกอบที่ซับซ้อน ทำให้เกิดความยากและล่าช้าในการดำเนินงาน

เป้าหมายและสาระที่มีความพอดีสำหรับการพัฒนา หรือการวิจัยและพัฒนาในท้องถิ่นส่วนมากของไทย ควรแบ่งเป็น 4 ประเภท คือ

ประเภทที่ 1 ความมั่นคงพื้นฐานของชีวิต

ประเภทนี้ได้มาจากหลักการที่ว่า การดำรงชีวิตให้อยู่รอดอย่างมั่นคงไม่อดอยาก เจ็บป่วยหรือเดือดร้อนจนเกินไปเป็นสิ่งที่จะต้องดิ้นและประชากรจำนวนมากยังมีไม่เพียงพอ โครงการวิจัยและพัฒนาที่มีเป้าหมายและสาระประเภทนี้จึงมีความสำคัญเท่ากับความสำคัญของความอยู่รอดของชีวิต ตัวอย่าง เช่น การเกษตรเพื่อยังชีพ การเกษตรทฤษฎีใหม่ การเศรษฐกิจพอเพียง การป้องกันรักษาโรคระบาด และโรคขาดสารอาหาร การป้องกันและแก้ไขภัยธรรมชาติรุนแรง เช่น อุทกภัย อัคคีภัย เป็นต้น

ประเภทที่ 2 ความก้าวหน้าโดดเด่น

ประเภทนี้ได้มาจากหลักการที่ว่า เมื่อท้องถิ่นและสมาชิกได้มีการพัฒนาถึงขั้นที่มีความมั่นคงพื้นฐานของชีวิตเพียงพอแล้ว เป็นธรรมชาติของมนุษย์ที่ย่อมต้องการความก้าวหน้า ก้าวไกล ทันกับผู้อื่นที่ตนเห็นว่ามีเจริณมากกว่า หรือแม้แต่ล้ำหน้าผู้อื่นจนเป็นผู้นำทางวัฒนธรรมและอารยธรรม ตัวอย่างเช่น การเกษตรและอาหารเพื่อการส่งออก การเป็นสถานที่ท่องเที่ยวโดดเด่น การมีชื่อเสียงในกระแสสังคมโลก

ประเภทที่ 3 การทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ “คิดทำให้เป็นระบบ”

ประเภทนี้ได้มาจากหลักการที่ว่าการทำงานทุกอย่าง ต้องอาศัยการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพของหน่วยองค์กร หรือบุคคลที่มีหน้าที่รับผิดชอบ คือ ต้องใช้ทรัพยากรนำเข้าอย่างประหยัดคุ้มค่า และต้องมีกระบวนการทำงานที่บังเกิดผลไม่ก่อให้เกิดความสูญเสีย ตัวอย่างเช่น การบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบล ที่ได้รับการจัดสรรจากรัฐบาล การเลือกเป้าหมายและยุทธศาสตร์ การพัฒนาของสมาชิกแต่ละครัวเรือน เป็นต้น

ประเภทที่ 4 อื่น ๆ

ประเภทนี้ ได้แก่ โครงการพัฒนา หรือโครงการวิจัยและพัฒนาที่อยู่นอกเหนือจาก 3 ประเภท ที่กล่าวแล้วข้างต้น และเป็นความต้องการของท้องถิ่นหรือสมาชิกบางส่วนของท้องถิ่นนั้น

แต่ละท้องถิ่นย่อมมีสภาพเฉพาะเป็นของตนเองทั้งในด้านทรัพยากรต้นทุน และในด้านการนำผลผลิตจากโครงการพัฒนาไปใช้ให้เกิดประโยชน์สืบเนื่องไม่สูญเสีย ดังนั้นก่อนจะเลือกกำหนดเป้าหมาย และสาระของโครงการพัฒนา หรือ โครงการวิจัยและพัฒนา ผู้กำหนดโครงการจำเป็นต้องเข้าไปสัมผัสกับหน่วยท้องถิ่นเป้าหมาย เพื่อทราบลักษณะเฉพาะเหล่านั้น แล้วนำมาประกอบการเลือกกำหนดเป้าหมายและสาระของโครงการอย่างเหมาะสม

ต่อไปนี้เป็นตัวอย่างสมมติของหัวข้อวิจัยและพัฒนาสำหรับท้องถิ่นที่สมมติว่าผู้วิจัยได้ทำการศึกษาความต้องการของท้องถิ่นมาก่อนแล้ว และได้พบความต้องการ จึงได้นำมาเลือกกำหนดเป็นหัวข้อวิจัย ดังกล่าว

ประเภทที่ 1 ความมั่นคงพื้นฐานของชีวิต

1. การวิจัยและพัฒนาแก้มลิงป้องกันน้ำท่วมบริเวณตำบลบางครุน้อย (วิธีการ อาจสร้างยุทธศาสตร์ขึ้นใหม่จากการศึกษาวิเคราะห์สภาพท้องถิ่น หรืออาจถ่ายโอนยุทธศาสตร์ “แก้มลิง” จากแนวพระราชดำริมาประยุกต์ใช้ก็ได้)

2. การวิจัยและพัฒนาแถบแนวป้องกันไฟฟ้าบริเวณที่ตั้งลาน (วิธีการ อาจให้แนวการวิจัยและพัฒนาที่กล่าวในหัวข้อที่ 1 คือ สร้างยุทธศาสตร์ขึ้นใหม่ หรือถ่ายโอนยุทธศาสตร์มาจากโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริห้วยทราย)

3. การวิจัยและพัฒนารายได้ขั้นต่ำของบุคคล 3 คน (วิธีการ ศึกษาวิเคราะห์สภาพของบุคคลดังกล่าวและตั้งสมมติฐานว่า เขาควรทำอะไร อย่างไร จึงจะยกระดับรายได้จากที่มีอยู่ให้ถึงระดับรายได้ขั้นต่ำที่เหมาะสมสำหรับท้องถิ่นนั้น เช่น ปีละ 24,000 บาท แล้วจึงทำการทดลอง สมมติฐาน โดยการทดลองตามแผนแบบหนึ่งแผนแบบใดที่เหมาะสม)

ประเภทที่ 2 ความก้าวหน้าโดดเด่น

1. การวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์ข้าวเกรียบงาเพื่อการส่งออก (วิธีการ สํารวจแหล่งตลาดและรูปแบบตลอดจนปริมาณที่แต่ละแหล่งต้องการ หลังจากนั้นทำข้าวเกรียบให้ได้ตามรูปแบบ และศึกษาลู่ทางที่จะจัดทำให้ได้ตามปริมาณ หลังจากนั้นทดลองส่งขายในแหล่งตลาดจนเป็นที่พอใจ)

2. การวิจัยและพัฒนาเครือข่ายโรงแรมของสถาบันราชภัฏ เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม (วิธีการศึกษาวิเคราะห์ความต้องการของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และประมาณการจำนวนนักท่องเที่ยว สำหรับแต่ละฤดูกาลและศึกษารูปแบบของเครือข่ายร่วมกัน และศึกษารูปแบบของโรงเรียนอื่นที่พัฒนาสำเร็จ ถ้ามี จากนั้นคิดสร้างรูปแบบเชิงสมมติฐาน แล้วทดลองดำเนินการและปรับปรุงรูปแบบจนเป็นที่พอใจ)

ประเภทที่ 3 การทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ

1. การวิจัยและพัฒนาความสามารถของคณะกรรมการบริหารส่วนตำบล ในการสร้างโครงการพัฒนาท้องถิ่น (วิธีการ ศึกษาวิเคราะห์สภาพความรู้ ความเข้าใจของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล เกี่ยวกับการคิดสร้างโครงการพัฒนาท้องถิ่น แล้วนำเอาแนวความคิดเรื่องยุทธศาสตร์การพัฒนาไปให้สมาชิกศึกษา ทำความเข้าใจ จากนั้นจึงให้คิดสร้างโครงการพัฒนา ซึ่งหวังว่าจะได้โครงการที่ดีขึ้นกว่าเดิม)

2. การวิจัยและพัฒนาการบริหารโรงเรียนตามแนวความคิดเชิงระบบ (วิธีการ ศึกษาวิเคราะห์สภาพความรู้ ความเข้าใจและคณะบุคคลที่รับผิดชอบบริหารโรงเรียนแห่งหนึ่ง แล้วนำความคิดเรื่อง “การบริหารเชิงระบบ” ไปให้ศึกษาและประยุกต์ใช้ ซึ่งคาดหวังว่าผลงานการบริหารโรงเรียนจะมีประสิทธิภาพสูงขึ้นกว่าเดิม)

3. การวิจัยและพัฒนาประสิทธิภาพการทำงานในกิจการส่วนบุคคล โดยใช้แนวความคิดเชิงระบบ (วิธีการ เลือกกิจการส่วนบุคคล 1 รายการ หรือมากกว่า นั้น ศึกษาสภาพความคิด ความเข้าใจของผู้รับผิดชอบ กิจการ และศึกษากระบวนการ

ดำเนินงาน ซึ่งคาดว่าจะยังไม่สอดคล้องกับแนวความคิดเชิงระบบ หลังจากนั้นจึงนำแนวความคิดเชิงระบบไปให้ผู้รับผิดชอบได้ศึกษาทำความเข้าใจ และใช้ในการวางรูปการดำเนินงานของตนเสียใหม่ ซึ่งคาดหวังว่าจะมีประสิทธิภาพสูงขึ้นกว่าเดิม)

ประเภทที่ 4 อื่น ๆ

1. การวิจัยและพัฒนาพื้นที่และบริเวณโรงเรียนให้สว่างงาม (วิธีการ ศึกษาวิเคราะห์สภาพความต้องการและทรัพยากรที่มี และดำเนินการออกแบบพื้นที่และบริเวณที่เหมาะสมโดยอาศัยแบบอย่างของโรงเรียนอื่น ๆ แล้วนำมาประยุกต์ดัดแปลง หลังจากนั้นจึงลองปรับปรุงพื้นที่และบริเวณ ตามแบบแปลนนั้น ถ้ายังไม่ดีพอก็ปรับปรุงแก้ไขต่อไป)

2. การวิจัยและพัฒนาชุดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเสริม การทำอาชีพในท้องถิ่น (วิธีการ ศึกษาสภาพการทำอาชีพในท้องถิ่น และวิเคราะห์แต่ละอาชีพ หรือบางอาชีพ ต้องการความรู้ภาษาอังกฤษมาเสริมในส่วนใดบ้าง เช่น การซื้อหาวัตถุดิบ การส่งขายตลาด การฟังข่าวสารภาษาอังกฤษ การบริการลูกค้าต่างชาติ ฯลฯ แล้วจึงออกแบบชุดการเรียนรู้ และทดลองใช้ แล้วปรับปรุงจนมีประสิทธิภาพ)

3. การวิจัยและพัฒนาเครื่องมือกำจัดยุง (วิธีการ ศึกษาวงจรชีวิตของยุง แล้วเลือกจุดที่จะเข้ากำจัดยุงบนเส้นทางของวงจรนั้น เช่น ตอนเป็นลูกน้ำ ตอนหลบซ่อนตัว ตอนจะเข้ามากัด เป็นต้น ประดิษฐ์เครื่องมือต้นแบบแล้วทดลองใช้ และปรับปรุงจนมีประสิทธิภาพ)

หมายเหตุ 1, 2, 3 ถ้าเห็นว่าการทดลองในสถานที่จริงจะเป็นการเสี่ยงต่อความเสียหาย ก็อาจทดลองในสถานการณ์จำลอง ซึ่งจัดขึ้นเป็น "Simulation Model"

ภูมิพลลังของการศึกษา

รองศาสตราจารย์ ดร.วิชัย วงษ์ใหญ่

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราช ทรงเป็นพระมหากษัตริย์ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐและทรงเป็นศูนย์รวมดวงใจของพสกนิกรชาวไทยทั้งปวงด้วยบุญญาบารมี และน้ำพระราชหฤทัยเปี่ยมด้วยพระเมตตากรุณา ทรงบำเพ็ญพระราชภารกิจน้อยใหญ่ด้วยพระวิริยะอุตสาหะ พระปรีชาญาณอันปราดเปรื่องเพื่อความสามัคคีและความผาสุกร่มเย็นของอาณาประชาราษฎร์ พระองค์ทรงนำชาติไทยให้อยู่รอดปลอดภัยและเจริญรุ่งเรือง มั่นคง พระมหากษัตริย์คุณเป็นล้นพ้นหาที่สุดมิได้

ในด้านการศึกษาทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจนานับการ ที่เป็นประโยชน์ต่อทุกคน ความหมายของการศึกษาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงอธิบายว่า เป็นเรื่องของทุกคน คือ แต่เกิดและไม่มีที่สิ้นสุดตลอดชีวิตของคน ทรงแสดงขอบเขตการศึกษาในชีวิตคนกับบรรดानीสิต นักศึกษามหาวิทยาลัยไว้ ดังนี้

“การศึกษานั้นเป็นเรื่องของทุกคนและไม่ใช่ว่าเฉพาะในระยะหนึ่ง เป็นหน้าที่โดยตรงในระยะเดียว ไม่ใช่อย่างนั้น ตั้งแต่เกิดมาก็ต้องศึกษา เติบโตขึ้นมาก็ต้องศึกษา จนถึงขั้นเรียกว่าอุดมศึกษา อย่างที่ท่านทั้งหลายกำลังศึกษาอยู่ หมายความว่าการศึกษาที่ครบถ้วน ที่อุดม มีบริบูรณ์ แต่ต่อไปเมื่อออกไปทำหน้าที่การงาน ก็ต้องศึกษาต่อไปเหมือนกัน มิฉะนั้นคนเราก็ออยู่ไม่ได้ แม้จบปริญญาเอกแล้ว ก็ต้องศึกษาต่อไปตลอด หมายความว่าการศึกษาไม่มีสิ้นสุด ”

พระมหาชนกของแผ่นดิน พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระบรมราโชบายส่งเสริมการศึกษาทุกระดับ ทุกประเภท ทรงเล็งเห็นความสำคัญของการศึกษาว่าเป็นเครื่องมือที่ทำให้คนมีสติปัญญา มีความรู้ ความสามารถในการประกอบอาชีพช่วยเหลือตนเองและพัฒนาประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้าได้ การศึกษาเป็นเครื่องมือที่ก่อให้เกิดความรู้ ความรู้ในทางวิชาการและความรู้ในทางคุณธรรม จริยธรรม ความรู้ทั้งสองด้านนี้จะก่อให้เกิด “ปัญญา” ขึ้น

ความจริงข้อนี้จะเห็นได้ชัดในพระราชนิพนธ์เรื่อง “พระมหาชนก” ซึ่งทรงดัดแปลงเนื้อเรื่องในตอนท้ายให้พระมหาชนก จัดตั้ง “มหาวิทยาลัย” เพื่ออบรมสั่งสอนประชาชน ดังบท “พระราชปรารภ” ตอนหนึ่งว่า

“...การที่พระมหาชนกจะเสด็จออกทรงแสงไมถกรรมยังไม่ถึงวาระอันสมควร เพราะว่าได้ทรงสร้างความเจริญแก่มิถิลายังไม่ครบถ้วน กล่าวคือข้าราชการนับแต่อุปราชจนถึงคนรักษาช้าง คนรักษาม้า และนับตั้งแต่คนรักษาม้าจนถึงอุปราช และโดยเฉพาะเหล่าอมาตย์ ล้วนจารึกในโมหภูมิทั้งนั้น ไม่มีความรู้ทั้งทางวิทยาการ ทั้งทางปัญญา ยังไม่เห็นความสำคัญของผลประโยชน์แท้แท้ของตนเอง จึงต้องตั้งสถานอบรมสั่งสอนให้เบ็ดเสร็จ อนึ่ง พระมหาชนกยังต้องทรงปรารภเรื่องการอนุบาลต้นมะม่วงตามวิธีสมัยใหม่แก้วิธีอีกด้วย”

ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้และปัญญาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงอธิบายความหมายของปัญญาว่า

“ปัญญาแปลอย่างหนึ่ง คือ ความรู้ทุกอย่างที่เล่าเรียน จดจำมาที่พิจารณาใคร่ครวญคิดเห็นขึ้นมา และที่ได้ฝึกอบรมให้คล่องแคล่วเชี่ยวชาญขึ้นมา เมื่อมีความรู้ชัดเจนชำนาญในวิชาต่าง ๆ ดังว่า จะยังผลให้เกิดความเฉลียวฉลาด แต่ประการสำคัญนั้นคือ ความรู้ที่ผนวกกับความเฉลียวฉลาดนั้น จะรวมกันเป็นความสามารถพิเศษขึ้น คือ ความรู้จริง รู้แจ้งชัด รู้ตลอด ซึ่งจะเป็นผลต่อไปเป็นความรู้เท่าทัน เมื่อรู้เท่าทันแล้วก็จะเห็นแนวทางและวิธีการที่หลีกเลี่ยงให้พ้นอุปสรรค ปัญหา และความเสื่อม ความล้มเหลวทั้งปวงได้ แล้วดำเนินไปตามทางที่ถูกต้องเหมาะสมจนบรรลุความสำเร็จ”

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงห่วงใยการฝึกหัดครูเป็นอันมาก ดังพระบรมราโชวาทที่พระราชทานแก่คณะข้าราชการที่รับผิดชอบต่อการฝึกหัดครูตอนหนึ่งว่า

“...โดยที่ครูต่างที่ทำได้ให้เป็นครูที่น่าเคารพ แม้จะผิดเคืองก็ยังกัดฟัน
สอนและแจกจ่ายความรู้ออกไป ดั่งนี้ก็จะได้รับความเคารพจากศิษย์
และการสอนก็จะง่ายขึ้น แต่ต้องวางตัวให้เป็นครูจะทำให้ลูกศิษย์
นับถือเป็นทุน แต่ว่าถ้าทั้งความเป็นครูโดยที่หัวใจ โดยที่ยอมแพ้
สถานการณ์ก็ทำให้ลูกศิษย์มีความเคารพไม่ได้และสอนไม่ได้...
ขอให้ทุกคนพยายามรักษาความศักดิ์สิทธิ์ของการเป็นครู แล้ว
ถ่ายทอดให้แก่ครูที่ฝึกหัดอยู่เท่าที่จะทำได้ เพื่อให้บ้านเมืองเป็น
บ้านเมืองให้ประชาชนพลเมืองเป็นคน คือ มีความรู้และมีจิตใจที่
สูง ไม่เบียดเบียนกัน จะทำให้ส่วนรวมอยู่ได้เป็นปึกแผ่น ทั้งครู
ทั้งหลายก็จะนับว่าได้ทำหน้าที่อย่างกล้าหาญ อย่างฉลาด และ
จะเป็นความดีส่วนรวมของคณะครู หน้าที่ที่ไม่ใช่หน้าที่ราชการ
หรือหน้าที่ที่ได้รับเงินเดือนตอบแทน แต่หน้าที่ในฐานะมนุษย์ชน
เมื่อทำแล้วจะมีความพอใจได้ในทางที่ถูก ก็การใช้ชีวิตที่ถูกต้อง
อาจไม่รวย แต่จิตใจรวย...”

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระราชดำริว่า หนังสือประเภทสารานุกรม
นั้น บรรจุสรรพวิชาการอันเป็นสาระไว้ครบทุกแขนง เมื่อมีความต้องการหรือพอใจจะ
เรียนรู้เรื่องใดก็สามารถค้นหาอ่านทราบโดยสะดวก นับว่าเป็นหนังสือที่มีประโยชน์
เกื้อกูลการศึกษา เพิ่มพูนปัญญาด้วยตนเองของประชาชนอย่างสำคัญ โดยเฉพาะใน
ยามที่มีปัญหาขาดแคลนครูและที่เล่าเรียน หนังสือสารานุกรมจะชวาคล็ดคลายให้
บรรเทาเบาบางลงได้ พระองค์ทรงแปลหนังสือชื่อ นายอินทร์ ผู้ปิดทองหลังพระ
โดยทรงแปลมาจากเรื่อง A man called Intrapid ของ วิลเลียม สตรีเวนสัน ผู้ซึ่ง
ทำงานสันติภาพของโลกอย่างลับ ๆ และตีได้ชีวิตประวัติของนักต่อสู้ผู้รวบรวมประเทศ
ยูโกสลาเวีย ทั้ง 2 เรื่องนี้เป็นหนังสือที่ช่วยหล่อหลอมความรู้สึกเสียสละเพื่อสังคม
และความมีอุทิศสภาวะวิริยะสื่อให้กับกลุ่มประชาชนชาวไทย

จากพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเกี่ยวกับคุณค่าแห่งการ
ศึกษาที่อัญเชิญมาเพียงบางส่วนเป็นสิ่งที่ปวงประชาชนชาวไทยทุกหมู่เหล่าจะน้อมนำ
พระราชปณิธานแห่งการศึกษาของพระองค์เป็นภูมิหลังแห่งการศึกษามาใช้เพื่อเป็น
หลักและปฏิบัติตาม เพื่อความเจริญก้าวหน้าและความมั่นคงของประเทศชาติ

อันเนื่องมาจาก...

น้ำพระราชหฤทัยทางการศึกษาของสมเด็จพระยา**...

...นำพาสู่โครงการบัณฑิตคืนถิ่น

✍️ ดร.มนัส บุญประกอบ

พระราชกรณียกิจด้านการศึกษา

สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชกุมารี หรือสมเด็จพระยาของปวงชนชาวไทย ท่านทรงมีพระเมตตาจิตใจและทรงรักเมืองไทยเป็นชีวิตจิตใจ ดังเป็นที่ประจักษ์แก่พสกนิกรโดยทั่วไป และได้พบเห็นอยู่เนืองๆ ในข่าวของสื่อมวลชนในอดีตดั่งมีข้อความบันทึกไว้ตอนหนึ่งว่า “ทรงปฏิบัติทุกอย่างเพื่อพัฒนาประเทศ พัฒนาคุณภาพชีวิต และช่วยเหลือคนไทย”

สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ทรงสนับสุนและส่งเสริมด้านการศึกษามาตั้งแต่ครั้งอภิเษกสมรสใหม่ๆ (สำนักงานสร้างเสริมเอกลักษณ์ของชาติ. 2539 : 95) ต่อมาในปี พ.ศ. 2503 ทรงพระราชทานเงินจำนวนสองแสนบาทเพื่อสร้างหอพักธรรมนิवासที่หลังวัดมกุฏกษัตริยาราม สำหรับเป็นที่พักนักศึกษาที่ขัดสนและไม่มีที่อยู่ (เล่มเดิม : 90) หนังสือพิมพ์สยามรัฐ บันทึกไว้ว่า “ทรงมีพระเมตตาห่วงใยในพสกนิกรผู้ด้อยโอกาส ในท้องถิ่นทุรกันดาร ซึ่งมีความเป็นอยู่แร้นแค้น ขาดแคลนในทุกๆ ด้าน” (คนนอกโรงเรียน. 2539 : 22) ในการเสด็จ เยี่ยมพสกนิกรตามจังหวัดต่างๆ ทุกครั้งทรงสละพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ซื้อสิ่งของต่างๆ ที่จำเป็นต้องใช้ในชีวิตประจำวัน เพื่อนำไปพระราชทานแก่พสกนิกร ในส่วนของเด็กนักเรียนจะได้รับพระราชทาน เครื่องแบบนักเรียน สมุด ดินสอ ยางลบ อุปกรณ์การเรียน และขนมหวาน (เล่มเดิม : 92 และ พ.ศ.ท.บุญชู กาญจนภา. 2538 : 190) เมื่อทรงทราบถึงความยากลำบากของครูอาสาสมัครการศึกษาในโรงเรียนบนพื้นที่ภูเขา และความด้อยโอกาสของชาวไทยภูเขาจึงได้พระราชทานพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์เพื่อช่วยเหลือ (คณะครู ศศช. *2539 : 229)

* ศศช. ย่อมาจากคำว่า ครูอาสาสมัครการศึกษาในโรงเรียนพื้นที่ภูเขา ในโครงการศูนย์การศึกษาเพื่อชุมชนในเขตภูเขา

** บทความนี้เคยตีพิมพ์ในหนังสือที่ระลึกวันสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี พ.ย. 2543

พระราชกรณียกิจในการสนับสนุนและส่งเสริม

โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน (ตชด.)

ทางกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน กรมตำรวจ (ในสมัยนั้น) ได้ลงบทความสั้นๆ เรื่อง “จากดวงใจทุกดวงของตำรวจตระเวนชายแดน” ในสยามรัฐรายวัน วันจันทร์ที่ 9 ตุลาคม พ.ศ. 2538 มีสาระตอนหนึ่งว่า “ทรงรู้จักตำรวจตระเวนชายแดน เมื่อปี พ.ศ. 2506-2507 ในระหว่างที่เสด็จประทับ ณ พระตำหนักภูพิงศ์ราชนิเวศน์ และตำรวจตระเวนชายแดน กองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนเขต 5 อ.แมริม จ.เชียงใหม่ ได้จัดกำลังถวายอารักขารอบๆ พระตำหนัก พระองค์ได้เสด็จฯ ทรงเยี่ยมหน่วยตำรวจที่ถวายอารักขา ทรงสอบถามจึงทรงทราบว่า ตำรวจที่แต่งกายชุดเขียวๆ เป็นตำรวจตระเวนชายแดน ทรงสนพระทัยสอบถามนายตำรวจตระเวนชายแดนคนหนึ่งถึงหน้าที่ของตำรวจหน่วยนี้และสถานที่ตั้งเพื่อที่จะเสด็จฯ ไปเยี่ยม ทางกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนเขต 5 จึงได้นำเสด็จฯ ไปเยี่ยมหมวด 521 ซึ่งตั้งอยู่ที่บ้านห้วยนา ต.ม่อนปิ่น อ.ฝาง จ.เชียงใหม่” ตั้งแต่นั้นมาพระองค์ก็ทรงทราบและเข้าพระทัยดีว่า ตำรวจตระเวนชายแดน ทำอะไร ลำบากอย่างไร ต่อมาเมื่อทรงมีพระราชกรณียกิจ เสด็จฯ ทรงเยี่ยมพลกนิกรก็ทรงเยี่ยมหน่วยตำรวจตระเวนชายแดนเป็นประจำ

จากการที่พระองค์ได้เสด็จฯ เยี่ยมหน่วยตำรวจตระเวนชายแดนอยู่เสมอ จึงทำให้ทรงทราบถึงโครงการจัดตั้งโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน (หรือเดิมเรียกว่าโรงเรียนชาวเขาและประชาชนไกลคมนาคม ของตำรวจตระเวนชายแดน) ที่กองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนเขต 5 ค่ายดารารัตน์ อ.แมริม จ.เชียงใหม่ ได้ริเริ่มจัดตั้งขึ้นมาเมื่อปี พ.ศ. 2499 เพื่อให้เยาวชนในถิ่นทุรกันดารห่างไกลคมนาคม ได้มีโอกาสรับการศึกษาตามพระราชบัญญัติประถมศึกษา ซึ่งเป็นพื้นที่ที่หน่วยงานปฏิบัติการประถมศึกษาโดยตรงยังเข้าไปดำเนินการไม่ถึง ได้รู้หนังสือไทย รู้ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมไทย ตลอดจนทำให้มีความสำคัญว่าเป็นคนไทย (กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน กรมตำรวจ. 2538)

สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ฯ ทรงเล็งเห็นถึงความสำคัญของการศึกษา จึงทรงรับโรงเรียนชาวเขาและประชาชนไกลคมนาคมไว้ในพระอุปถัมภ์ตั้งแต่ปลายปี พ.ศ. 2507 ได้พระราชทานพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ และเงินที่มีผู้ทูลเกล้าถวายโดยเสด็จพระราชกุศลแก่กองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนเพื่อจัดสร้างโรงเรียนกระจายไปทั่วทุกภาคของประเทศ ในเขตที่ยังไม่มีโรงเรียน เมื่อมีการสร้างโรงเรียนขึ้นใหม่ในชนบทและพระองค์ท่านจะ

เสด็จพระราชดำเนินไปทรงประกอบพิธีเปิดโรงเรียนดังกล่าวทุกแห่ง พร้อมทั้งพระราชทานสิ่งของประจำโรงเรียน

การดำเนินการจัดสร้างโรงเรียนในทำนองเดียวกันนั้น ในท้องถิ่นของกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนเขตอื่นๆ แต่ละหน่วยงานจะติดต่อขอรับความเห็นชอบจากศึกษาธิการในท้องถิ่นนั้นเสียก่อนแล้วจึงตั้งโรงเรียนสอนได้ ชาวบ้านและตำรวจตระเวนชายแดนได้ร่วมมือกันก่อสร้าง “โรงเรียน ตชด. บำรุงที่ 1” ขึ้นเป็นโรงเรียนแห่งแรกที่ไม่ได้ใช้งบประมาณแผ่นดินแต่อย่างใด ที่บ้านดอนมหาวัน อ.เชียงของ จ.เชียงราย ส่วนหนังสือเรียนและอุปกรณ์การเรียนการสอน ได้รับความช่วยเหลือจากกระทรวงศึกษาธิการเสื้อผ้าและเครื่องแบบนักเรียนได้รับความอนุเคราะห์จากกรมประชาสัมพันธ์ ต่อมาเมื่อวันที่ 2 พฤษภาคม 2506 กองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนเขต 5 จึงได้มอบโรงเรียนนี้ให้กับองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงรายดำเนินการต่อไป (พนิตา ศิริธรรม. 2539 : 16 อ้างในพจนี เทียมศักดิ์. 2543 : 123-124)

มีผู้ให้ข้อสังเกตไว่น่าสนใจยิ่งก็คือ การที่สมเด็จพระเจ้าทรงเสด็จฯ ไปเปิดโรงเรียน ตชด. ทุกแห่งด้วยพระองค์เอง และพระราชทานอุปกรณ์การเรียนอันจำเป็นต่างๆ ที่สำคัญนอกเหนือจากนั้นก็คือ “ได้พระราชทานแนวพระราชดำรินอันที่จะปลุกฝังความเป็นไทยและความจงรักภักดีต่อสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ อันจะยังผลให้เกิดความสามัคคีของคนในชาติให้แก่เยาวชนตั้งแต่เยาว์วัย” (สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ. 2539 : 114) และโรงเรียน ตชด. ทุกแห่งจะได้รับพระราชทานสัญลักษณ์อันสำคัญชุดหนึ่ง ได้แก่ ธงชาติ พระพุทธรูป พร้อมทั้งพระ พระบรมฉายาลักษณ์ แผนที่ประเทศไทย หนังสือธรรมะ และวิทยุเพื่อรับฟังข่าวสารต่างๆ (อ้างแล้ว : 99)

จากรายงานในปี พ.ศ. 2532 ทำให้ทราบถึงความสำเร็จอันน่าภาคภูมิใจยิ่งเกี่ยวกับโรงเรียน ตชด. ดังนี้

ในโอกาสฉลองวันนานาชาติแห่งการรู้หนังสือ เมื่อวันที่ 8 กันยายน พ.ศ.2532 โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนได้รับรางวัลด้านการรู้หนังสือของสมาคมการอ่านหนังสือระหว่างประเทศจากองค์การยูเนสโก ความสำเร็จที่ได้รับการยอมรับจนได้รับรางวัลนี้คือ บทบาทที่โดดเด่นในการให้การศึกษาระดับพื้นฐานเพื่อช่วยพัฒนาทักษะในการอ่านเขียน การสื่อสาร และการประกอบอาชีพ ซึ่งนับว่าจำเป็นสำหรับ

กลุ่มผู้ด้อยโอกาส โดยเฉพาะบรรดาชาวเขาและประชาชนในถิ่น
ทุรกันดาร เพื่อที่จะส่งเสริมคุณภาพชีวิตการพึ่งพาตนเองและการมี
ส่วนร่วมในชุมชน

สถิติในปีพ.ศ. 2539 ทำให้ทราบว่ามีโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน 670 แห่ง
ในจำนวนนี้ 436 แห่งได้โอนเข้าสู่ระบบการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการแล้ว

ด้วยความห่วงใย ผูกพัน และมุ่งหวังให้โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนเหล่านั้น
เป็นแหล่งการศึกษาเบื้องต้นแก่เยาวชนที่อยู่ห่างไกลคมนาคมได้รับการปลูกฝัง
และพัฒนา ซึ่งพระองค์ทรงติดตามตลอดพระชนม์ชีพของพระองค์ เมื่อคราวที่ทรงเจริญ
พระชนมายุมากแล้วไม่สะดวกในการเสด็จฯ ไปเยี่ยมโรงเรียนเหล่านั้นด้วยพระองค์เอง จึง
ได้มีพระราชดำริฝากฝังไว้กับสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีว่า
“ยาแก่แล้ว ไปไหนไม่ค่อยไหว ถ้าสมเด็จพระเทพเสด็จฯ ก็ให้เยี่ยมแทนยาด้วย” (ทวีวัฒน์.
2539 ในหนังสือ “ส่งเสด็จสมเด็จพระยา.” 2540 : 225)

สืบสานพระราชกรณียกิจทางด้านการศึกษา

จากการที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้โดยเสด็จ
พระราชดำเนินพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ
ไปทรงเยี่ยมเยียนราษฎรทั่วทุกภาคของประเทศไทย ได้ทรงพบปัญหาความยากจนและ
ความทุกข์ยากของประชาชนโดยเฉพาะอย่างยิ่งเยาวชนในถิ่นทุรกันดารห่างไกลการ
คมนาคม มักมีสภาพยากจนและขาดแคลนอาหาร นอกจากนี้ยังขาดการศึกษาและสิ่ง
แวดล้อมที่ดี จึงทรงมีพระเมตตาที่จะช่วยเหลือและพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็กและ
เยาวชนที่ด้อยโอกาสเหล่านั้น ได้มีสุขภาพอนามัยสมบูรณ์พร้อมที่จะสร้างเสริมสติ
ปัญญาเพื่อการศึกษา และพัฒนาตนเองให้เป็นประโยชน์แก่สังคมต่อไปได้ ในเดือน
เมษายน พ.ศ. 2523 จึงมีพระราชดำริให้ทำโครงการด้านการพัฒนาขึ้นโดยเริ่มที่โรงเรียน
ตชด. จนถึงปัจจุบัน (สำนักงานโครงการส่วนพระองค์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ
สยามบรมราชกุมารี. 2531 อ่างโน พจนี เทียมศักดิ์. 2543 : 125)

ภายหลังที่พระองค์ทรงทดลองทำโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวันใน
โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนแล้ว และมีพระราชดำริให้ดำเนินโครงการอื่นๆ และ
ขยายผลต่อไปยังพื้นที่อื่นๆ ต่อมาจึงมีพระราชดำริให้จัดทำแผนพัฒนาเด็กและเยาวชน
ในถิ่นทุรกันดาร ในช่วงปี พ.ศ. 2535-2539 อันเป็นแผนระยะที่ 1 และแผนระยะที่ 2 คือ

ช่วงปี พ.ศ. 2540-2544 ในแผนระยะที่ 2 นี้ แผนงานด้านการศึกษาเป็นหนึ่งในสี่ของแผนงานหลัก และมีโครงการสำคัญ ตามพระราชดำริรวม 8 โครงการ หนึ่งในจำนวนนี้คือ “โครงการส่งเสริมคุณภาพการศึกษา” ซึ่งดำเนินมาตั้งแต่ปี 2526 เพื่อช่วยเหลือนักเรียนที่อยู่ในถิ่นทุรกันดารซึ่งประสบกับความขาดแคลนในหลายๆ ด้านให้ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานภาคบังคับอย่างถูกต้อง ให้ได้รับความรู้ความเข้าใจอย่างดี พร้อมทั้งจะไปศึกษาต่อในระดับสูงได้เท่าเทียมกับคนอื่นๆ และช่วยให้ครูตำรวจตระเวนชายแดนสามารถทำหน้าที่ครูได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่ยังมีข้อจำกัดอีกหลายด้านทำให้การดำเนินงานยังไม่อาจบรรลุเป้าหมาย เช่น ครู ตชด.ไม่มีคุณวุฒิทางครูโดยตรง ทำให้มีข้อจำกัดในการพัฒนาประสิทธิภาพด้านการจัดการเรียนการสอน ซึ่งโครงการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนเป็นหลัก เป้าหมายสำคัญประการหนึ่งก็คือ การพัฒนาด้านการศึกษาของครู ตชด. ทุกคนอย่างเพียงพอตามศักยภาพ ส่วนอีกโครงการหนึ่งที่สำคัญคือ “โครงการนักเรียนในพระราชานุเคราะห์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี” ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนให้นักเรียนที่มีฐานะยากจนในถิ่นทุรกันดารได้รับการศึกษาต่อ และกลับไปช่วยทำความเจริญให้กับชุมชนในถิ่นทุรกันดาร ในพื้นที่เป้าหมายหลักของการดำเนินโครงการทั้งหมด มีโรงเรียน ตชด. รวมอยู่ด้วยรวม 183 โรง จากจำนวนทั้งสิ้นของโรงเรียนในพื้นที่เป้าหมาย 278 โรง (สำนักงานโครงการส่วนพระองค์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี. 2541)

ตามที่ได้ร้อยเรียงมาเป็นลำดับนี้ ท่านผู้อ่านคงตระหนักถึงความสำคัญของพระราชกรณียกิจที่กล่าวมาแล้วเป็นอย่างดีซึ่งจะนำไปสู่สาระอีกตอนหนึ่งในส่วนสุดท้ายดังที่จะนำเสนอต่อไป

จากพระราชดำรินำทางสู่โครงการ “ บัณฑิตสืบกัน ”

“อย่างเรานั้นมีโอกาสดีมาก มีอาหารการกินที่ดีทุกอย่าง อยากรจะได้อะไรก็ได้ และยังมีโอกาสศึกษาเล่าเรียนอย่างเต็มที่ ซึ่งนักเรียนเหล่านั้นจะได้รับการศึกษาคงจะไปไม่ถึงระดับที่เราได้ ส่วนที่เราได้รับก็เป็นการศึกษาพิเศษ เพราะฉะนั้น เมื่อเราเป็นบุคคลพิเศษ ได้โอกาสดีกว่าคนอื่น ก็เท่ากับประชาชนทั้งชาติ สนับสนุนให้ทุนมาให้ศึกษาได้ถึงระดับอุดมศึกษา ก็จะต้องมีหน้าที่ที่จะต้องทำอะไรตอบแทนเพื่อให้เพื่อนร่วมชาติสนับสนุนเราได้มีโอกาสที่ดีขึ้นกว่านี้”

(พระราโชวาทของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงประทานแก่ผู้ประสานงานโครงการส่งเสริมคุณภาพการศึกษา ตชด. เมื่อเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2531)

“จึงอยากจะตั้งกองทุนแล้วก็สนับสนุนให้นักเรียนเหล่านั้นเลือกออกจากโรงเรียนในเขตที่จะหาโอกาสในการศึกษาต่อได้ยาก ให้ได้รับการศึกษาต่อพอเป็นตัวอย่างอาจจะมีการขอรับดับบางประการ ให้ต้องกลับมาเป็นผู้ช่วยทำความเจริญให้หมู่บ้าน หรืออะไร...การที่นักเรียนได้เรียนต่อนั้น ก็จะเป็นประโยชน์ต่อนักเรียนเอง คือ เมื่อมีความรู้มากขึ้นควรจะมียุทธศาสตร์ที่จะได้เลือกงาน มีอาชีพเลี้ยงตัวที่จะทำประโยชน์ให้แก่ตนเองและทำประโยชน์ให้กับคนอื่นได้มากขึ้น...”

(สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงมีพระราชดำรัสไว้ เมื่อวันที่ 27 เมษายน พ.ศ. 2531)

จากแนวพระราชดำริดังกล่าวข้างต้น และปณิธานของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ซึ่งมุ่งมั่นในการผลิตและพัฒนาทรัพยากรบุคคลให้มีคุณลักษณะที่ “มีความรู้ประจักษ์นักปราชญ์และมีความประพฤติประดุจผู้ทรงศีล” ได้กลายเป็นแรงผลักดันอันสำคัญที่ก่อให้เกิดโครงการ “บัณฑิตคืนถิ่น” ในระยะเวลาต่อมา (ซึ่งเป็นโครงการที่เอื้ออำนวยต่อเยาวชนในถิ่นทุรกันดารได้เล่าเรียน) ตามแผนกลยุทธ์ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พ.ศ. 2540-2545

โครงการบัณฑิตคืนถิ่นมีวัตถุประสงค์อันสำคัญเพื่อสนับสนุนให้นักเรียนในถิ่นทุรกันดารได้รับการศึกษาต่อตามความสามารถ เพื่อกลับไปเป็นผู้ช่วยสร้างความเจริญให้กับชุมชนของตนเอง ตลอดจนชุมชนทุรกันดารอื่นตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงของ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว โดยในระยะ 5 ปี แรก จะมุ่งกลุ่มเป้าหมายในโครงการพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร ในโครงการส่วนพระองค์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี แล้วจึงประเมินโครงการเพื่อขยายผลไปยังถิ่นทุรกันดารทั่วประเทศ

ทั้งนี้โดยมีเป้าหมายให้ 1.) นักเรียนสามารถเรียนจบหลักสูตรพัฒนาชุมชนในระดับปริญญาตรีได้ปีละ 30 คน 2.) เมื่อจบหลักสูตรแล้วบัณฑิตสามารถทำงานช่วยตนเองได้ และ 3.) บัณฑิตที่จบการศึกษาสามารถมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนในถิ่นทุรกันดารที่เป็นภูมิลำเนาของตนเองได้

ในการดำเนินงานมีการประสานงานเพื่อดำเนินการร่วมกับสำนักงานตำรวจแห่งชาติและโครงการส่วนพระองค์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

เพื่อเป็นกรรมการระดับนโยบาย โดยมีหน่วยงานหลักของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒที่รับผิดชอบจัดการศึกษาหลักสูตรพัฒนาชุมชน ระดับปริญญาตรี คือ ภาควิชาสังคมวิทยา คณะสังคมศาสตร์ ส่วนคณะกรรมการดำเนินการเพื่อพัฒนาหลักสูตรและดำเนินการ จะประกอบด้วยทรัพยากรบุคคลของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และหน่วยงานอื่นๆ โดยจะมีการขออนุมัติและเริ่มดำเนินโครงการนี้ในปีการศึกษา 2544 เป็นต้นไป ส่วนการคัดเลือกนักเรียนเข้าสู่โครงการฯ จะเป็นไปตามหลักเกณฑ์ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒและตามวัตถุประสงค์ของโครงการฯ

โครงการบัณฑิตคืนถิ่นอาจเป็นโครงการนำร่องที่ก่อให้เกิดแรงบันดาลใจในการขยายผลเกิดเป็นโครงการอื่นๆ ได้อีกหลากหลายโครงการเพื่อช่วยการพัฒนาบ้านเมืองตามแนวพระราชดำริให้บังเกิดผลดียิ่งๆ ขึ้นไปในอนาคต

บรรณานุกรม

กรมตำรวจ, กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน. (2538). “จากดวงใจทุกดวง
ของตำรวจตระเวนชายแดน” ใน **สังเสด็จสมเด็จพระเจ้า : ประมวลเรื่องจาก
หนังสือพิมพ์**.

คณะครู ศศช. (2539). “10 มีนาฯ แสงไฟเจิดจ้าทั่วทุกภูมิตอย ศศช. รวมพลังรำลึก
“แม่ฟ้าหลวง” ” ใน **สังเสด็จสมเด็จพระเจ้า : ประมวลเรื่องจากหนังสือพิมพ์**.

คนนอกโรงเรียน. (2539). “ทุนการกุศลสมเด็จพระเมตตาต่อการศึกษาคนนอก
โรงเรียน.” ใน **สังเสด็จสมเด็จพระเจ้า : ประมวลเรื่องจากหนังสือพิมพ์**.

โครงการบัณฑิตคืนถิ่น. (มปป.). เอกสารถ่ายสำเนา

บุญชู กาญจนภา. (2538). **ปฏิสัมพันธ์ของการเรียนรู้ในชุมชนและโรงเรียน.
ปริญญานิพนธ์ การศึกษาดุษฎีบัณฑิต พัฒนาศึกษาศาสตร์.
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ**

สำนักงานโครงการส่วนพระองค์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราช-
กุมารี. (2541). **แผนพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดารตาม
พระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
ระยะที่ 2 พ.ศ. 2540-2544.** กรุงเทพฯ : สำนักพระราชวัง สอนจิตรลดา

สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ. (2539). **สมเด็จพระศรีนครินทราบรม-
ราชชนนี : สมเด็จพระเจ้าของแผ่นดิน.** กรุงเทพฯ : ด้านสุทธาการพิมพ์

การประกันคุณภาพ เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ของกระทรวงศึกษาธิการ

๕ พูนสุข อุดม

การศึกษาเป็นกระบวนการที่มุ่งพัฒนาคน ให้เป็นมนุษย์ที่มีคุณภาพ มีความสามารถเต็มตามศักยภาพ มีพัฒนาการที่สมดุลทั้งปัญญา จิตใจ ร่างกาย และสังคม เพื่อเสริมสร้างการพัฒนาและความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ และสังคมของประเทศ กระบวนการศึกษาจึงมีผู้เรียนเป็นเป้าหมายสูงสุดของการพัฒนา

แนวคิดการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

การประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ควรดำเนินการตามแนวความคิดหลักดังต่อไปนี้

1. การยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา

การดำเนินงานต่าง ๆ ในโรงเรียนต้องเป็นไปเพื่อการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียนให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ และนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน เพื่อการใช้ชีวิตที่ดีงามในสังคม

2. การใช้โรงเรียนเป็นฐานในการบริหารจัดการ

โรงเรียนสามารถกำหนดทิศทางการพัฒนา สามารถตัดสินใจบริหารจัดการการศึกษาได้ด้วยตนเอง

3. การมีส่วนร่วม และการร่วมคิด ร่วมทำ

ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทุกคนในโรงเรียน ตลอดจนนักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน เข้ามามีส่วนร่วม ร่วมคิด ร่วมทำ ในการจัดกระบวนการบูรณาการการศึกษาของโรงเรียนให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตที่แท้จริง

4. การกระจายอำนาจทางการศึกษา

กระจายอำนาจการจัดการศึกษาในโรงเรียนให้กับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง (Stakeholders) ซึ่งเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดนักเรียนมากที่สุด ได้แก่ บุคลากรทุกฝ่ายในโรงเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน เพื่อให้เกิดความร่วมมือในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพตามที่ต้องการ

5. การแสดงความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้

โรงเรียนแสดงความรับผิดชอบต่อภาระหน้าที่ ดำเนินการได้ตามมาตรฐานคุณภาพตามที่กำหนด และพร้อมที่จะรับการตรวจสอบ

ความจำเป็นในการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

มีเหตุผลความจำเป็นหลายประการที่ทำให้สถานศึกษาต้องดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา

กระแสโลกาภิวัตน์

- เทคโนโลยี สารสนเทศ การสื่อสาร
- การแข่งขันกับต่างชาติ
- ความพึงพอใจของผู้รับบริการ

สภาพทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมไทย

- วิฤตเศรษฐกิจ
- คุณภาพของประชากรต่อการพัฒนาประเทศ
- ผลกระทบของวัฒนธรรมต่างชาติ
- วิถีทางประชาธิปไตย

สภาพการจัดการศึกษาในปัจจุบัน

- การจัดการศึกษาของสถานศึกษายังไม่สามารถตอบสนองความต้องการที่แท้จริงของผู้เรียน สังคม ประเทศชาติ และกระแสโลกาภิวัตน์
- รัฐไม่สามารถสร้างคนให้มีจิตใจที่ดี ให้มีศักยภาพเพียงพอที่จะดำรงชีวิตในสังคม ประกอบอาชีพอย่างพอเหมาะ และสามารถพัฒนาชีวิตให้ดียิ่งขึ้น

ดังนั้น เพื่อให้บุคคลและสังคมได้รับการพัฒนาไปสู่คุณภาพตามเป้าหมาย การจัดการศึกษาจึงต้องเปลี่ยนไปให้สอดคล้องกับสภาพสังคมเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลง ต้องพัฒนาคุณภาพการศึกษาในทุกด้าน ได้แก่

1. การพัฒนาหลักสูตร จะต้องมึลักษณะกว้าง ยืดหยุ่น และมีความเป็นสากลทัดเทียมมาตรฐานโลก มีเนื้อหาสาระที่จำเป็นต่อการเรียนรู้โลกปัจจุบันและอนาคต เปิดโอกาสให้ชุมชนหรือสังคมมีส่วนร่วมในการกำหนดและพัฒนาหลักสูตรให้ยืดหยุ่น และหลากหลายสอดคล้องกับสภาพความเป็นอยู่ที่เป็นจริงของชุมชน หรือสังคม

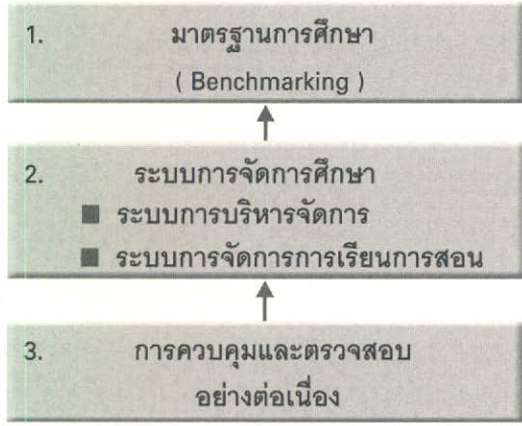
2. การพัฒนากระบวนการเรียนการสอน จะต้องเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยการสอนที่มุ่งเน้นการค้นคว้า สร้างความรู้ร่วมกันกับผู้เรียน ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนการเรียน ร่วมประเมินผลการเรียนรู้ด้วยตนเอง

3. การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ต้องมีความรู้ ความสามารถสูง สามารถจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องเท่าทันกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลก มีระบบการสรรหา การผลิต และการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีคุณภาพ ประสิทธิภาพ

4. การพัฒนากระบวนการบริหารจัดการ มีการกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่น และสถานศึกษา ให้สถานศึกษาเป็นฐานการพัฒนา (School-based-decesion making) ให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรพัฒนาเอกชน หน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชนมีส่วนร่วมและรับผิดชอบในการจัดการศึกษามากขึ้น กระบวนการที่เป็นกลไกสำคัญในการผลักดันให้เกิดคุณภาพการศึกษาก็คือ การประกันคุณภาพการศึกษา

สรุปรูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษา

แสดงระบบการควบคุมคุณภาพการศึกษาอย่างง่าย ๆ มี 3 ขั้นตอน

อย่างต่อเนื่อง มีระบบคุณภาพ มีมาตรฐาน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ใน
ธรรมนูญสถานศึกษา โดยมุ่งเน้นด้านการเรียนการสอน การวัดผลประเมินผลตาม
สภาพจริงและด้านการบริหารจัดการ

3. การตรวจสอบเป็นการทบทวนและปรับปรุงคุณภาพการศึกษา ประเมิน
สภาพและผลการดำเนินงานของสถานศึกษา ตามแผนพัฒนาคุณภาพที่กำหนดไว้ใน
ธรรมนูญสถานศึกษาทุกปี เพื่อการปรับปรุงการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

4. การรายงานคุณภาพการศึกษา เป็นเรื่องของการสื่อสารให้ผู้เรียน ผู้ปกครอง
ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบถึงความก้าวหน้า และผลการดำเนินงานตาม
แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามที่กำหนดไว้ในธรรมนูญสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง
สม่ำเสมอ

◆ นางพูนสุข อุดม นิสิตปริญญาเอก
สาขา วิทยาศาสตร์ศึกษา ชั้นปีที่ 3

จากแผนภูมิข้างต้นนี้ เป็นการแสดงระบบการควบคุมคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาที่ประสงค์จะให้ผู้อ่านได้มองเห็นภาพของการประกันคุณภาพอย่างง่าย ๆ ว่า จะเริ่มต้นด้วย

หมายเลข 1 คือ มาตรฐานการศึกษาที่อยู่บนสุด ซึ่งถือว่าเป็นธงสุดท้ายที่ต้องการจะพัฒนาการศึกษาไปให้ถึงจุดนั้นตามที่ได้กำหนดไว้ ซึ่งประกอบไปด้วยมาตรฐานด้านปัจจัย มาตรฐานด้านกระบวนการและมาตรฐานด้านผู้เรียน

หมายเลข 2 เป็นการวางระบบการจัดการศึกษาที่แต่ละสถานศึกษาที่กำหนดนั้น โดยต้องพิจารณาถึงปัจจัยต่าง ๆ เช่น บุคลากร (ครู) นักเรียน เจ้าหน้าที่ งบประมาณ ภาระงาน เป็นต้น งบประมาณในการดำเนินงาน สื่อ วัสดุอุปกรณ์ต่างๆ เป็นต้น ส่วนด้านกระบวนการ ได้แก่ การจัดองค์กร/โครงสร้าง การบริหารงานอย่างเป็นระบบ การส่งเสริมความสัมพันธ์ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เป็นต้น และด้านผู้เรียนก็มุ่งเน้นจะจัดการศึกษาอย่างไรให้ผู้จบการศึกษามีคุณธรรมจริยธรรม มีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ มีวิจรรณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ มีวิสัยทัศน์ เป็นต้น

หมายเลข 3 นั้น เป็นการบริหารจัดการและการควบคุมเพื่อให้เกิดคุณภาพอย่างต่อเนื่อง ซึ่งก็มีความหมายครอบคลุมตั้งแต่การวางแผนควบคุมการปฏิบัติการ การตรวจสอบ และการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาให้สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง

สรุปวิธีการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

เพื่อให้การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาดำเนินไปอย่างมีคุณภาพสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติและสร้างความมั่นใจว่า ผู้เรียนจะมีคุณลักษณะตามมาตรฐานที่กำหนดของสถานศึกษา มีวิธีการดำเนินงานดังนี้

1. การจัดทำธรรมนูญของสถานศึกษา ซึ่งก็คือข้อตกลงที่กำหนดเป็นลายลักษณ์อักษรร่วมกันระหว่างสถานศึกษากับชุมชนและธรรมนูญสถานศึกษานี้ก็คือแผนแม่บทในการพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาตามช่วงระยะเวลาที่กำหนด โดยใช้ข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษานั้น ๆ เป็นพื้นฐานในการพัฒนา

2. การบริหารจัดการคุณภาพเป็นเรื่องของการนำทรัพยากรที่เรียกว่าปัจจัยนำเข้าและวิธีการต่างๆ รวมทั้งกระบวนการต่างๆ มาดำเนินการจัดการศึกษา

บทบาทการศึกษากับ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

๕ มณฑนา พิพัฒน์เพ็ญ

“คนบางคนนั้นมีความสามารถน้อยหรือมากไม่เท่ากัน แต่ส่วนสำคัญที่สุดคือโอกาส เช่นโอกาส ในการศึกษา นั้นเป็นเรื่องที่สำคัญที่สุด ควรเปิดโอกาส ความสามารถของคนที่จะรับโอกาสที่เปิดนั้นอาจจะไม่เท่ากัน แต่โอกาสควรจะให้เท่าเทียมกัน” ปาฐกถาของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

ประเด็นสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ประการแรก ต้องเน้นที่ “โอกาส” ทั้งนี้เพราะในเวลาที่ผ่านมาคนเราเรียนรู้ได้ไม่เท่ากัน แต่สามารถเรียนรู้ได้เท่ากันในเวลาไม่เท่ากัน การเปิดโอกาสจึงเท่ากันเป็นการปิดกั้นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ Howard P. Tuckman กล่าวว่าโรงเรียนคือที่มาของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์หรือทุนมนุษย์ ซึ่งประกอบด้วยความสามารถด้านต่างๆ ทักษะ ความกล้า คุณลักษณะดังกล่าวจะทำให้เขาสามารถเพิ่มมูลค่า (Value added) ของงานทำให้เป็นผลดีทั้งตนเองและสังคม (Positive Sum Game) ดังที่ Herbiston และ Theodore W. Schultz ได้สรุปผลการศึกษาของเขาว่า “การลงทุนที่ดีที่สุดคือการศึกษา” เพราะจะมีผลดีต่อสังคมในระยะยาว ที่จะก่อให้เกิดพัฒนาการทางเศรษฐกิจ Micheal P. Todaro สรุปผลการศึกษาของเขาที่ชี้ให้เห็นบทบาทของการศึกษาต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ Alma S. Wittlin ได้สรุปผลการศึกษาของตนเองว่าการศึกษาเป็นเรื่องปรับแต่งพฤติกรรมและปัญญา สมกับที่เป็นทรัพย์สินที่มีค่าของสังคม (Social Asset) การศึกษาเป็นส่วนประกอบหลักที่มีความสำคัญในทุกส่วนของกระบวนการเปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะการศึกษาที่ทันสมัยและสามารถประยุกต์ใช้ได้อย่างถูกต้องกับเหตุการณ์ในแต่ละสถานการณ์ จะเป็นแนวทางที่ก่อให้เกิดการประหยัดและประโยชน์สูงสุด

ความสำคัญของทุนมนุษย์

“ขณะที่ใครคนหนึ่งใช้ที่ดินหรือเครื่องจักรอยู่ คนอื่นๆ จะไม่มีสิทธิใช้พร้อมๆ กันไปด้วย แต่หลายๆ คน สามารถใช้ประโยชน์จากความรู้ได้อย่างเดียวกันในเวลาเดียวกัน และหากฉลาดใช้ก็จะทำให้เกิดความรู้ใหม่เพิ่มขึ้นด้วย”

การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (Human Research Development) การสะสมทุนมนุษย์ (Human Capital Formation) และการพัฒนามนุษย์ (Human Development) ทั้งสามคำนี้เป็นผลพวงของการศึกษา เป็นคำที่โดยทั่วไปเข้าใจว่ามีความหมายเหมือนกัน แต่จริงแล้วมีความแตกต่างกันอยู่บ้าง

ทรัพยากรมนุษย์ คือมนุษย์ที่มีทักษะเป็นเครื่องมือ (Means) ที่จะนำไปสู่ความสำเร็จในการเพิ่มผลผลิตให้แก่สังคม โดยใช้ทุนมนุษย์ (Human Capital) มากกว่าการใช้ทรัพยากรทางกายภาพ (Physical Capital) หรือทรัพยากรธรรมชาติ (Natural Resource) ขณะที่การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (Human Development) มีจุดหมายปลายทาง (Ends) เป็นกระบวนการที่ให้และขยายโอกาสสำหรับประชาชนทุกคน เพื่อนำไปสู่คุณภาพชีวิต โดยการลงทุนทางการศึกษา รวมทั้งสุขภาพอนามัยและโภชนาการ

การศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญที่ก่อให้เกิดทักษะทางด้านต่างๆ และการศึกษาก็เป็นกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่มีผลการศึกษา เป็นสินค้า (Goods) ที่เรียกว่า “Human Capital” ทุนมนุษย์ การลงทุนทางการศึกษาคือการเพิ่มความรู้ (Stock of Knowledge) ซึ่งประกอบด้วยทักษะ (Skills) ทางด้านต่างๆ แก่ผู้เข้ารับการศึกษา และการสะสมทุนมนุษย์คือ การจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มทุนมนุษย์ (Human Capital Formation) เพราะฉะนั้นสถาบันเปรียบเสมือนโรงงาน (Capital goods) ซึ่งมนุษย์สร้างขึ้นเพื่อนำไปใช้ในการผลิตสินค้าอื่นอีกต่อหนึ่ง อันจะก่อให้เกิดผลผลิตและรายได้ตามมา การศึกษาเป็นสินค้าสำหรับการบริโภค (Consumption goods) หากผู้รับการศึกษาหรือทำงานเดิมให้ดีขึ้นหลังจากที่จบการศึกษา “การศึกษาเป็นการลงทุนเมื่อผู้เรียนต้องการยกระดับความสามารถ หรือดึงเอาศักยภาพที่มีอยู่ในตัวมาใช้ประโยชน์”

การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์นั้นเป็นกระบวนการที่ขยายและให้โอกาสแก่ประชาชนทุกคนไม่เพียงส่วนหนึ่ง ส่วนใด หรือประชาชนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งของสังคม ด้วยวิธีแห่งกระบวนการดังกล่าว การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์จะช่วยลดช่องว่างต่างๆ ของสังคมลงได้ และเป็นความสามารถพื้นฐานในการแข่งขัน รวมทั้งเป็นพลังขับเคลื่อนในสังคมที่ดี (People as an engine of growth) การที่ประชาชนเป็นเหตุและรับผลจากที่เกิดจากสาเหตุ “การใช้ประชาชนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” (People Oriented) จะก่อให้เกิดความร่วมมือ (Participation) และนำไปสู่ความโปร่งใสและสันติสุขร่วมกัน

สาระสำคัญของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์นั้นไม่ใช่การทำรายได้ให้สูงขึ้น แต่สิ่งจะต้องเพิ่มหลักๆ 3 ประการคือ

1. มีสุขภาพที่ดีและมีชีวิตยืนยาว
2. การครองชีพที่ดีขึ้นบนพื้นฐานของความจำกัดแห่งทรัพยากร
3. จะต้องมีการปรับปรุงภาพทางการเมือง เศรษฐกิจ และโอกาสทางสังคม เพื่อสร้างสรรค์และเพิ่มผลผลิต
4. เพื่อก่อให้เกิดความภูมิใจและมั่นใจในตนเอง (Self-respect) และมีหลักประกันสิทธิมนุษยชนในฐานะที่เป็นมนุษย์เท่าเทียมกัน

การพัฒนาทำได้ 2 ลักษณะคือ

1. เพิ่มศักยภาพของมนุษย์ โดยการพัฒนาด้านสุขภาพอนามัยความรู้ความสามารถและทักษะ (Skills) ด้านต่างๆ
2. การใช้ศักยภาพเพื่อเพิ่มผลผลิตทางด้านต่างๆ แก่สังคม การพักผ่อน และมีส่วนร่วมในการจรรโลงวัฒนธรรม สังคม และการเมือง

การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์จึงไม่เพียงแต่เป็นการเพิ่มรายได้แต่เป็นการเพิ่มคุณภาพชีวิตของมนุษย์ ทรัพยากรมนุษย์จึงไม่ใช่เพียงเป็นปัจจัยในการผลิต แต่เป็นทุกอย่างในกระบวนการทำงานของมนุษย์ เพราะฉะนั้นการเปิดโอกาสให้มนุษย์จึงเป็นสิ่งจำเป็นทั้งปัจจุบันและอนาคตของมนุษย์จะได้เป็น “สถาปนิก” ผู้ออกแบบและตกแต่งของตนเองและของกันและกัน

โครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (United Nations Development Programme=UNDP) ได้นำเสนอสาระสำคัญ 4 ประการของกระบวนการทัศน์ใหม่ในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ คือ

1. ความสามารถในการทำงาน (Productivity) โดยประชาชนจะต้องได้รับการพัฒนาศักยภาพและมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์
2. ความเสมอภาค (Equity) ประชาชนจะต้องได้รับโอกาสและเสรีภาพทางเศรษฐกิจและการเมืองโดยเท่าเทียมกัน อุปสรรคใด ๆ ที่สิ่งที่จะต้องถูกจำกัดออกไป เพราะทรัพยากรเป็นของประชาชนร่วมกัน (Natural Resource as a common property) และอำนาจก็เป็นของประชาชนจึงควรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและใช้ประโยชน์
3. ความยั่งยืน (Sustainability) โอกาสคงไม่คำนึงเพียงแต่ประชาชนในปัจจุบัน แต่ต้องคำนึงถึงคุณภาพประชาชนในอนาคตด้วย เพราะฉะนั้นการอยู่ร่วมกันของมนุษย์กับสิ่งแวดล้อมทั้งที่เป็นสิ่งแวดล้อมที่มีตามธรรมชาติหรือที่มนุษย์สร้างขึ้นจะต้องคงความสมดุลย์และสมบูรณ์ตลอดไป

4. การมอบอำนาจ (Empowerment) การพัฒนานั้นต้องตัดสินใจโดยประชาชน (By people) ไม่ใช่มีคนตัดสินใจแทนเพื่อประชาชน (For people) ดังเช่นที่ผ่านมา โดยที่ประชาชนต้องเข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และกำหนดกระบวนการในการพัฒนาอันเป็นการมอบอำนาจคืนให้ประชาชน จะมีผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชน

การให้ความสนใจต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์มากขึ้น แทนที่สนใจแต่การพัฒนาเศรษฐกิจ เพราะการพัฒนาทางเศรษฐกิจที่คาดหวังว่าจะเป็นผลให้เกิดการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามมา (Human Resource Development is the end while economic growth is a name) นั้นไม่แน่นอนเสมอไป ถ้ามองจากทางด้านแรงงานและการออม เคยมีนักวิชาการได้ให้ข้อสังเกตไว้อย่างน้อย 2 ท่าน Simon Kuznets นักเศรษฐศาสตร์รางวัลโนเบลไพรซ์ กล่าวว่า “ความไม่เป็นธรรมเกิดขึ้นเมื่อแรงงานจากสาขาการเกษตรเคลื่อนย้ายเข้ามาทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมเพิ่มมากขึ้นในอัตราที่เร็วกว่าสาขาการเกษตร ” เท่ากับเป็นการดึงทรัพยากรมนุษย์จากสาขาการเกษตรเข้าสู่ภาคอุตสาหกรรม เป็นเหตุให้ผลผลิตหรือผลทางเศรษฐกิจของสาขาเกษตรลดลง เป็นการปิดโอกาสการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในส่วนนั้น Nicholas Kalor ผู้ให้ความสนใจกับการออม กล่าวว่า โอกาสการพัฒนาทางการเงินคือ การให้กู้ยืมแก่ผู้ที่จะนำเงินก้อนนั้นไปใช้ให้เกิดผลประโยชน์และผลตอบแทนแก่ผู้กู้ ขณะเดียวกันคนรวยพวกนี้ไม่เพียงแต่เป็นการกู้เงินไปลงทุน แต่มีแนวโน้มที่จะออม (Propensive to save) สูงกว่า เพราะใช้จ่ายน้อยกว่าคนจนเมื่อเทียบค่าใช้จ่ายกับรายรับคนรวย ข้อสรุปเช่นนี้แสดงให้เห็นว่าทรัพยากรการเงินจะถูกดูดซับจากสังคมเพื่อคนรวยกลุ่มน้อย เท่ากับเป็นการปิดโอกาสในการเพิ่มศักยภาพและโอกาสส่วนใหญ่ในประเทศ จากผลการศึกษาที่ประจักษ์และข้อเท็จจริง ดังเป็นที่ทราบอยู่ นักวิชาการจึงพยายามค้นหาวิธีการที่จะเชื่อมโยงการพัฒนาเศรษฐกิจและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้ไปด้วยกัน

1. ความเสมอภาค (Equity) จะต้องเพิ่มโอกาสให้ขยายตัวควบคู่กับการเพิ่มรายได้ประชาชาติจะทำให้ประชาชนมีโอกาสเพิ่มพูนคุณภาพชีวิตของตนเองได้

2. โอกาสที่มีงานทำหรือการขยายตำแหน่งงาน (Job Opportunity) เมื่อผลของการพัฒนา กลับคืนไปยังผู้ก่อให้เกิดมูลค่า (Value Added) เพราะฉะนั้นการขยายตัวของตำแหน่งงานหรือโอกาสการมีงานทำจะทำให้ประชาชนมีโอกาสใช้ศักยภาพที่มีและพัฒนาศักยภาพอันจะเป็นผลต่อการเพิ่มคุณภาพชีวิต

3. การเป็นเจ้าของปัจจัยการผลิต (Access to production assets) ประชาชนขาดโอกาสทางเศรษฐกิจ เพราะขาดปัจจัยการผลิต รัฐบาลจำเป็นต้องขจัดความขาดแคลนดังกล่าว โดยให้ประชาชนเป็นเจ้าของปัจจัยการผลิตมากขึ้น ก็จะทำให้ประชาชนได้เปลี่ยนโอกาสมาเป็นคุณภาพของชีวิต

4. การลงทุนทางสังคมของรัฐบาล (Social Spending) โดยรัฐบาลจัดสรรงบประมาณเพื่อจัดบริการทางสังคมที่จำเป็นพื้นฐานเพื่อปรับตัวไปสู่การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

5. ความเสมอภาคทางเพศ (Gender Equality) ส่งเสริมให้มีความเสมอภาคทางโอกาสในทุกด้านโดยไม่จำกัดเพศ

6. นโยบายประชากร (Population Policy) การวางแผนครอบครัว อนามัยแม่และเด็ก จะมีผลต่อการประหยัดค่าใช้จ่ายทางการศึกษาและสุขภาพอนามัยในระยะยาว แต่มีนโยบายทางด้านนี้พอเพียงเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน

7. ธรรมรัฐ (Good Governance) จะทำให้การพัฒนาเศรษฐกิจและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์มีความจริงจังยั่งยืน เพราะรัฐบาลสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง ขณะเดียวกันประชาชนก็ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจในกิจกรรมที่มีผลกระทบต่อประชาชน จึงก่อให้เกิดความร่วมมือและความโปร่งใสควบคู่กัน

8. ความเป็นประชาชนสังคมที่เข้มแข็ง (Active Civil Society) องค์กรพัฒนาเอกชนและชุมชนจะเป็นส่วนเชื่อมรัฐกับประชาชนในด้านต่างๆ ได้อย่างดีในทุกด้าน ซึ่งเป็นปัจจัยส่งเสริมผลักดันต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

การกระทำตามมาตรการดังกล่าวจะเป็นกลไกผลักดันสำคัญที่จะส่งเสริมการศึกษา สุขภาพอนามัย ภาวะโภชนาการ อันจะเป็นผลให้เกิดการเพิ่มศักยภาพของมนุษย์ และโอกาสที่จะใช้ศักยภาพดังกล่าว ธนาकरโลกได้ทำการศึกษามูลค่าพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่มีผลต่อเศรษฐกิจของประเทศจาก สมาชิก 192 ประเทศ และสรุปได้ดังนี้ (HDR. 1996 : 7)

ปัจจัย	อัตราส่วน GNP (%)
ทุน : เครื่องจักร, โรงงาน, ปัจจัยพื้นฐานทางเศรษฐกิจ	16
ทรัพยากรธรรมชาติ	20
ทุนมนุษย์และทุนสังคม (Human and Social Capital)	64

◆ มณฑลนา พิพัฒนาพิณ นิสิตปริญญาเอก สาขาพัฒนศึกษาศาสตร์ ชั้นปีที่ 3

กระบวนการพัฒนาที่เน้น “คน” เป็นศูนย์กลาง

๕ น.พ.ดำรง บุญยืน

แผนพัฒนาประเทศฉบับที่ 8 ได้ยอมรับกระบวนการที่ใหม่ในการวางแผนและบริหารการพัฒนาประเทศทุกๆ ด้าน ที่มีหลักการอันสำคัญยิ่งคือ เน้น “คน” เป็นศูนย์กลางของการพัฒนา กระบวนการที่ใหม่นี้เป็นบทพิสูจน์ที่มีความหมายต่อสังคมไทยเป็นอย่างยิ่ง เพราะนอกจากจะเป็นสิ่งที่ท้าทายความสามารถในการวางแผนและบริหารการพัฒนา ให้อนุวัตไปสู่หลักการของกระบวนการที่ใหม่ได้จริงแล้ว ยังต้องเผชิญกับแรงต้านจากความไม่เข้าใจ ความหลงผิดค่านิยมเก่าๆ ตลอดจนอำนาจและผลประโยชน์ที่แฝงเร้นอยู่ภายใต้กระบวนการที่เดิม ที่เน้นรัฐหรือราชการเป็นศูนย์กลางของการพัฒนามาเป็นเวลายาวนาน อย่างน้อยไม่ต่ำกว่า 36 ปี ที่มีการวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศอย่างเป็นทางการติดต่อกันมารวม 7 แผน

อย่างไรก็ดี การยอมรับในกระบวนการที่ใหม่ที่เกิดขึ้นในระดับนำประเทศ เช่นนี้ ก็ถือได้ว่าเป็นนิมิตหมายที่ดีสำหรับสังคมไทย ซึ่งมีความจำเป็นและมีวิกฤตอยู่รอบด้านที่จะได้มีโอกาสหาทางออกให้แก่ตนเอง ก่อนที่จะก้าวเข้าสู่การแข่งขันที่ร้อนแรงในสังคมโลก เมื่อศตวรรษที่ 21 เริ่มต้นขึ้น การเน้น “คน” เป็นศูนย์กลางของการพัฒนา แทนการเน้นความสำคัญอย่างที่สุดของระบบราชการและระบบอำนาจรัฐดังที่เคยเป็นมาแต่เดิมนั้น ต้องเริ่มต้นที่การปรับเปลี่ยนกระบวนการที่เดิม โดยเฉพาะอย่างยิ่งกระบวนการที่คนที่อยู่ในแวดวงราชการ ฐานคติที่กระบวนการที่ใหม่เชื่อมั่นและยึดถือ ก็คือ เชื่อมั่นใน “คน” หรือเชื่อมั่นในความรู้ สติปัญญาและคุณค่าของความเป็นคน หากฐานคติดังกล่าวนี้ถูกปฏิเสธเมื่อใด ที่ไหน ณ ที่นั้นก็ไม่มีความจำเป็นที่จะดำเนินการวางแผนและบริหารการพัฒนาตามกระบวนการที่ใหม่นี้ได้เลย

นอกจากนั้นความไม่เข้าใจ ความหลงผิด ค่านิยมเก่า ๆ อำนาจและผลประโยชน์ส่วนตนที่แฝงเร้นอยู่และทำให้เกิดอคติ ก็จะต้องถูกกำจัดออกไป เพราะอาจขัดขวางการดำเนินงานตามกระบวนการที่ใหม่นี้ได้ กล่าวคือ แต่เดิมนั้นเรามักตีราคาคนที่ “ความรู้” ไว้มาก โดยคิดว่าเขาคงมีจากการศึกษาเล่าเรียนหรือจากการได้รับปริญญา

ประกาศนียบัตรต่าง ๆ ในขณะที่เดียวกันเรามักไม่เห็นคุณค่าของ “**ความมีสติปัญญา**” ของคน ที่รู้จักหน้าที่รับผิดชอบและมีภูมิปัญญาล่วงรู้ได้ว่า ตนจะต้องทำอะไรต่อไปใน เรื่องที่ตนรับผิดชอบให้ได้อย่างถูกต้อง อีกทั้งมักมองข้ามคุณค่าอันสูงสุดของความเป็นคน คือ ความมุ่งมั่น อุทิศหา วิริยะ และความกล้าที่จะลงมือทำโดยไม่ชักช้า เมื่อล่วงรู้ แล้วว่าตนจะต้องทำอะไรต่อไปในงานที่ตนมีหน้าที่รับผิดชอบ ความหลงผิด และค่านิยม เก่าเหล่านั้น มีคำกล่าวเป็นภาษาอังกฤษที่กินใจไว้ดังนี้ “Knowledge has been prized above wisdom, technical competence over foresight, action over contemplation, and profit over social responsibility.”

ความเข้าใจที่ถูกต้องที่สังคมไทยพึงตระหนักไว้ ก็คือ สติปัญญาหรือภูมิปัญญา (Wisdom) นั้นมีคุณค่าเหนือกว่าความรู้ (Knowledge) เพราะความหมายของ “Wisdom” ก็คือ “Knowledge what to do next” ไม่ใช่มีแต่ความรู้เฉย ๆ แต่ไม่มีภูมิปัญญาพอที่จะล่วงรู้ได้ว่าตนจะต้องทำอะไรต่อไปจึงจะเกิดประโยชน์ต่อผู้คนในทางสร้างสรรค์ได้ และถึงแม้สติปัญญาหรือภูมิปัญญา (Wisdom) จะมีคุณค่าสูงปานใด แต่หากขาด ความมุ่งมั่นและความกล้าที่จะทำ คุณค่าดังกล่าวก็จะยังไม่บังเกิดแก่บุคคลผู้เป็นเจ้าของสติปัญญานั้น ดังคำกล่าวที่ว่า “คุณค่าของคน (Virtue) จะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อมีการประกอบคุณประโยชน์ด้วยการกระทำของคนผู้นั้น (Virtue is doing it)”

การวางแผน การปฏิบัติงานในองค์การ

๕๖ กิตติศักดิ์ รัตนฉายา

บทนำ

การวางแผน เป็นกระบวนการบริหารที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ทั้งนี้เพราะการวางแผนเป็นการให้แนวทาง และแนวปฏิบัติ ในการตัดสินใจและการปฏิบัติงานแก่ผู้บริหาร และผู้ปฏิบัติงาน ซึ่งจะช่วยให้สามารถประหยัดเวลาและแรงงานในการตัดสินใจปัญหาต่างๆ ทำให้การติดต่อสื่อสารตลอดจนการประสานงานเป็นไปได้โดยง่าย และการใช้ทรัพยากรขององค์การเป็นไปได้โดยมีประสิทธิภาพ เนื่องจากการวางแผนจะทำให้ทุกคนรู้ว่าอะไรเป็นวัตถุประสงค์ หรือเป้าหมายขององค์การ และรู้หน้าที่ของแต่ละคนว่าจะต้องทำอะไร ทำอย่างไร ทำเมื่อไร ทำที่ไหน ให้กับองค์การ

ดังนั้น องค์การจึงจำเป็นต้องมีการวางแผนการปฏิบัติงานขึ้นเพื่อให้การปฏิบัติงานมีการประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่ให้เกิดการปฏิบัติงานที่ซ้ำซ้อนกัน มีแนวทางสู่จุดประสงค์ขององค์การ อีกทั้งผู้บริหารสามารถจะติดตามผลการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ

ความหมายการวางแผน

ได้มีนักวิชาการทางการบริหาร ทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ ให้มีความหมายของ “การวางแผน” (Planning) ไว้ต่างๆ กัน เช่น

Herbert A. Simon กล่าวว่า “การวางแผนเป็นกิจการอย่างหนึ่ง ที่เกี่ยวกับการกำหนดสิ่งที่จะต้องกระทำในอนาคต การประเมินผลของสิ่งที่กำหนดว่าจะต้องกระทำตลอดจนการกำหนดถึงวิธีการที่จะนำมาใช้ในการปฏิบัติด้วย”

William H. Newman กล่าวว่า “การวางแผนคือการตัดสินใจล่วงหน้าว่าเราจะต้องทำอะไรในอนาคต กล่าวคือ เป็นการกำหนดการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งไว้เป็นการล่วงหน้า นั่นเอง” (Planning is deciding in advance what is to be done; that is, a plan is projected course of action)

Herbert G. Hicks กล่าวว่า “การวางแผนเป็นเรื่องเกี่ยวกับการกำหนดเป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ขององค์การ และการกำหนดวิธีปฏิบัติเพื่อให้บรรลุเป้าหมายและ วัตถุประสงค์ขององค์การ”

สุวิทย์ ยี่วรพันธ์ และไพรัตน์ เตชะรินทร์ ได้ให้ความหมายว่า “การวางแผนคือการกำหนดวัตถุประสงค์ของเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่จะปฏิบัติและพิจารณา กำหนดขั้นตอนของการปฏิบัติเรื่องนั้น ว่าใครจะเป็นผู้ปฏิบัติเมื่อไร โดยวิธีอะไร เป็นมูลค่าประมาณเพียงใด เพื่อจะได้รับผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้”

อนันต์ เกตุวงศ์ กล่าวว่า “การวางแผนเป็นการเตรียมการเพื่อการกระทำ และเป็นวิธีการเพื่อนำไปสู่เป้าหมายสุดท้าย ทั้งเป็นกระบวนการของการ กำหนดวัตถุประสงค์ด้วย มีการตัดสินใจในเรื่องการเงิน การจัดองค์การ ความ ต้องการทางด้านกำลังคน กระบวนการของการทำงานและใช้เครื่องใช้ต่างๆ การวางแผนเป็นกระบวนการทางด้านบริหาร ที่ใช้ได้ทั้งองค์การของรัฐและเอกชน”

จากการจำกัดความข้างต้น พอสรุปได้ว่า การวางแผนเป็นเรื่องเกี่ยวกับอนาคต และเป็นกระบวนการของการตกลงใจล่วงหน้าว่าจะทำอะไร จะทำเมื่อใด จะทำอย่างไร จะทำที่ไหน ใครเป็นผู้ทำ หรืออาจกล่าวได้ว่าเป็นการตัดสินใจเลือกวิธีปฏิบัติงาน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ หรือเป้าหมายขององค์การ

ประเภทของการวางแผน

การวางแผนภายในองค์การนั้น สามารถแบ่งได้หลายวิธี เช่น แบ่งตามการนำไปใช้ (Repetitiveness) ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ การวางแผนถาวร (Standing planning) และการวางแผนที่ใช้เฉพาะครั้ง (Single use planning) หรือแบ่งตามระยะเวลาซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ประเภทเช่นกันคือ การวางแผนระยะยาว (Long-range planning) และการวางแผนระยะสั้น (Short-range planning)

ในที่นี้ จะแบ่งการวางแผนตามระดับของการวางแผนหรือระดับของการบริหาร ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ประเภทคือ การวางแผนระดับสูง การวางแผนระดับกลาง และ การวางแผนระดับต้น

1. การวางแผนระดับสูง หมายถึง การวางแผนรวมขององค์การ ที่กระทำโดยผู้บริหารระดับสูง เป็นแผนระยะยาวซึ่งจะเกี่ยวข้องกับเรื่องราวของการปรับการทำงานขององค์การต่อสภาพแวดล้อมภายนอก ซึ่งเป็นขอบเขตของภาวะวิเคราะห์วางแผน

ที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่เกิดขึ้น และกำหนดให้องค์กรสามารถปรับตัวได้อย่างสมดุล ต่อสภาพแวดล้อมภายนอก เพื่อการทำงานในระยะยาวในอนาคตข้างหน้า ซึ่งการวางแผนระดับนี้กระทำได้ยากมาก และขึ้นกับความสามารถในการมองปัญหา เหตุการณ์และแนวโน้มในอนาคตด้วย เช่น แผนพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนภาคกลางระยะที่ 6 (พ.ศ. 2530-2534) เป็นต้น

2. การวางแผนระดับกลาง หมายถึง การวางแผนโครงการ (Project Planning) ที่กระทำโดยผู้บริหารระดับกลางซึ่งผู้บริหารระดับกลางคือหัวหน้าฝ่ายหรือหัวหน้าแผนกจะเป็นผู้จัดทำแผนงานของแต่ละฝ่าย ภายในกรอบของวัตถุประสงค์ นโยบาย และแผนระดับสูงขององค์การ การวางแผนของผู้บริหารระดับกลางจะต้องพิจารณาจัดทำแผนโดยการนำแผนปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานในฝ่ายมาเป็นส่วนประกอบด้วย

3. การวางแผนระดับต้น หมายถึง การวางแผนปฏิบัติงาน ซึ่งกระทำโดยเจ้าหน้าที่ระดับต้น หรือเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน ซึ่งจะกำหนดเป้าหมายระยะสั้นรวมทั้งการวางแผนสำหรับการปฏิบัติงานต่างๆ ที่เป็นงานประจำ ซึ่งเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานจะนำเสนอแผนนี้ต่อหัวหน้าฝ่าย เพื่อดำเนินการวางแผนระดับกลาง หรือการวางแผนโครงการของฝ่ายต่อไป

กระบวนการวางแผน

การวางแผนทั่วไป จะประกอบด้วยกระบวนการสำคัญ 3 ส่วน คือ (1) ขั้นตอนการวางแผน (Formulation of plan) (2) ขั้นตอนปฏิบัติตามแผน (Implementation of plan) และ (3) ขั้นตอนตรวจสอบหรือประเมินผลตามแผน (Review of Evaluation of plan)

ขั้นตอนของกระบวนการวางแผนดังกล่าวควรมีความสัมพันธ์ต่อกันตามลำดับ ดังนี้

1. ขั้นวางแผน

1.1 การพิจารณาสภาพแวดล้อมและสถานการณ์ต่างๆ ได้แก่ การสำรวจศึกษาข้อมูลต่างๆ รวมทั้งปัญหาในเรื่องนั้นๆ เพื่อนำมาเป็นแนวทางการวางแผน ซึ่งสิ่งที่ควรศึกษาได้แก่

1.1.1 สถานการณ์ปัจจุบัน

1.1.2 ปัจจัยที่มีอยู่ เช่นคน เงิน วัสดุ สถานที่ ฯลฯ ทั้งในด้าน

ปริมาณและคุณภาพ

1.1.3 ข้อจำกัด และปัญหาต่างๆ

1.2 กำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ การกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ควรมีการกำหนดดังนี้

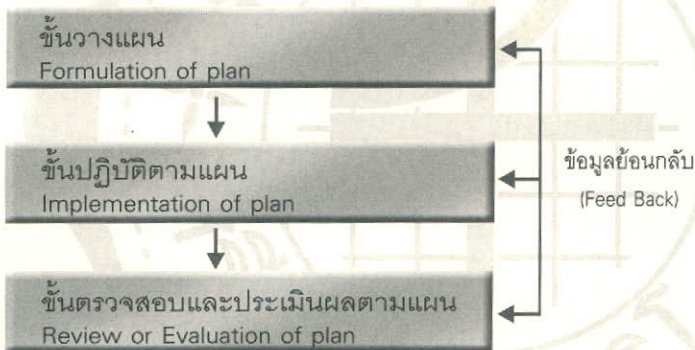
- 1.2.1 สอดคล้อง กับนโยบายขององค์การ
- 1.2.2 ชัดเจนและกระชับรัด
- 1.2.3 ตอบสนองปัญหา และความต้องการ
- 1.2.4 สามารถปฏิบัติได้
- 1.2.5 เหมาะสมแก่เวลาและโอกาส

1.3 กำหนดแผน การกำหนดแผนในชั้นโดยละเอียด อาจเขียนเป็นหัวข้อดังต่อไปนี้

- 1.3.1 จะทำอะไร
- 1.3.2 จะทำอย่างไร
- 1.3.3 จะทำที่ไหน
- 1.3.4 จะให้ใครทำ
- 1.3.5 จะใช้งบประมาณเท่าไร
- 1.3.6 จะทำเมื่อไร
- 1.3.7 จะควบคุมอย่างไร

2. ขั้นตอนปฏิบัติตามแผน

ขั้นปฏิบัติตามแผน เป็นกระบวนการของการนำแผนที่กำหนดไว้ดำเนินการ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์โดยการดำเนินการตามขั้นตอนที่ระบุไว้ในแผน การดำเนินการตามขั้นตอนที่วางแผนไว้เป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในอันที่จะทำให้ผลงานที่ได้รับจากการวางแผนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพที่สุด รวดเร็วที่สุดและถูกต้องที่สุด

ภาพประกอบขั้นตอนการวางแผน

อเนกการปฏิบัติตามแผน จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องสัมพันธ์กับทรัพยากร ด้านบุคคล งบประมาณ และวัสดุอุปกรณ์ที่กำหนดไว้ หรือที่ต้องได้รับการจัดสรร เพื่อดำเนินการ มิฉะนั้นการดำเนินการตามแผนที่วางไว้จะเกิดขึ้นไม่ได้ หรือไม่บรรลุ ตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ล่วงหน้าแล้ว

3. ขั้นตอนตรวจสอบหรือประเมินผลตามแผน

ขั้นตรวจสอบ หรือประเมินผลตามแผนจะต้องกระทำทุกขั้นตอน เพื่อ ตรวจสอบว่าได้มีการปฏิบัติตามแผนที่วางไว้หรือไม่ การตรวจสอบจะช่วยให้ผู้บริหาร และผู้ปฏิบัติงานตามแผนทราบถึงผลสำเร็จ ข้อบกพร่องและปัญหาที่เกิดจากการ ดำเนินงานตามแผน เพื่อจะได้นำข้อมูลมาใช้ในการปรับแผน พร้อมทั้งปรับปรุงและ แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น

สรุป

จากที่กล่าวมาจะเห็นว่า การวางแผน มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการปฏิบัติงาน และจะต้องมีการวางแผนในทุกระดับขององค์การ ตั้งแต่ระดับสูงสุดถึงต่ำสุด ซึ่งทุกคน สามารถที่จะวางแผนปฏิบัติงานได้อย่างไม่ยาก แต่สิ่งที่ผู้วางแผนต้องคำนึงถึงในการ วางแผน คือการหาข้อมูล หรือแหล่งข้อมูล ที่จะนำมาใช้ประกอบการในการวางแผน สภาพทั่วไปของพื้นที่ที่จะปฏิบัติงาน ปัญหาและความต้องการของประชาชนหรือของ ชุมชนเป็นต้น และสิ่งที่สำคัญที่สุดของกระบวนการวางแผนคือการนำแผนที่วางไว้ไป ดำเนินการ หรือปฏิบัติตามแผนมิใช่วางแผนไว้อย่างดี แต่ตอนปฏิบัติงานไม่ได้ปฏิบัติ ตามแผน หรือไม่ได้ปฏิบัติเลย

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กับการจัดการศึกษา

ประวัติ สิงห์แก้ว

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) เทศบาล และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ ได้แก่ เมืองพัทยาและกรุงเทพมหานคร เป็นต้น

การที่รัฐบาลมีนโยบายให้เกิดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบต่างๆ นั้นก็เพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองตามระบอบประชาธิปไตยภายใต้บทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญและการกำกับดูแลของรัฐบาล

เกี่ยวกับการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิในการจัดมานานแล้ว เช่น เรามีโรงเรียนเทศบาล โรงเรียนของเมืองพัทยา โรงเรียนของกรุงเทพมหานคร (เทศบาลนครกรุงเทพเดิม) หรือโรงเรียนของเทศบาลเมืองปราจีนบุรี โรงเรียนของเทศบาลตำบลกบินทร์ โรงเรียนของเทศบาลตำบลอรัญประเทศ โรงเรียนของเทศบาลเมืองนครนายก แต่ละแห่งก็มีโรงเรียนในสังกัดหลายๆ โรงเรียน

มาถึงปัจจุบันเรากำลังสับสน ว่าโรงเรียนของรัฐบาลคือกระทรวงศึกษาธิการจะได้ออนไปให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดหมด เช่น โรงเรียนไหนอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลใดก็โอนไปให้ อบต. นั้น ถ้าอยู่ในเขตเทศบาลก็ให้โอนให้เทศบาลหรือองค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) แล้วแต่กรณี

ซึ่งไม่ใช่เลยครับ เรากำลังเดินผิดทาง สำนักงานปฏิรูปการศึกษาหรือหน่วยงานใดก็ตามที่กำลังจะเขียนกฎหมายถ่ายโอนอำนาจการจัดการศึกษาจากกระทรวงศึกษาธิการไปให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ขอให้ยุติบทบาทนี้เสียเพราะมันผิดรัฐธรรมนูญและผิดพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ

ผิดอย่างไรหรือครับ จากการที่ผมอ่านและศึกษารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ผมไม่เห็นมีรัฐธรรมนูญและ พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติดังกล่าวมีข้อความในมาตราใดเลยที่ระบุให้กระทรวงศึกษาธิการโอนอำนาจการจัดการศึกษาไปให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ไม่มีครับ ไม่มี เพียงแต่รัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติการศึกษา ระบุให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาได้ตามความจำเป็นและความพร้อมเท่านั้น ไม่ใช่จะให้กระทรวงศึกษาธิการโอนอำนาจจัดการศึกษาไปให้ท้องถิ่น ไม่ใช่เช่นะครับ อย่าหลงประเด็น

ผมขอยกตัวอย่างรัฐธรรมนูญ หมวด 9 การปกครองส่วนท้องถิ่น มาตราที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเกี่ยวข้องกับการศึกษา ก็คือมาตรา 289 ท่านบอกไว้ว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมมีหน้าที่บำรุงรักษาศิลปะ จารีต ประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือวัฒนธรรม อันดีงามของท้องถิ่น

วรรคแรกของมาตรา 289 เป็นหน้าที่โดยตรงขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะต้องจัดทำครับ

วรรคที่สองเกี่ยวกับการศึกษาท่านบอกไว้ว่า “องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมมีสิทธิที่จะจัดการศึกษาอบรมและการฝึกอาชีพตามความเหมาะสมและความต้องการภายในของท้องถิ่น และเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอบรมของรัฐ แต่ต้องไม่ขัดต่อมาตรา 43 และมาตรา 81 ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ”

มาตรา 43 และมาตรา 81 ของรัฐธรรมนูญระบุว่าอย่างไรท่านผู้อ่านก็อ่านและศึกษาเอาเองนะครับแต่ผมขอรับรองว่าไม่มีข้อความใดเลยที่ต้องให้กระทรวงศึกษาธิการหรือรัฐบาลโอนอำนาจการจัดการศึกษาไปให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพียงแต่ให้มีส่วนร่วมและมีสิทธิจัดถ้าจัดได้ไม่ใช่จะมาโอนอำนาจการจัดการศึกษาจากกระทรวงศึกษาธิการหรือจากรัฐบาลไป

เช่น อบต. หรือองค์การบริหารส่วนตำบล ถ้ามีงบประมาณมีบุคลากรมีอะไรพร้อม ก็มีสิทธิ์ตั้งโรงเรียนหรือสร้างโรงเรียนขึ้นมาได้ โรงเรียนเทศบาลที่มีอยู่ถ้าน้อยไปก็ตั้งเพิ่มได้หรือเทศบาลจะจัดการศึกษาถึง ม.ปลาย หรืออาชีวะก็ได้ทุกประการแต่ไม่ใช่จะมาโอนโรงเรียนของกระทรวงศึกษาธิการไปนะครับ อย่าเข้าใจผิด

ที่นี้มาดูพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติเกี่ยวกับเรื่องนี้ มาตรา 39 ท่านบอกว่า “ให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการงบประมาณบุคคลากร การบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการและสำนักงานการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง

ผมยังไม่เห็นข้อความไหนที่ระบุต้องโอนอำนาจการจัดการศึกษาจากกระทรวงศึกษาธิการไปให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดรูปคณะกรรมการเท่านั้น เช่น ใน พ.ร.บ.การศึกษา มาตรา 40 ระบุในคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้มีผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมด้วย ก็เท่านั้น ไม่มีอะไรมากไปกว่านี้

หรือมาตรา 41 ของพ.ร.บ.การศึกษาฯ ก็สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ คือระบุว่า “องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาในระดับใดระดับหนึ่งหรือทุกระดับตามความพร้อม ความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่น (คือมีสิทธิจัดได้แต่ไม่ใช่จะไปรับโอนอำนาจในการจัดจากใคร)”

ที่รุ่นๆ กันอยู่ผมคิดว่าคงจะมีการตีความในมาตรา 42 ของพ.ร.บ. การศึกษา ผิดๆ เพี้ยนๆ นะครับ ถึงกับจะมีการออกระเบียบหรือกฎหมายถ่ายโอนอำนาจการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการไปให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

คือ มาตรา 42 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ท่านระบุไว้ว่า “ให้กระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินความพร้อมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและมีหน้าที่ในการประสานและส่งเสริมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สามารถจัดการศึกษาสอดคล้องกับนโยบายและได้มาตรฐานการศึกษา รวมทั้งการเสนอแนะการจัดสรรงบประมาณอุดหนุนการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น”

ครับ...ตามความหมายมาตรา 42 นี้ ถ้าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดมีความพร้อมก็ให้กระทรวงศึกษาธิการประเมิน ถ้าจัดได้กระทรวงศึกษาธิการก็พร้อมสนับสนุนในการจัด ทั้งงบประมาณอะไรต่างๆ แต่ก็ไม่ใช่จะให้กระทรวงศึกษาธิการโอนอำนาจการจัดการศึกษาไปให้ท้องถิ่นนะครับ ไม่มีข้อความใดระบุไว้เลย โรงเรียนและบุคลากรของกระทรวงศึกษาธิการก็ยังคงเป็นของกระทรวงศึกษาธิการอยู่ เพียงแต่ถ้าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใด มีความพร้อมอยากจะตั้งโรงเรียนขึ้นมาสักโรง หรือขยายการจัดการศึกษาของโรงเรียนเทศบาลไปถึง ม.ปลาย กระทรวงศึกษาธิการก็พร้อมสนับสนุน ตามมาตรา 42 นั้นครับ ไม่ใช่การถ่ายโอนอำนาจการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการไปให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อย่างตีความผิดเพี้ยน

ตาม พ.ร.บ. การศึกษา มาตรา 39 และ 40 กระทรวงโอนอำนาจให้กับเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาโดยตรง **เพียงแต่ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วม** **ในรูปคณะกรรมการสถานศึกษา เท่านั้น**

เพราะฉะนั้นไม่ว่าสำนักงานปฏิรูปการศึกษาหรือหน่วยงานใดก็ตามที่กำลังจะออกกฎหมายถ่ายโอนอำนาจการจัดการศึกษาหรือโอนโรงเรียนของกระทรวงศึกษาธิการไปให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นั่นมันเป็นการหมกเม็ด เป็นการตีขลุมหรือโยนหินถามทาง ถ้าทำได้ไม่มีใครคัดค้านก็จะทำแบบลุล่วงไปเลยแบบมั่วนี้มิดี้...อย่าทำเลยครับ ขอให้ยกเลิกเสีย เพราะมันขัดกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญก็ถือว่าเป็นโมฆะใช้ไม่ได้ครับ และที่สำคัญครูอาจารย์ทั่วประเทศเขาก็ไม่เห็นด้วยที่จะให้ทำแบบนั้น

หรือถ้าจะทำแบบนั้น หน่วยงานต่างๆ ก็โอนให้ท้องถิ่นหมดซะเลย หน่วยทหาร หน่วยงานตำรวจ โรงพยาบาล อัยการ ศาลและ ฯลฯ ถ้าอยู่ในเขตเทศบาลใด อยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลใด ก็ให้ขึ้นกับเทศบาลหรือ อบต. นั้นๆ ไปซะเลย เราจะเอากันแบบนี้หรือ ผมว่าประเทศไทยเราเนี่ยมันจะบ้ากันไปใหญ่แล้ว

กล่าวโดยสรุปผมก็ขอให้้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งหลาย ขอให้ท่านจงทำหน้าที่ดูแลความเจริญของท้องถิ่นที่ท่านรับผิดชอบอยู่ไม่ว่าจะเป็นเรื่องถนนหนทาง อาคารบ้านเรือน สาธารณูปโภคต่างๆ ให้ดีที่สุดเถิด **สำหรับการจัดการศึกษา** นั้นก็ขอให้ท่านมีส่วนร่วมในรูปคณะกรรมการตามที่รัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติกำหนดไว้ การกำกับดูแลก็ยังเป็นของกระทรวงศึกษาธิการอยู่ในรูปคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษานะครับ ทั้งนี้ก็เพื่อความเจริญก้าวหน้าของการศึกษาของเยาวชนของไทยเราตลอดไปตราบชั่วกาลนาน

◆ นายประวัติ สิงห์แก้ว อาจารย์ 3 ระดับ 8
โรงเรียนประจักษ์ตราษฎร์บำรุง จ.ปราจีนบุรี

การนำหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐานไปใช้

สมศักดิ์ สิ้นธุระเวช

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ให้ความสำคัญกับการกระจายอำนาจ โดยสถานศึกษาเป็นผู้จัดทำหลักสูตรเองภายใต้การกำกับของคณะกรรมการสถานศึกษา แต่จากสภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษา ในปัจจุบัน คงจะมีสถานศึกษาอีกจำนวนหนึ่งที่ยังไม่มีความพร้อมในการจัดทำหลักสูตรเอง ซึ่งในช่วงแรกของสถานศึกษาดังกล่าวคงจะต้องรวมตัวกันก่อน พร้อมทั้งมีการให้ความช่วยเหลือเป็นพิเศษ

ในการที่จะทำให้การนำหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ จะต้องมีการกระจายอำนาจให้ทุกฝ่ายได้มีส่วนร่วมและระดมสรรพกำลัง เพื่อสร้างเครือข่ายในการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดยุทธศาสตร์การนำหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานไปใช้ไว้ดังนี้

1. การพัฒนาบุคลากร

ให้มีองค์กรรับผิดชอบ ได้แก่ สถาบันราชภัฏ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล กรมวิชาการ กรมต้นสังกัดหน่วยงานการศึกษา นอกกระทรวงศึกษาธิการ องค์กรการศึกษา ระดับจังหวัด ครูศาสตร์/ศึกษาศาสตร์สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย โดยส่วนกลาง จะพัฒนาวิทยากรหลัก วิทยากรหลักพัฒนาวิทยากรจังหวัด และวิทยากรจังหวัด พัฒนาวิทยากรของสถานศึกษา

2. พัฒนาโรงเรียนต้นแบบ

ให้เป็นแบบอย่างของการนำหลักสูตรไปใช้ด้วยตนเองภายใต้การกำกับของคณะกรรมการสถานศึกษา เพื่อให้เป็นโรงเรียนต้นแบบด้านการนำหลักสูตรไปใช้ ด้านการจัดการเรียนรู้ การประกันคุณภาพการศึกษา และเป็นที่ปรึกษาแก่สถานศึกษาอื่น ๆ

3. ชมรมวิชาชีพ

เป็นการให้บุคลากรในท้องถิ่นรวมตัวกันด้วยความสมัครใจภายใต้การสนับสนุนทั้งภาครัฐและเอกชน จะกระตุ้นให้สมาชิกของชมรมได้พัฒนาวิชาชีพของตน โดยเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ การแลกเปลี่ยนประสบการณ์และการจัดกิจกรรมทางวิชาการในวิชาชีพของตน

4. ศูนย์วิชาการ

จะช่วยให้บุคลากรของสถานศึกษาได้รับบริการด้านความรู้และข้อมูลข่าวสารทางด้านวิชาการอันจะนำไปสู่การใช้หลักสูตรอย่างเป็นประสิทธิภาพ

5. การประชาสัมพันธ์

ช่วยให้บุคลากรของสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจสามารถสร้างหลักสูตรของสถานศึกษาและสามารถนำหลักสูตรไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งทำให้ผู้ปกครอง ประชาชน และผู้เกี่ยวข้องได้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้อง และสามารถประสานความร่วมมือได้เป็นอย่างดี

6. การนิเทศ

การจัดระบบการนิเทศที่มีประสิทธิภาพ ทำให้สถานศึกษาได้รับการแก้ไข และป้องกันปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากการนำหลักสูตรไปใช้

7. การประกันคุณภาพการศึกษา

เป็นกลไกหนึ่งที่จะสร้างความมั่นใจให้ผู้ปกครอง ชุมชน สังคม ลูกค้ำ ว่า ผู้จบการศึกษามีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด

“การนำหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ
จะต้องมีการกระจายอำนาจให้ทุกฝ่ายได้มีส่วนร่วม
และระดมสรรพกำลังเพื่อสร้างเครือข่าย
ในการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน”

พาระบบการศึกษา “โรงเรียนประจำบ้าน”

๕ “หญ้าแพรก”

เป็นเรื่องใหม่ในสังคมไทย และเป็นทิวพากษวิจารย์กันอยู่ในหมู่พ่อแม่ผู้ปกครอง กรณีการศึกษาที่เรียกกันว่า “โฮมสคูล” (Home school) เด็กๆ ไม่จำเป็นต้องไปโรงเรียน พ่อแม่สอนลูกเองอยู่กับบ้านก็ได้

บางครอบครัวเป็นทัพหน้าชิมลงไปแล้ว แต่อีกหลายครอบครัวยังเป็นงันอยู่! พลิกไปดูที่มาที่ไปในเรื่องนี้...มีจุดกำเนิดมาจากการปฏิรูประบบการศึกษาตาม พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ที่มุ่งเน้นให้ผู้เข้ารับการศึกษาศูนย์กลางของความรู้อยู่ในตัว ให้ความสำคัญกับกิจกรรมนอกสถานศึกษาเพื่อให้เด็กเรียนรู้จากประสบการณ์จริง ไม่ใช่แค่ท่องตำราเป็นนกแก้วนกขุนทอง ซึ่งเมื่อเรียนจบไปแล้วไม่ได้นำไปปฏิบัติในชีวิตจริงก็จะลืมหืมหมด รวมทั้งการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

พ.ร.บ. การศึกษาฯ หมวด 3 เรื่องระบบการศึกษา มาตรา 10 ระบุไว้ว่า... “ระบบการศึกษามี 3 รูปแบบคือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย สถานศึกษาอาจจัดการศึกษาได้ทั้งสามรูปแบบ และอาจเทียบโอนผลการเรียนที่ผู้เรียนสะสมไว้ในระหว่างรูปแบบเดียวกันหรือต่างรูปแบบได้ ไม่ว่าจะเป็ผลการศึกษาจากสถานศึกษาเดียวกัน หรือต่างสถานศึกษา”

เรื่องการศึกษาในระบบ หรือในโรงเรียนนั้น แน่นนอนว่าทุกคนต้องทราบกันดีแล้ว “การศึกษานอกระบบ การศึกษาตามอัธยาศัย” ละ เป็นอย่างไร ดร.กล้า สมตระกูล รองอธิบดีกรมการศึกษานอกโรงเรียน อธิบายว่า การศึกษานอกระบบ หรือ “โฮมสคูล” หมายถึง การศึกษาที่เด็กไม่จำเป็นต้องเรียนในโรงเรียน พ่อแม่สามารถสอนลูกอยู่กับบ้านได้ แต่ต้องพาลูกไปลงทะเบียนกับสถานศึกษาแห่งใดแห่งหนึ่งก่อน และต้องทราบหลักเกณฑ์ ที่กระทรวงศึกษาธิการตั้งไว้ เช่นระดับ ป.6 ขีดความสามารถของเด็กในวิชาต่างๆ ควรเป็นเท่าใด เวลาสอนลูกต้องยึดตามเกณฑ์นี้ และจะต้องนำเด็กมาประเมิน หากทำแบบทดสอบของสถานศึกษาได้ ก็ถือว่าเทียบโอนระดับชั้นได้ จะได้ว่าฉบับนี้

ทั้งนี้ แบบทดสอบที่ใช้ในการประเมินต้องประเมินทั้ง “ไอคิว” คือ ความฉลาด และ “อีคิว” หรือสภาวะทางอารมณ์ และนอกเหนือจากแบบทดสอบก็ต้องพิจารณา รายงานของเด็กด้วย ซึ่งหมายถึงการที่เด็กทำตามสิ่งที่ผู้ปกครองมอบหมาย เช่น เรียนเรื่องการอ่าน พ่อแม่จะมอบหนังสือเล่มหนึ่งให้ไปอ่านในเวลาที่กำหนด อ่านจบแล้ว ต้องให้เด็กเขียนว่าได้อ่านอะไรไปบ้าง ซึ่งรายงานนี้ผู้ปกครองต้องแสดงให้คณะกรรมการ สถานศึกษาพิจารณา โดยคณะกรรมการอาจเป็นผู้ทรงคุณวุฒิใน หรือนอกสถาน ศึกษาก็ได้

“การศึกษานอกระบบนี้มีต้นแบบมาจากประเทศสหรัฐอเมริกา อังกฤษ ออสเตรเลีย แคนาดา ซึ่งเท่าที่ทราบปัจจุบัน พ่อแม่ชาวอเมริกันนิยมที่จะ สอนลูกอยู่ที่บ้านมากกว่าที่จะส่งไปเรียนที่โรงเรียน อย่างไรก็ตาม เราเพียงรับ หลักการของเขามาเท่านั้น ในทางปฏิบัตินั้นจะเป็นวิธีการของเราเอง”

ในส่วนของการศึกษาตามอัธยาศัย หมายความว่าใครก็ได้ที่พอจะมีความรู้ และประสบการณ์ตรงจากการประกอบอาชีพ และการเรียนรู้ในวิถีชีวิต สามารถเทียบ โอนเข้าสู่ระบบการศึกษาในและนอกระบบได้ เช่น จบ ป.4 ทำงานมา 10 ปี สามารถ จะเทียบโอนเป็น ป.6 ได้โดยไม่จำเป็นต้องลงทะเบียนเรียนกับสถานศึกษาใด เพียงแต่ แสดงเจตจำนงกับสถานศึกษาที่มีการเปิดเทียบโอน ซึ่งทางสถานศึกษาจะมีการตั้ง คณะกรรมการขึ้นมาชุดหนึ่งเพื่อพิจารณา โดยใช้หลักเกณฑ์การจัดตั้งเช่นเดียวกับการ ศึกษานอกระบบ มีการนัดสัมภาษณ์ และแนวว่าจะมีการทดสอบในทางใด และขั้นตอน สุดท้ายก็คือ การประเมินผล หากทดสอบผ่านก็ถือว่าเทียบโอนได้

“ทั้งการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยสามารถเทียบโอน ได้ถึงระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 และถ้าประสงค์จะสอบเข้าศึกษาต่อในระดับ อุดมศึกษา ข้อสอบที่ใช้สอบเข้ามหาวิทยาลัย จะต้องเป็นข้อสอบชุดเดียวกับ คนที่ศึกษาในระบบ ซึ่งจะไม่มีการจำกัด หรือห้ามคนที่เรียนจบจากการศึกษา นอกระบบสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาของรัฐโดยเด็ดขาด ต้องถือว่า ทุกคนมีความเท่าเทียมกันทางการศึกษา”

ดร.กล้า บอกอีกว่า ผู้ที่จบหลักสูตรการศึกษานอกระบบ และตามอัธยาศัย ตามกฎหมายสังคมต้องยอมรับว่ามีคุณภาพเท่ากัน สามารถสมัครงานราชการได้ไม่มี ปัญหา ส่วนเอกชนก็ขึ้นอยู่กับกฎเกณฑ์ของแต่ละแห่ง พินิจพิจารณาเหมือนจะเป็น ระบบที่เข้าท่า มีประโยชน์

ๆจะถึงยุค “ครู” หมดความหมาย นายสมศักดิ์ ปรีศนันท์กุล อดีต
รมว.ศึกษาธิการ เผยว่า ล่ำสุดโครงการโฮมสคูลนี้ ยังอยู่ในขั้นตอนการจัดหน่วยงาน
รับรองมาตรฐานการศึกษา ซึ่งอาจจะใช้เป็นลักษณะของเขตการศึกษา แต่ตอนนี้ยัง
เป็นเพียงแค่การเริ่มต้นโครงการตามนโยบายปฏิรูประบบการศึกษา จะแล้วเสร็จภายใน
ปี 2545

“สิ่งที่หลายฝ่ายยังกังวลอยู่ก็คือ เรื่องมาตรฐานการศึกษา เพราะเป็นเรื่อง
ที่แปลกใหม่ ไม่เคยเกิดมาก่อนในไทย ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการเอง ก็พยายาม
จะวางกรอบเพื่อป้องกันปัญหาที่อาจเกิดตามมาในอนาคต”

ขณะที่ นายวิชัย ตันศิริ อดีตรมว.ศึกษาธิการ บอกว่า แม้กระทรวง
ศึกษาธิการจะอนุมัติในหลักการที่จะให้เริ่มดำเนินการโครงการนี้แล้ว แต่ต้องใช้เวลา
อีกระยะหนึ่ง เพราะยังคงติดปัญหาเรื่องความพร้อมของบุคลากร และการสร้างเครือ
ข่ายควบคุม เพื่อเป็นการประกันมาตรฐานการศึกษาที่เด็กจะได้รับ

“เรายังมีปัญหาอีกหลายประการ โดยเฉพาะเรื่องครูที่เราจะต้องฝึก
อบรมอีกมาก อีกทั้งยังมีหลายฝ่ายกังวลเรื่องแนวการเรียนการสอนที่เด็กเรียน
เองที่บ้าน ซึ่งอาจจะทำให้เด็กไม่รู้จักการเรียนรู้อะไรเรื่องการเข้าสังคม”

สรุปแล้ว “โฮมสคูล” อาจเป็น “ดาบสองคม” บางครอบครัวอาจทำได้ แต่
คงมิใช่ทุกบ้าน พ่อแม่ ผู้ปกครอง ทั้งหลายต้องตรึกตรองกันให้ดี !

การวิจัยในชั้นเรียน

เรียบเรียงโดย...วิชาการมัธยม

“การวิจัยที่ดี คือการวิจัยที่จัดทำโดยครูในโรงเรียนแต่ละโรงเรียน ซึ่งเป็นการวิจัยในลักษณะการประเมินผลงานของตนเอง เพื่อจะได้นำผลการวิจัยไปปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนของตนเอง เพื่อจะได้นำผลการวิจัยไปปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนของตนเอง โดยทำไปพร้อมๆ กับการจัดการการเรียนการสอนตนเอง ตามปกติ เป้าหมายอยู่ที่การพัฒนากิจการการเรียนการสอน เพื่อการพัฒนาการเรียนรู้และสัมฤทธิ์ผลของผู้เรียนนั่นเอง

ด้วยเหตุผลดังกล่าวโรงเรียนคาราสุมุทร ศรีราชา จึงได้มีการริเริ่มให้คณะครูได้รู้จักและสัมผัสกับงานวิจัยโดยในช่วงแรก ได้มีการพาคณะกรรมการวิชาการอันประกอบด้วยหัวหน้าหมวดวิชาทั้ง 8 หมวดวิชาและคณะครูในสำนักงานวิชาการระดับมัธยมศึกษา ไปศึกษางานวิจัยที่ห้องวิทยานิพนธ์ หอสมุดมหาวิทยาลัยบูรพา เมื่อวันที่ 21 กันยายน 2542 และเมื่อ 8 เมษายน 2543 คณะครูทั้งโรงเรียนก็ได้มีโอกาสค้นคว้างานวิจัย นำโดยคุณพ่อวิศิษฎ์ วิเศษเกียรติ และคุณพ่อจิรพันธ์ สุจิรานุธรรม ผู้อำนวยการและผู้ช่วยผู้อำนวยการในขณะนั้น และได้รับความกรุณาจากผู้อำนวยการสำนักหอสมุดกลาง มศว ประสานมิตร ให้คณะครูทุกท่านสามารถถ่ายเอกสารงานวิจัยที่ตนเองสนใจจะศึกษาอย่างน้อย 1 เล่ม ตามหัวข้อที่ได้คัดเลือกไว้ก่อนหน้า เพื่อที่จะได้อ่านศึกษาและทำการสรุปสาระสำคัญ ตามหัวข้อที่กำหนด หลังจากนั้นเอกสารงานวิจัยต่างๆ จะได้รวบรวมเย็บเป็นรูปเล่ม ไว้ที่ห้องศูนย์วิชาการ เพื่อเป็นแหล่งข้อมูลต่อไป

ภาพต่างๆ จึงเริ่มจะชัดเจนขึ้นบ้าง แต่หลายท่านอาจยังสับสนว่างานวิจัยคืออะไร และทำไมต้องทำ แล้วทำเพื่อใคร จึงอยากขอแนะนำเสนอเพื่อให้เกิดความกระจ่างในระดับหนึ่ง จึงใคร่ขอแนะนำเสนอรายละเอียดบางประการดังต่อไปนี้

การวิจัย (Research) หมายถึง กระบวนการแสวงหาความรู้ความจริงโดยวิธีการที่เชื่อถือได้ ซึ่งวิธีการที่เชื่อถือได้หมายถึง วิธีการทางวิทยาศาสตร์ (Scientific Method) ดังนั้นการแสวงหาความรู้ หรือการแก้ปัญหาใดๆ ที่ได้กระทำอย่างเป็นขั้นตอนเป็นกระบวนการและใช้หลักของวิธีการทางวิทยาศาสตร์ จึงเรียกว่า การวิจัยนั่นเอง

การวิจัยในชั้นเรียน (Classroom Research) เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) หรือจะเรียกว่าการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) หรือจะเรียกว่าการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน ซึ่งมีลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่งดังนี้คือ

1. เป็นการวิจัยจากปัญหาที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนเกี่ยวกับการเรียนการสอน
2. การทำการวิจัย เพื่อนำผลการวิจัย เพื่อนำผลการวิจัยไปพัฒนาการเรียนการสอน

3. การทำการวิจัยควบคู่กับการเรียนการสอน คือสอนไปวิจัยไป แล้วนำผลการวิจัยไปใช้แก้ปัญหาในชั้นเรียน และทำการเผยแพร่ให้เกิดประโยชน์ต่อผู้อื่น ปัจจุบันในชั้นเรียนนำไปใช้ประโยชน์ได้หลายอย่าง เช่น

1. ครูสามารถใช้นวัตกรรม เทคนิค วิธีการสอนหรือสิ่งประดิษฐ์ใหม่ๆ ที่มีคุณภาพ ผ่านกระบวนการตรวจที่เชื่อถือได้มาใช้แก้ปัญหาในชั้นเรียนโดยตรง ส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนบรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรยิ่งขึ้น

2. ครูสามารถนำข้อมูลอันเป็นข้อค้นพบของการวิจัยมาใช้ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน ทำให้การพัฒนาของครูมีมาตรฐานยิ่งขึ้น

3. ครูสามารถส่งเสริม หรือพัฒนาผู้เรียนได้ตรงตามสภาพความเป็นจริงของผู้เรียนแต่ละคน ทำให้นักเรียนได้รับการส่งเสริมจนบรรลุศักยภาพสูงสุด

4. ผู้บริหารหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สามารถนำข้อมูลต่างๆ อันเป็นผลจากการวิจัยไปใช้ในการปรับปรุง พัฒนางานบริหาร จัดการหรืองานด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ส่งผลให้เกิดการพัฒนาต่อไป

5. สามารถปรับปรุงหรือดัดแปลง ให้เป็นไปตามเป้าหมายอย่างมีระบบ เป็นการนำผลการวิจัยเชิงสำรวจหรือเชิงประเมินด้านต่างๆ ที่จัดทำขึ้นมาใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาในงานที่เกี่ยวข้อง

6. สามารถนำข้อมูลจากผลการวิจัยมาใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานหรือกำหนดนโยบายและมาตรการ หรือจุดเน้นในการพัฒนาได้

7. เป็นผลงานทางด้านวิชาการของครู ผู้ที่ทำการวิจัยในชั้นเรียนจะเห็นได้ว่าการวิจัยในชั้นเรียนนั้น วิธีการที่จะพัฒนาทั้งตัวครูและนักเรียน เน้นอนสิ่งที่สำคัญที่สุดอยู่ที่ตัวท่านเอง พร้อมหรือยัง

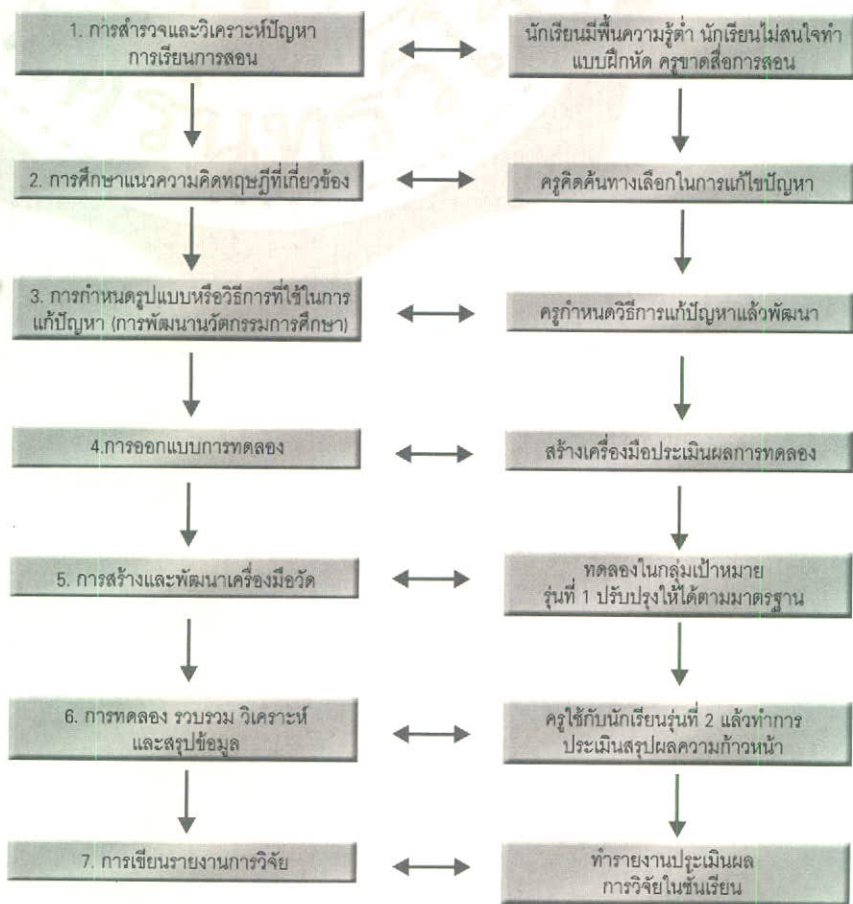
กระบวนการ/ขั้นตอนการทำวิจัยในชั้นเรียน

สำหรับขั้นตอนและกระบวนการทำวิจัยในชั้นเรียน ใคร่ขอยกตัวอย่างบางลักษณะตามแผนผังดังต่อไปนี้

กระบวนการทำวิจัยในชั้นเรียน

ตามกระบวนการ 7 ขั้นตอนดังนี้

เช่นกรณีตัวอย่างปัญหา การเรียนการสอนวิชา

จากขั้นตอนดังกล่าว ควรนำไปทดลองใช้ เพื่อเกิดประโยชน์ต่อการเรียนอย่างแท้จริง

กิจกรรมนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา ปีการศึกษา 2544

คำขวัญ

“ส่งเสริมการศึกษา พัฒนาวิชาการ ประสานกิจกรรม”

ความหมาย

ขอบทึบภายนอก เป็นสัญลักษณ์ของมหาวิทยาลัย แสดง
ความเป็นเอกภาพ ของการบริหารและการจัดการศึกษา
วงกลมภายใน เป็นรูปบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาในระดับ
ปริญญาตรี มาศึกษาต่อในระดับบัณฑิตศึกษา แสดงความเป็น
บุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ
กราฟวงกลม หมายถึง สมอที่มีสติปัญญา กล่าวหาญที่จะคิด
และคิดอย่างกล้าหาญ สอดคล้องปรัชญาของมหาวิทยาลัยที่ว่า
“ การศึกษา คือ ความเจริญงอกงาม”

ผู้ออกแบบ

นายสมจิตร อุดม นิสิตปริญญาเอก สาขา การบริหารการศึกษา
ปี 2542

รายนามคณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัย ประจำปีการศึกษา 2544

1. ศาสตราจารย์เสริมศักดิ์
(คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย)	วิศาลภรณ์	ประธานกรรมการ
2. ศาสตราจารย์ประเสริฐ
(ผู้ทรงคุณวุฒิ)	วิทยารัฐ	กรรมการ
3. รองศาสตราจารย์ประยงค์
(ผู้ทรงคุณวุฒิ)	พงษ์ทองเจริญ	กรรมการ
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ณัฐ
(ผู้ทรงคุณวุฒิ)	อินทรปาน	กรรมการ
5. รองศาสตราจารย์วิชัย
(ผู้ทรงคุณวุฒิ)	วงษ์ใหญ่	กรรมการ
6. รองศาสตราจารย์วิรัช
(คณาจารย์บัณฑิตวิทยาลัย)	วรรณรัตน์	กรรมการ
7. ผู้ช่วยศาสตราจารย์อัมพร
(คณบดีคณะมนุษยศาสตร์)	ศรีเสริมโชค	กรรมการ
8. รองศาสตราจารย์วิเชียร
(คณบดีคณะวิทยาศาสตร์)	มากตุ่น	กรรมการ
9. ผู้ช่วยศาสตราจารย์แมน
(คณบดีคณะพลศึกษา)	เจียรระโน	กรรมการ
10. รองศาสตราจารย์คมเพชร
(คณบดีคณะศึกษาศาสตร์)	ฉัตรสุภกุล	กรรมการ
11. ผู้ช่วยศาสตราจารย์วรรณิ
(คณาจารย์บัณฑิตวิทยาลัย)	พุทธาวุฒิไกร	กรรมการ
12. ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุรวุฒิ
(คณาจารย์บัณฑิตวิทยาลัย)	บัดไธสง	กรรมการ
13. อาจารย์จินดา
(คณาจารย์บัณฑิตวิทยาลัย)	แต่้มบรรจง	กรรมการ
14. อาจารย์สุทธิ
(คณาจารย์บัณฑิตวิทยาลัย)	พานิชเจริญงาม	กรรมการ
15. อาจารย์ศิริยุภา
(คณาจารย์บัณฑิตวิทยาลัย)	พูลสุวรรณ	กรรมการ
16. อาจารย์ไพโรจน์
(รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัยฝ่ายบริหาร)	กลินกุลลาบ	กรรมการและเลขานุการ

คนดี...ศรีนครินทร์

๕ กาญจนา ชำนาญกิจ

การเรียนในมหาวิทยาลัย นิสิตจะต้องปฏิบัติกิจกรรมการเรียนควบคู่กับกิจกรรม แต่กิจกรรมนิตระดับบัณฑิตก็ถือว่าเป็นสิ่งสำคัญที่จะส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้เรียนได้ร่วมกันจัดกิจกรรมควบคู่การเรียน เสริมสร้างประสบการณ์ทางการศึกษา ส่งเสริมพละนาamay พัฒนาคุณธรรม บุคลิกภาพและเป็นผู้มีวินัยอันพึงประสงค์ ได้เข้าร่วมกิจกรรมทั้งทางด้านวิชาการ ศิลปวัฒนธรรมและการบำเพ็ญสาธารณประโยชน์ เพื่อพัฒนาองค์ความรู้ บุคลิกภาพ เป็นทรัพยากรบุคคลอันมีค่าของสังคม ตลอดจนเป็นผู้ที่มีความเจริญงอกงามทั้งด้านสติปัญญา ร่างกาย อารมณ์ สังคมและมีวิถีทัศน์ทางการศึกษา

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้เปิดรับนิสิตระดับปริญญาโท - เอก มาเป็นเวลายาวนาน การจัดกิจกรรมต่าง ๆ คงจะมีมานานพอสมควร แต่ยังมีได้ร่วมกันเป็นกลุ่มใหญ่ และร่วมกันทุกสาขาวิชาเอก ในระยะแรกของการจัดกิจกรรมส่งเสริมเฉพาะการเรียนรู้อยู่ โดยแยกเป็นสาขาวิชาเอก ต่างคนต่างจัด ต่างคนต่างทำ นิสิตก็คงจะไม่มีใครรู้จักมักคุ้น ขาดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ต่างคนต่างเข้ามาเพื่อเรียน เรียนจบก็แยกย้ายกลับไป จนกระทั่งในปีการศึกษา 2525 ซึ่งเป็นปีที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงเข้ามาศึกษาต่อในระดับปริญญาเอก สาขาพัฒนศึกษาศาสตร์ ก็ได้มีกลุ่มนิสิตระดับบัณฑิตศึกษากลุ่มหนึ่ง ได้มีความคิดที่จะทำกิจกรรมร่วมกันในทุกสาขาวิชาเอก และทูลเชิญสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ ทรงเข้าร่วมกิจกรรมกับนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา ซึ่งเป็นพระสหายและพระอาจารย์ในมหาวิทยาลัย

ดังนั้น คณะกรรมการนิสิตระดับบัณฑิตศึกษาชุดแรกที่ดำเนินการก่อตั้ง ในปีการศึกษา 2525 มีประธานคณะกรรมการนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คนแรก คือ ดร.ชาญชัย อินทรประวัตติ ซึ่งเป็นนิสิตปริญญาเอก สาขาพัฒนศึกษาศาสตร์ และมี ผศ.ดร.วิจิตร ลินศิริ เป็นรองอธิการบดีฝ่ายกิจการนิสิต กิจกรรมของนิสิตบัณฑิตศึกษาในช่วงแรก ๆ ก็ยังไม่ได้มีอะไรมากนัก จึงเน้นหนักไปที่กิจกรรมกีฬา โดยได้ริเริ่ม

ให้มีการจัดกีฬามหาวิทยาลัยสัมพันธ์ภายในขึ้นเป็นครั้งแรกและได้พูลเชิญสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ ทรงร่วมการแข่งขันมาสดเกตบอล และแบดมินตัน เมื่อปีการศึกษา 2525 ภายในโรงเรียนพลศึกษา ประสานมิตร ซึ่งมีนิสิตบัณฑิตศึกษา และอาจารย์เข้าร่วมกิจกรรมเป็นจำนวนมาก จึงนับได้ว่าเป็นกิจกรรมของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษาเป็นครั้งแรก อย่างเป็นทางการ

ต่อจากนั้นทางคณะกรรมการนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา ก็ได้เข้าร่วมแข่งขันกีฬามหาวิทยาลัยสัมพันธ์ 5 สถาบัน ซึ่งประกอบด้วย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สถาบันพัฒนบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และสถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย (AIT) ในช่วงต่อมามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒก็ได้รับเป็นเจ้าภาพจัดการแข่งขันถึง 2 ครั้ง ซึ่งการแข่งขันกีฬามหาวิทยาลัยสัมพันธ์ก็ได้ขยายขอบเขตจนมีสมาชิกเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ และได้เปลี่ยนชื่อเป็น “ การแข่งขันกีฬามหาวิทยาลัยสัมพันธ์แห่งประเทศไทย ” จนกระทั่งในปีการศึกษา 2543 เป็นการแข่งขันครั้งที่ 9 โดยมหาวิทยาลัยรามคำแหงเป็นเจ้าภาพจัดการแข่งขันและมีสถาบันเข้าร่วมจำนวน 21 สถาบัน ทั่วประเทศ ทั้งภาครัฐและเอกชน

สำหรับกิจกรรมอื่น ๆ ภายในมหาวิทยาลัย ก็ได้รับความสนใจจากกลุ่มนิสิตบัณฑิตศึกษามากขึ้นเป็นลำดับเป็นที่น่าพอใจจนถึงปัจจุบัน แต่สิ่งที่คณะกรรมการนิสิตระดับบัณฑิตศึกษายังคงปฏิบัติและจัดกิจกรรม ส่งเสริมสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง ได้แก่ กิจกรรมวันรับน้อง กิจกรรมกีฬา กิจกรรมส่งเสริมวิชาการ กิจกรรมประชุมสัมมนา ซึ่งกิจกรรมดังกล่าว ได้สนองตอบต่อความต้องการของนิสิตทุกสาขาวิชา สร้างขวัญกำลังใจให้แก่คณะกรรมการบัณฑิตทุกปีอย่างดียิ่งสำหรับรายชื่อของประธานคณะกรรมการนิสิตระดับบัณฑิตศึกษาที่ปฏิบัติหน้าที่มาอย่างต่อเนื่องจากอดีตมาจนถึงปัจจุบันมีดังต่อไปนี้

1. นายชาญชัย อินทรประวัตติ
นิสิตปริญญาเอก สาขาพัฒนศึกษาศาสตร์ ปีการศึกษา 2525
2. นางสมจิตร ปิยะมาดา
นิสิตปริญญาโท สาขาพลศึกษา ปีการศึกษา 2526
3. นายวัชรินทร์ แก้วลา
นิสิตปริญญาโท สาขาอุดมศึกษา ปีการศึกษา 2527

4. นายอำนาจ อะโน
นิสิตปริญญาโท สาขาพลศึกษา ปีการศึกษา 2528
5. นายสมบัติ กิ่งกาญจนวงศ์
นิสิตปริญญาโท สาขาภาษาไทย ปีการศึกษา 2529
6. นายพรประเสริฐ พันธุ์สวัสดิ์
นิสิตปริญญาโท สาขาอุดมศึกษา ปีการศึกษา 2530
7. นายสุทธิพงษ์ หกสุวรรณ
นิสิตปริญญาเอก สาขาเทคโนโลยีทางการศึกษา ปีการศึกษา 2531
8. นายณรงค์ ฉายายนต์
นิสิตปริญญาเอก สาขาอุดมศึกษา ปีการศึกษา 2532
9. นายละม่อม ชัยโย
นิสิตปริญญาโท สาขาบริหารการศึกษา ปีการศึกษา 2533
10. นายชนะชัย วัฒนไชย
นิสิตปริญญาโท สาขาพลศึกษา ปีการศึกษา 2534
11. นายอภิรักษ์ มกรเสน
นิสิตปริญญาโท สาขาพลศึกษา ปีการศึกษา 2535
12. นายพรประทาน ต่อแต้ม
นิสิตปริญญาโท สาขาพลศึกษา ปีการศึกษา 2536
13. นายธนพรรษ เหมเชื้อ
นิสิตปริญญาโท สาขาเทคโนโลยีทางการศึกษา ปีการศึกษา 2537
14. นายณรงค์ แยมประดิษฐ์
นิสิตปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา ปีการศึกษา 2538
15. นต. สมจิตร แก้วนาค
นิสิตปริญญาเอก สาขาวิจัยและพัฒนาหลักสูตร ปีการศึกษา 2539 - 2540
16. นายสุทธิ ชัตติยะ
นิสิตปริญญาเอก สาขาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ ปีการศึกษา 2541
17. นางพุลศรี กิจเฉลา
นิสิตปริญญาโท สาขาการมัธยมศึกษา (การสอนภาษาไทย)
ปีการศึกษา 2542

18. นายสมจิตร อุดม

นิสิตปริญญาเอก สาขาการบริหารการศึกษา ปีการศึกษา 2543

19. (กำลังดำเนินการเลือก)

สิ่งหนึ่งที่ผู้เขียนขอฝากไว้เป็นประการสำคัญคือ นิสิตบัณฑิตศึกษาทุกคนที่ได้มีโอกาสเข้ามาศึกษาต่อในสถาบันทรงเกียรติแห่งนี้ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ด้านวิชาการ ท่านจะต้องค้นคว้าหาองค์ความรู้ใหม่ ๆ ทุกด้าน สร้างเสริมประสบการณ์ให้กับตนเอง เป็นบุคคลที่มีคุณภาพ นิสิตควรเข้าร่วมกิจกรรมกับคณะกรรมการ เพื่อผ่อนคลายความเครียดจากการเรียน จะทำให้ชีวิตมีความสุข รู้จักสังคมใหม่ที่ดีมีคุณค่า เป็นผลกำไรและได้มูลค่าเพิ่มเติมเติมให้กับตนเอง อยู่ดีมีความสุข รักและผูกพันสถาบันและเพื่อนตลอดไป

นิสัยระดับบัณฑิตศึกษากับกาลามสูตร

สมจิตร์ อุดม

“กาลามสูตร” เป็นพุทธพจน์แสดงหลักความศรัทธาในพระพุทธศาสนาที่มีความสำคัญยิ่งที่ พุทธศาสนิกชนพึงสังวรณและนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน พึงระลึกตนเสมอตามหลักความศรัทธา ซึ่งครั้งหนึ่งพระพุทธเจ้าเสด็จจาริกถึงเภสภปุคคินิมของพวกกาลามะในแคว้นโกศล ชาวกาลามะได้ยินกิตติศัพท์ของพระองค์ จึงพากันไปเฝ้าแสดงอาการต่าง ๆ กัน ในฐานะยังไม่เคยนับถือมาก่อนและได้ทูลถามว่า “พระองค์ผู้เจริญ มีสมณพราหมณ์ 2 พวก มาสู่เภสภปุคคินิม ท่านเหล่านั้นแสดงเชิดชูแต่ลัทธิของตนเท่านั้น แต่ดูหมิ่นลัทธิอื่น ชักจูงไม่ให้เชื่ออีกพวกหนึ่ง พวกข้าพระองค์มีความเคลือบแคลงสงสัย บรรดาสมณพราหมณ์เหล่านั้น ใครพูดจริง ใครพูดเท็จ” จงได้ตรองดู

พระองค์ตรัสว่า “กาลามชนทั้งหลาย ท่านทั้งหลายโปรดสังวรณด้วยเถิด “

- ❖ อย่ายึดถือ โดยการฟังเรียนตามกันมา (อนุสสวะ)
- ❖ อย่ายึดถือ โดยการถือสืบต่อกันมา (ปรัมปรภา)
- ❖ อย่ายึดถือ โดยการเล่าลือ (จิตติธา)
- ❖ อย่ายึดถือ โดยการอ้างตำรา (ปิฎกสัมปทาน)
- ❖ อย่ายึดถือ โดยตรรก (ตักกะ)
- ❖ อย่ายึดถือ โดยการอนุমান (นยะ)
- ❖ อย่ายึดถือ โดยการคิดตรงตามแนวเหตุผล (อาการปริวิตักกะ)
- ❖ อย่ายึดถือ โดยการเข้ากันได้กับทฤษฎีของตน (อาการปริวิตักกะ)
- ❖ อย่ายึดถือ โดยมองเห็นรูปลักษณะน่าเชื่อถือ (ทิพพุปตา)
- ❖ อย่ายึดถือ โดยนับถือว่า ท่านสมณะนี้เป็นครูของเรา (สัมโณ - ครุติ)

เมื่อท่านทั้งหลายรู้ด้วยตนเองว่า “ธรรมเหล่านี้เป็นอกุศลธรรมเหล่านี้เป็นโทษ ธรรมเหล่านี้ใครยึดถือปฏิบัติจะเป็นไปเพื่อมิใช่ประโยชน์เกื้อกูล เป็นทุกข์ เมื่อนั้นท่านทั้งหลายพึงละเสีย แต่ถ้านำหลักธรรมไปใช้ให้เกิดประโยชน์ ก็จะสามารถทำตนให้

เป็นผู้ใฝ่รู้ ใฝ่เรียนอย่างแท้จริง นับว่ามีประโยชน์และเป็นแบบอย่างที่ดีต่อนิสิตระดับ
บัณฑิตศึกษา พึงสังวรณ สำเนียงตนเองเสมอ นำหลักธรรมนี้มาใช้สนับสนุนการ
เรียนการสอน จะเกิดประสิทธิภาพสูงสุด ”

ความรู้...สู่กิจกรรม...

✍ อรสุชา อุปกิจ

การเรียนที่ดีจะต้องมีการทำกิจกรรมเสริม เพื่อให้ได้ความรู้ที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น เมื่อโลกเป็นเสมือนตำราเล่มใหญ่ การที่เราจะได้ความรู้แคในห้องเรียนนั้นไม่พอ มีคำกล่าวบทหนึ่งกล่าวว่า

*“การเรียน” เปรียบเสมือนทางเดิน เพื่อนำไปสู่สิ่งที่ดี
แต่ “กิจกรรม” เสมือนสิ่งแวดล้อมข้างทาง
ที่ช่วยเพิ่มประสบการณ์*

ซึ่งจากคำกล่าวนี้ เราจะเห็นได้ว่า การเรียนนั้นเป็นเป้าหมายหลักของทุกคนที่เข้ามาศึกษา ณ มหาวิทยาลัยแห่งนี้ ส่วนกิจกรรมนั้นเป็นสิ่งเสริมให้การเรียนนั้นสมบูรณ์ และใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัยแห่งนี้ได้อย่างมีคุณค่ายิ่งขึ้น การทำกิจกรรมนั้นมีหลายคนคิดว่าทำให้เสียการเรียน แต่กิจกรรมเป็นสิ่งที่ทำให้เราได้เรียนรู้เร็วขึ้น จากการที่ได้สัมผัสจากประสบการณ์จริง กิจกรรมช่วยสร้างเครือข่าย เพราะถ้าเรามีแต่ความรู้ แต่ไม่คิดที่จะทำกิจกรรมเพื่อเผยแพร่ความรู้นั้น ความรู้ที่เรียนมานั้นก็เป็นศูนย์ได้ กิจกรรมทำให้เรารู้จักแก้ปัญหา ทำให้เราเห็นความจริงของสังคมมากขึ้น เพราะได้รู้จักกับบุคคลและสิ่งแวดล้อมมากมายที่ต่างจากการเรียน ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน ทำให้เราไม่มีความเครียด ผิดกับผู้ที่ยื่นหนังสือเพื่อเอาแต่ความรู้อย่างเดียว ไม่มีเพื่อนที่เหนนอกจากตำรา บางครั้งทำให้เกิดความเครียดได้ง่าย ซึ่งถ้าเราได้ทำสองอย่างนี้ควบคู่กัน คือ ศึกษาหาความรู้จากในห้องเรียน และนำความรู้นั้นมาทำกิจกรรมร่วมกัน เพื่อทำประโยชน์แก่สังคมบ้าง หรือถ้าเรียนมานานัก ก็ให้พักตำรา แล้วหา กิจกรรมสนุก ๆ ทำเพื่อคลายเครียดบ้าง ซึ่งการศึกษาหาความรู้ และทำกิจกรรมควบคู่กันไป จะทำให้เราเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์แบบ เพราะทำให้เรา

มี IQ (Intellectual Intelligence) คือ ความรู้ความสามารถ มีความสง่างามทางด้านวิชาการ ที่ได้นำเอาหลักการและทฤษฎี ที่ได้เรียนมา ประยุกต์ใช้กับงานกิจกรรม

มี EQ (Emotional Intelligence) คือ มีมนุษยสัมพันธ์ เข้ากับผู้อื่นได้ดี รู้จักทำงานเป็นทีม รู้จักเห็นอกเห็นใจ เข้าใจผู้อื่น สามารถควบคุมอารมณ์ ปรับตัวเข้ากับคนหมู่มาก และสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปตลอดเวลา

มี MQ (Moral Intelligence) คือ มีจริยธรรม ความเสียสละต่อส่วนรวม ความมีวินัย รู้จักผิดชอบชั่วดี ซึ่งหาได้ยากในสังคมไทยในปัจจุบัน

ดังนั้นเมื่อเราได้มีโอกาสเข้ามาศึกษาในสถาบันแห่งนี้แล้ว ยากจะให้เพื่อน ๆ นิสิต ได้ศึกษาหาความรู้จากในห้องเรียนและนอกห้องเรียน (กิจกรรม) ควบคู่กันไป ด้วย เพราะงานกิจกรรมจะสำเร็จลุล่วงไปไม่ได้เลยถ้าขาดคนที่มีความรู้เข้ามาร่วม แล้วเรามาช่วยกันสร้างสรรค์กิจกรรมดี ๆ เพื่อ มศว แห่งนี้ และสังคมต่อไป กิจกรรมต่าง ๆ นั้นมีทั้งกิจกรรมทางวิชาการ และสันทนาการ ซึ่งจะมีตลอดปีการศึกษา ขอให้ติดตามข่าวจากประชาสัมพันธ์ของคณะกรรมการนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา

◆ นางสาวอรุณา อุปกิจ นิสิตปริญญาโท
สาขาเทคโนโลยีการศึกษา ชั้นปีที่ 3

คณะกรรมการนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา “เราคือตัวแทนของคุณ”

๕ สมจิตร อุดม

ในแต่ละปีการศึกษานิสิตที่ผ่านการสอบคัดเลือกเข้ามาศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา (ปริญญาโท-เอก) ถือว่าเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ ทักษะปฏิบัติในแต่ละสาขาวิชา เพราะท่านได้ผ่านกระบวนการตรวจสอบของมหาวิทยาลัย เป็นผู้ที่มีความเหมาะสมที่สุด สามารถเข้ามาเรียนจนจบการศึกษา กล่าวสรุปว่า ท่านคือ บุคคลที่มีคุณภาพ เป็นความหวังของสังคม

การที่ได้ชื่อว่าเป็นบุคคลที่มีคุณภาพนั้น จะต้องตั้งใจศึกษาเล่าเรียนและเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม ตลอดจนกิจกรรมของมหาวิทยาลัยที่เป็นประโยชน์ทั้งทางวิชาการและสังคม ปฏิบัติตนดีมีประโยชน์ต่อเพื่อน ๆ พี่ ๆ และน้อง ๆ อุทิศตนเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม การเรียนและการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัย บางครั้งมีความสนุกสนาน มีความสุข มีความทุกข์ ผสมผสานกันไป ขึ้นกับแต่ละคนจะมีความรู้สึกอย่างไรกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น และการปรับตัว แต่สิ่งที่สามารถช่วยให้ท่านบรรเทาปัญหาต่าง ๆ ลุล่วงไปได้ คือ ความอดทน และความเพียรพยายาม ขอให้ท่านได้เปิดใจตัวเองพร้อมที่จะแลกเปลี่ยนความรู้สึกกับผู้อื่น ท่านก็จะมีความสุข

คณะกรรมการนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา เป็นตัวแทนของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษาทุกสาขาวิชา ทุกชั้นปี คณะกรรมการนิสิตฯ ได้มาโดยการเลือกตั้งจากตัวแทนทุกสาขาวิชา ซึ่งอาสาเข้ามารับใช้ทำงานกิจกรรม 1 ปี โดยมีหน้าที่ศึกษาดูแลกิจกรรมทุกด้าน เพื่อบริหารจัดการกิจกรรมให้เกิดประโยชน์ต่อนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา เพราะงานกิจกรรมเป็นงานสนับสนุนวิชาการอันก่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างสมบูรณ์และเจติยวฉลาด สำหรับกิจกรรมที่ปฏิบัติจะส่งเสริมและสนับสนุนเรื่องสำคัญจำนวน 5 งาน ดังนี้

1. งานด้านการเรียนการสอน
2. งานด้านสนับสนุนมหาวิทยาลัย
3. งานด้านการบริการสังคม
4. งานด้านพัฒนาวิชาการและการวิจัย
5. งานด้านกิจกรรมกีฬาและสันทนาการ

การจัดกิจกรรมในแต่ละปีการศึกษา คณะกรรมการนิสิตฯ จะต้องคิดพิจารณาแผนงาน โครงการและกิจกรรมที่เป็นประโยชน์สอดคล้องกับความต้องการต่อนิสิตส่วนใหญ่ให้ได้รับผลประโยชน์ร่วมกัน สร้างสรรค์สิ่งที่ดีงาม กิจกรรมทำเพื่อ นิสิตทุกสาขาวิชา ทุกชั้นปี แต่ถ้าต้องการให้คณะกรรมการทำงานบรรลุผลสำเร็จ เกิดประโยชน์สูงสุด ประการสำคัญที่สุด คือ นิสิตจะต้องสนใจและเข้าร่วมกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง จึงจะคุ้มกับการลงทุนทั้งเวลา และงบประมาณ สำหรับรายละเอียดของคณะกรรมการนิสิตฯ ซึ่งจะดำเนินกิจกรรมในปีการศึกษา 2544 มีดังต่อไปนี้

1. คณะกรรมการนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา ปีการศึกษา 2544

* คณะกรรมการนิสิต	จำนวน	20 คน
* คณะกรรมการที่ปรึกษา	จำนวน	9 คน
* อาจารย์ที่ปรึกษา	จำนวน	3 - 5 คน
* อาจารย์ที่ปรึกษาจากกองกิจการนิสิต	จำนวน	1 คน

2. สำนักงานคณะกรรมการนิสิตฯ

- * ตั้งอยู่อาคาร 8 ตึกกิจการนิสิต ตรงข้ามสำนักหอสมุดกลาง
เวลาทำการ วันจันทร์ - ศุกร์ เวลา 08.30 - 16.30 น.
วันเสาร์ - อาทิตย์ เวลา 09.00 - 17.30 น.
โทร. 204 - 1691

3. คณะกรรมการการบริหาร (ชุดใหญ่) ประกอบด้วย

- * คณะกรรมการนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา จำนวน 20 คน
- * คณะกรรมการที่ปรึกษา จำนวน 9 คน
- * ตัวแทนนิสิตทุกสาขาวิชา ทุกชั้นปี ประมาณ 60 สาขาวิชา
(ทุกครั้งคณะกรรมการจะเชิญประชุม)

4. การติดต่อสื่อสารระหว่างตัวแทนสาขาวิชากับคณะกรรมการนิสิตฯ

- * ติดต่อได้จากตู้รับ - ส่งจดหมาย (รั้งนภกระจอก ติดตั้งไว้ที่ชั้นล่าง สำนักหอสมุดกลาง)
จดหมายข่าวออกทุก 30 วัน

5. บทบาทหน้าที่ของนิสิตทุกสาขาวิชา

5.1. เลือกประธาน/หัวหน้าชั้นเรียน ส่งชื่อ สถานที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้ สะดวกให้คณะกรรมการ หรือตัวแทนเอกเป็นผู้ประสานงาน

5.2. เลือกผู้ประสานงาน 1 คน (หรืออาจจะเป็นคนคนเดียวกับประธาน)
ส่งชื่อสถานที่ที่สามารถติดต่อได้สะดวก ทั้งกรุงเทพฯ และต่างจังหวัด

5.3. รวบรวมเอกสาร ใบ คนบ.มศว 01 (ระเบียบสะสม) ต่อคณะกรรมการ
นิสิตฯ จนครบตามจำนวนผู้เรียนในแต่ละชั้นเรียน ทุกสาขาวิชา

5.4. เข้าร่วมประชุมเพื่อรับทราบการดำเนินกิจกรรมของคณะกรรมการตาม
กำหนดทุกครั้ง

5.5. ประสานงานระหว่างนิสิตในแต่ละสาขากับคณะกรรมการนิสิตฯ

6. การติดต่อกับมหาวิทยาลัยเมื่อมีปัญหา / มีความจำเป็นเร่งด่วน

และต้องการความช่วยเหลือขณะที่มีการเรียนการสอน

- ☺ ใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ (สมัครงเป็นสมาชิก สำนักคอมพิวเตอร์ ชั้น 4 อัตรา
ค่าสมัคร 300 บาท / เทอม และสามารถใช้อคอมพิวเตอร์ได้ที่ชั้น 3)
- ☺ ใช้ Internet (สำนักคอมพิวเตอร์ ชั้น 3 (สมัครงสมาชิก) หรือ หอสมุดกลาง
ชั้น 1 (ฟรี))
- ☺ ไปรษณีย์ มศว (ตึก 14 ชั้นล่าง หรือเรียกอีกชื่อว่า ตึกไขดาว)
- ☺ ห้องพยาบาล (ตึก 3 ชั้นล่าง)
- ☺ ยืมสื่อโสตทัศนอุปกรณ์เพื่อการเรียน การสอน (ตึก 12 ชั้น 5
ห้อง 12-508, 509 และชั้น 8)
- ☺ กิจกรรมนิสิต (ตึก 8 กองกิจการนิสิต)
- ☺ การเงิน การคลัง (ตึก 9 ชั้น 2)
- ☺ ยานพาหนะการเดินทางไปราชการ ดูงานและสัมมนา (ฝ่ายงานยาน
พาหนะ อาคารสมเด็จพระเทพฯ ด้านหลัง แต่ต้องเสนอผ่านภาควิชา/
คณะ หรือบัณฑิตวิทยาลัย ตามลำดับขั้น)
- ☺ ลงทะเบียน / เอกสารลงทะเบียน รับใบแจ้งผลการสอบ (ตึก 9 ชั้น ล่าง
ช่อง 7)
- ☺ ส่งหนังสือราชการ ติดต่อกับมหาวิทยาลัย และทำป้ายรถยนต์ใน มศว (ตึก 9
ชั้นล่าง ชีคซ้ายมือ กองกลาง)
- ☺ เอกสาร ตำรา หนังสือวิชาการ (ศูนย์หนังสือ มศว ตึก 14 ชั้นล่าง)
- ☺ รับ จ.ม. โทรเลข ธนาณัติของนิสิตที่ส่งมา มศว (ตึก 8 ชั้นล่าง
กองกิจการนิสิต)
- ☺ สหกรณ์ร้านค้า มศว (ตึก 14 ชั้นล่าง สามารถสมัครเป็นสมาชิกได้)

- ☺ ขอเอกสารลงทะเบียน ตารางสอน ตารางสอบ วิชาการทุกอย่าง / แบบพิมพ์ (ห้องบัณฑิตวิทยาลัย ตึก 9 ชั้น 4)
- ☺ ติดต่อบุคคลสำคัญ คณะบัณฑิตวิทยาลัย (ตึก 9 ชั้น 4) อธิการบดี (ตึก 9 ชั้น 2) คณะบดีคณะศึกษาศาสตร์ (ตึก 12 ชั้น 3) ผอ.หอสมุดกลาง (สำนักหอสมุดกลาง ชั้น 7) ผอ.กองกิจการนิสิต (ตึก 8 ชั้น 1)
- ☺ การประกันสุขภาพนิสิต (กองกิจการนิสิต ตึก 8 ชั้น 1)
- ☺ ติดต่อห้องพักใน มศว ราคาถูกและประหยัด (ตึกสหกรณ์ออมทรัพย์ มศว ตึกตึก 9)
- ☺ บริการรักษาสุขภาพ (ศูนย์ปฏิบัติการคณะแพทย์ มศว หลังสหกรณ์ออมทรัพย์)
- ☺ บริการทันตกรรม (ศูนย์ปฏิบัติการทันตกรรม คณะทันตแพทยศาสตร์)
- ☺ ตู้ ATM (ตึก 9 หน้าสหกรณ์ออมทรัพย์ มศว (ธ.ไทยพาณิชย์) , ประตูทางเข้าด้านหน้า (ธ.กรุงไทย))
- ☺ ขอบุคลากรศึกษา และทุนการวิจัย (ติดต่อสอบถามทุกภาคเรียน ที่ตึก 9 ชั้น 4 บัณฑิตวิทยาลัย)
- ☺ ขออนุญาตปิดป้ายประกาศ ประชาสัมพันธ์ กิจกรรมต่าง ๆ ใน มศว (ขออนุญาตล่วงหน้า 7 วัน ที่กองกิจการนิสิต ตึก 8 ชั้น 1 หรือเลขาฯ คณะประจำคณะ/ตึก ที่รับผิดชอบอาคารนั้น ๆ)
- ☺ Xerox เอกสาร (หอสมุด ชั้น 3 และ 5 , ตึก 12 ชั้น 1 , ตึกวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ ชั้น 1 และตึกมนุษยศาสตร์ ชั้น 1)
- ☺ อาหารสำหรับการประชุมสัมมนา อาหารว่าง ขนม และผลไม้ (ร้านอาหารในโรงอาหาร และร้านอาหารใต้ตึก 12 คณะศึกษาศาสตร์)
- ☺ คณะกรรมการนิสิต ฯ (สนง.คณะกรรมการนิสิตฯ ตึก 8 อาคารกิจกรรม ตรงข้ามหอสมุด โทร. 204 - 1691 หรือผู้จัดหมาย ชั้นล่าง หอสมุด)

**ปฏิทินการปฏิบัติกิจกรรมร่วมกัน
ระหว่างคณะกรรมการกับตัวแทนนิสิตทุกสาขาวิชาเอก
ประจำปีการศึกษา 2544**

ที่	กิจกรรมที่ปฏิบัติ	วัน/เดือน/ปี	คณะกรรมการ	นิสิตทุกสาขาวิชา
1.	การประชุมเทคนิคนิสิตใหม่	22 พ.ค. 44	แนะนำตัว / ต้อนรับ	เข้าร่วมทุกคน
2.	เปิดเรียนภาคเรียนที่ 1/2544	4 มิ.ย. 44	แนะนำ / ปฐกษา	เข้าชั้นเรียน พบ อาจารย์ที่ปรึกษา
3.	ประชุมตัวแทนวิชาเอกครั้งที่ 1 (หอสมุดกลาง)	15 มิ.ย. 44	ชี้แจงแผนงานโครงการ	ตัวแทนเอกเข้าร่วม ประชุม
	ณ ห้อง ศ.ดร.สุดีใจ เหล่าสุนทร	20 ก.ค. 44	ประชุม / เอกสาร	ตัวแทนปี 1,ปี2
	ประชุมตัวแทนวิชาเอกครั้งที่ 2	24 ส.ค. 44	ประชุม / ชี้แจงสรุป	ตัวแทนปี 1,ปี2
	ประชุมตัวแทนวิชาเอกครั้งที่ 3	13 ก.ค. 44	จัดกิจกรรมรับน้อง	นิสิตทุกคนเข้าร่วม
4.	โครงการรับน้องใหม่	จำนวน 5 ครั้ง		
5.	โครงการอบรมภาษาอังกฤษเพื่อนิสิต "English for you"			
	- ครั้งที่ 1	29 มิ.ย. 44	-เชิญวิทยากรบรรยาย	นิสิตผู้สมัครเข้าร่วม
	- ครั้งที่ 2	30 มิ.ย.44	-ควบคุมกำกับ และ	กิจกรรม แบ่งเป็น
	- ครั้งที่ 3	6 ก.ค.44	ให้การบริการ	วันศุกร์ (ภาคปกติ)
	- ครั้งที่ 4	7 ก.ค. 44		วันอาทิตย์ (ภาคพิเศษ)
	- ครั้งที่ 5	13 ก.ค. 44		
		14 ก.ค. 44		
		20 ก.ค. 44		
		21 ก.ค. 44		
		27 ก.ค. 44		
		28 ก.ค. 44		
6.	โครงการไหว้ครู ปี 44	12 ก.ค. 44	จัดกิจกรรมไหว้ครู	เข้าร่วมกิจกรรม
7.	โครงการกีฬابันด์ซิติลิ่งพันธ์ 44 (กีฬาสี่)	24 ส.ค. 44	จัดกิจกรรมแข่งกีฬาสี่	เข้าร่วมทุกคน
8.	เสนอโครงการพัฒนาวิชาการของนิสิตแต่ละ สาขา ของบฯ จากคณะกรรมการ	10 ส.ค.44	พิจารณาอนุมัติ	เสนอโครงการตาม แบบกำหนด
9.	งานสถาปนาคณะศึกษาศาสตร์	15 ก.ย. 44	ประชุมแจ้งกรรมการ	ให้แต่ละสาขาจัด กิจกรรมวิชาการ
10.	งานวันสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ	24 พ.ย. 44	ร่วมกิจกรรม	ร่วมกิจกรรม
11.	งานวันเสริมขวัญวันสำเริง (รับปริญญา)	ธ.ค.	ประชุมกรรมการ	แสดงความยินดี
12.	โครงการอื่น ๆ ที่จัดกิจกรรมสำหรับนิสิต ระดับบัณฑิตศึกษา	ตามกำหนดการ	แจ้งให้นิสิตทราบ เป็นระยะ	เข้าร่วมกิจกรรม

รำเรียนมาหนัก... แหวะพักห้องกิจกรรมบับกิด

อรสุชา อุปกิจ

ณ ห้องนี้ให้อะไรกับนิสิตบ้าง

- ☺ ให้คำปรึกษาทางการเรียน และกิจกรรม
- ☺ ให้เพื่อนพ้องน้องพี่ ที่ต่างคณะ ต่างวัย แต่ใจเดียวกัน (มคอ)
- ☺ ให้แอร์เย็น ๆ ช่วยคลายร้อน ผ่อนคลายเครียด
- ☺ ให้กาแฟร้อน ๆ แก้ง่วง แก่เซ็ง
- ☺ ให้คำปรึกษาการใช้คอมพิวเตอร์ และ อินเทอร์เน็ต
- ☺ ให้ทุนเพื่อสนับสนุนโครงการดี ๆ ที่มีประโยชน์ต่อมหาวิทยาลัย และสังคม
- ☺ ให้กิจกรรมดี ๆ อีกมากมาย ตลอดปีการศึกษา โปรดติดตามข่าว
- ☺ ให้งานทำ Part time

แล้วคุณ...ละ จะไม่ให้อะไรกับเราบ้างหรือ ?? ขอเชิญเพื่อน ๆ มาร่วมทำกิจกรรมกับคณะกรรมการนิสิตฯ กันเถอะ เพราะเราเชื่อว่า...นิสิตที่เข้ามาใหม่ในวันนี้ มีมากกว่าร้อยละคนที่เคยทำกิจกรรมในสถานศึกษา รักที่จะทำกิจกรรม และอยากที่จะทำกิจกรรม ห้องกิจกรรมของเราเปิดโอกาสให้ทุกท่านได้เข้ามาร่วมงานกับเรา เพื่อร่วมกันพัฒนามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒแห่งนี้ ให้มีชื่อเสียง ดัง ความหมายของมหาวิทยาลัยแห่งนี้ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชฯ ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าพระราชทานนาม ซึ่งมีความหมายว่า “ มหาวิทยาลัยที่เจริญเป็นศรีสง่าแก่มหานคร ”

คณะกรรมการนิสิตฯ ยินดีต้อนรับนิสิตใหม่ทุกท่านด้วยความยินดี ถ้าเพื่อน ๆ ว่างจากการเรียนเชิญแหวะเวียนมาได้ สำนักงานฯ ของเรา ตั้งอยู่ที่อาคารกองกิจการนิสิต ตึก 8 ตรงข้ามหอสมุดกลาง หน้าบ้านเรามีสวนหย่อมที่ร่มรื่น สำนักงานเปิดทำการทุกวัน (เช้า - เย็น) โทร.204 - 1691

แล้วคุณจะรู้ว่า...ที่นี่ให้อะไรกับคุณมากกว่าที่คิด และไม่รู้สึกผิดที่ได้ร่วมงานกับพวกเรา

ให้กำลังใจ

ให้มีความสุข

ให้นักกีฬา มศว

ให้พยายามเต็มที่

ให้เสียงเชียร์

ให้ได้เหรียญทอง

ไหว้อาวาท

ให้กำลังใจ

ให้ความชื่นชม

ให้ความเคารพ

ให้ตั้งใจทำ

ให้มันส์ในอารมณ์

ให้รื่นเริง
บันเทิงใจ

นิสิตเข้าร่วมสัมมนาวิชาการ

คณะกรรมการเตรียมสรุปผลงาน

ศึกษาดูงาน ร.ร.นานาชาติ

มช-มศว สัมพันธ์

สัมมนาสรุปผลงาน มช-มศว

ประชุมร่วม
กำหนดหลักเกณฑ์
วิธีการ

คณะกรรมการร่วมสัมมนา กองกิจฯ ชาญ พงษ์พรบุรี

ชนะเลิศ ฟุตบอล

รองอธิการบดี พศ. มานี ต้อนรับวิทยากร

งานเลี้ยงกีฬาบิลทิดส์สัมพันธ์

มศว สามัคคี

เฮ้อ! เฮ ลุย เฮ ลุย

รศ. อภิลักษณ์ ร่วมเป็นวิทยากร

พลึงทองเกียรติ มศว สุดยอด

พิธีไหว้ครู 2543

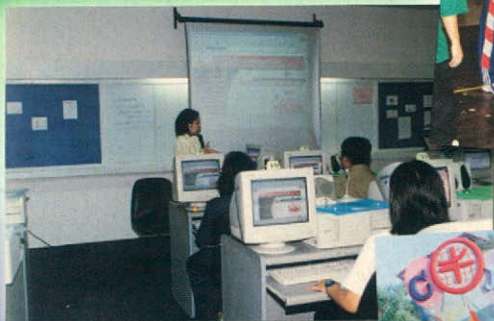
บศว สุสี

กรรมการประชุมวางแผนงาน

กีฬาซี "ปิดตาตีหม้อ"

โครงการอบรม Internet

ชุมนุมเสริมขวัญวันสำเร็จ

ภาพกิจกรรมนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ปี 2543-2544

● อรสุชา อุปกิจ

อธิการบดีเป็นประธานรับน้อง

โครงการ "English for you"

ผู้บริหารร่วมร้องเพลง

ปฐมนิเทศนิสิตบัณฑิต 2543

สนุกสนานรับน้องบัณฑิต

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

หนังสือ สูงสุดสู่...จุดหมาย

ปัญญาประคองดับอาวูอ

ปก	สมจิตร อุดม อรสุชา อูปกิจ
ภาพถ่าย	งานประชาสัมพันธ์และกิจการ คณะกรรมการนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา อรสุชา อูปกิจ, กฤษฎา ดาวกระจาย
รูปเล่ม	ปรีชา เจริญกิจจจร อมร จิตรรุ่งวิทยา อู๊ดย์ บุญโท ทวิช เทียนคำ ประจักษ์ แป๊ะสกุล
พิสูจน์อักษร	พูนสุข อุดม อักษฎา อูธ ปาลินทร ทศพร ขำนิ่ม ธวัชรัตน์ พลเจริญ
ผู้จัดทำ	คณะกรรมการนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา ปีการศึกษา 2544
จำนวนเล่ม	1,500 เล่ม
ปีที่พิมพ์	พฤษภาคม 2544
พิมพ์ที่	SUNPRINTING บางพลัด จรัญสนิทวงศ์ โทร. 8854881-4

คณะกรรมการนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา ปี 2543